

chajp dexu a helyere
feugrepsziv!

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: **Védőpecsét:**
Egy léra. . . 1 kor. Egy léra. . . 50 fill.
Negyedévre 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 49. szám.

Feltámadás.

Irta: **Uray Sándor**, debreceni ref. lelkész.

Beszél a föld.

A kemény tél jégkapcsai megtágnak; a hólepel szerte foszladozik s alatta mind egyre nagyobb térségeken tűnik elő a megijodott termő talaj. És így hirdeti, hogy a tél nem lehet örök. Dühöngje bár reánk a tél az észak minden fagyos lehelletét: ha egyszer az Ur kibocsátja az ő lelkét, megújul, ujjászületik a föld. Feltámad téli álmaiból.

Beszél az ég.

Ha eljő kimért órája a kikeletnek, a tél borongós arculata tovatűnik, mint midőn lelkünk komor gondjai tovaszállanak s ama sötét arcedők elsimulnak szépen, hogy sugározzék róla a szív mélyében újra élő boldog remény. Üde kék színével így hirdeti még az ég is a jobb idők várvavárt feltámadását.

Beszélnek a fák.

Kopár ágaik ugyan még most télies kinézésűek, s mintegy segítségért emelkednek az ég felé. És e kitért karok mintha csak valami némán maradt, de mégis megérthető reménykedést fejeznének ki. Ereik immár nekiduzzadtak, rügyeik mintha minden pillanatban ki akarnának pattanni . . . A mi szívünk megérti őket. Feltámadnak ők is.

És beszél a mi lelkünk is!

A kikelet hangulata ellenállhatatlan erővel ragadja meg kebleinket. Szabadulni vágyunk az oly sokáig rabul tartó tél bilincseitől. Minden fénylő napsugár, minden bontakozó rügy, minden zsenge fűszál, mely a föld kéréget áttöri: megújodást, új életet jelent s így a feltámadás sejtelmét, vágyát lopja be szívünkbe. Mint valami varázslat, úgy elringat bennünket a tavasz. — S bár a fényhez még alig szokott szemünk inkább csak a föld bontakozó hantjain mereng: de ugyanakkor lelkünk magasra szárnyal az ég felé, a feltámadás, az örökélet szent honába . . .

E hangulatos tavaszi napokban aztán egy drága ünnep közelg felénk, mely lelkünk reménykedését köszöntve, így szól hozzánk:

— Imé, amit ti a természet nyitott könyvéből, mint sejtelmet s reményt olvastok, én azt valóra váltom, bebizonnytom, igazán megmutatom!

És feltámul a hívó lélek, a bizó lélek előtt a Könyvek Könyve; a husvéti evangélium, mely homályos jelek helyett, az Isten fiának dicsőséges feltámadásával, mint egy valóságos ténnyel felel meg, lelkünk örökéletet sejtő kérdéseire.

Áldott, oh áldott légyen a magasságos Isten, ki az ő gyermekeiről így gondoskodik! Felébe emeltél Te Uram minket a földi élet szűk korlátainak; felébe a sir, az elmulás hatalmának. Belénk okos lelket adtál, mely eszmélni képes egy szebb, s boldogabb világ felől, hol többé nem leszünk alávetve a testiség küzdelmeinek s mulandóságának; mert ama feltámadott lelki testben a lélek fog vezetni minket minden boldogságra!

Beszél a föld s az ég. Új életről beszél a mindenség. Oh mi lelkeink, beszéljétek ti is! Hirdessetek diadalmas örömnepet. Mert Urunk feltámadott s nekünk életet adott.

Politika a husvétban

Auffenberg bukása és a delegációk.

A magyar közélet szemlélőinek mulatóságos epizódokban volt részük a lefolyt válság komor napjaiban. Az ország sorsán aggodó komoly hazafiság, a politikai élet szövevényein töprenkedő elme erre a látványra egy pillanatra felderült.

A Justh-pártról van szó, természetesen. A magyar parlament ezen önkéntelen humoristáiról, a közélet e jóltevőiről, kik a humor aranyával vonják be a közélet szürkeségét. Mint Shakespeare tragédiáiban, úgy a mi közéletünkben is, a komoly tragédia megrázó jelenetei között minduntalan megjelennek a szerző humoros alakjai, s bolondságaikkal megnyihitják a viharral teljes szituáció nyomasztó érzetét.

A rezolúciót kívántuk s Justh kisütötte, hogy az csorbitja a nemzet jogait. El kellett a rezolúciót ejtenünk, és Justhék keseregnek most emiatt. Fáj nekik, hogy miért nem bukott meg Auffenberg — s ők szövetkeztek vele. Hirdették, hogy a kormány megbukott, s most azt hirdetik, hogy ezután fog csak megbukni még.

Szánalmas vergődések.

De a tréfa még nem teljes. A Bécsből nyert, egytől-egyig hazug információk; az előre hirdetett, s be nem vált jóslatok; a „biztos“-nak hitt s bizonytalanak bizonyult kombinációk: mind ez nem volt elég.

„Ha lud, legyen kövér“. A Justh-párt most beállott a politikai következetesség lovagjának. Difficile est satiram non scribere.

A kormánypárt felállított egy követelményt s utóbb letett róla. Nem a maga, hanem egy más párt követelményét; ennek teljesítésére őt programja nem kötelezte, választóik annak elejtésével meg nem rövidítettette.

És a Justh-párt a koalíció alatt mit csinált? Azt csinálta, hogy szegre akasztotta összes elveit. Nem egy, de számtalan követelményt. Nem a más pártok követelményét, hanem azt, amit maga ígért saját választóinak. Hol volt akkor a „politikai következetesség?“ Miért volt az helyes, ez pedig helytelen? Mi maradt meg a Justh-párt elveiből, amikor kormányra került? Semmi sem. Mind szegre akasztotta. És azt mondta, hogy ezt azért teszi, mert meg akarja akadályozni az általános választói jogot. Most pedig ezt a törekvést ejtette el. És miért? A hatalom reményében. Ez már politikai következetesség. Ez már szép, ez már hazafias.

Bokányi szövetségesei, Kristóffy katonái akarják Khuen-Héderváryt, Tiszát és Andrássyt kitanítani. Ezeknek a politikai megbízhatatlansága fáj nekik. Milyen nagy, milyen nemes, milyen ideális lélek az, amely itt felemelte jajszavát. A hatalomra éhes stréberség minő fájdalmas jalkiáltása ez? Egy sóhaj a hazáért az égek urához — és a bécsiékhöz is — egy ima: a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

A helypolitikában ünnepi csend. Csak távolról, Tornyról morajlik a husvétutáni obstrukciós fenyegetődzés moraja. A bécsi politikai szenzáció: **Auffenberg** közös hadügyminiszter bukása, amelyet egy újabb változatlan pont, április 12-ikére, a képviselőház husvétutáni első ülésnapjára helyeznek kiállításba. Egy más értesülés szerint a hadügyminiszterségben beállható változás csakis a delegációs üléselés utánra várható.

A közös külügyminiszteriumban tegnap konferencia volt, melyen **Berchtold** gróf, **Bilinski** és **Auffenberg** közös miniszterek vettek részt. Az értekezleten a delegációk ügyét beszélték meg. Egyelőre csak annyit állapítottak meg, hogy április végén, valószínűleg **26-án két napos ülészakra gyűlnek össze a delegációk**, hogy az április végén lejáró közös indennitást meghosszabbítsák. Hogy az idej rendes költségvetést mikor tárgyalhatják a delegációk, arról az osztrák és a magyar delegációk fognak dönteni.

E hét elején kellett volna elutaznia a királynak Walseebe, hogy a husvétünnepet Ferenc Salvátor főherceg és Mária Valéria főhercegnő családi körében töltsse. A rossz időjárás miatt az utazást mára halasztották. Az időjárás azonban nem javult, sőt Ausztriában még rosszabbra fordult s így a király orvososa tanácsára a husvétünnepet Schönbrunnban tölti és a walseei utazást végleg lemondta.

Debreczen postaügyének rendezése

A belterület megállapítása.

Debreczen mizeriális postai adminisztrálásáról már volt alkalmunk írni és a sok panasz ma az illetékes köröket is akcióra birtak. A város közigazgatási bizottságának mai ülésén történt az első komolyabb kezdeményező lépés, amely a postaigazgatósággal karöltve kívánja megszüntetni a bajokat és rendezni főképen a kertségek postájának dolgát.

A közigazgatási bizottság több panasz kapcsán kérdést intézett a nagyváradi postaigazgatósághoz, hogy a Csige-kertben, mely közigazgatásilag is belterület és amelynél ezer és ezer ember lakik, miért nincs postai kézbesítés. A postaigazgatóság válaszában kijelenti, hogy a Csige-kert postakézbesítés szempontjából nem belterület, mert nem rendszeres házsorok határolják. Most különben, mondja az igazgatóság, megoldás előtt áll ez az ügy, mert a Mester-utca 45. számú házban egy kereskedésben gyűjtőhely van, ahol a csigekertiek átvehetik leveleiket és otthagytatják a továbbítandókat.

Márk Endre ezt nem tartja megoldásnak, mert oda postahivatal kell, amit már kért is a város. Hatalmas gyárváros terül már el ezen a részen, nagy telepek, hosszú utcasarok, amelyeknek posta kell. Indítványozza, irjanak föl, hogy helyszíni vizsgálat tartassék ott és a helyszíni vizsgálatot hívják meg a közigazgatási bizottságot.

Kenézy Gyula dr. e kérdéssel kapcsolatban az egész város területére kívánja rendeztetni a postai kézbesítés ügyét, mert meg kell végre állapítani, hogy mi a külterület, mi nem. Most például a még eléggé belső részen levő és közigazgatásilag belterületként szereplő bábaképezdebe csak szivességből viszik ki a levelet és a távirat kézbesítéséért küldőncdíjat kell fizetni.

Balkányi Miklós dr. azt panasolja, hogy a posta egyáltalában mostohán bánik Debreczenel. Most is Nagyváradon egész új telefon-rendszer hoztak be és a kimustrált gépeket idehozták. Kéri, irjon föl a bizottság, hogy bennünket is olyan jóakarattal kezeljenek, mint Nagyváradot.

Tüdőcs János dr. céltalannak tartja, hogy most a postaigazgatósághoz forduljon a város, mikor végül ugyanis a minisztert kell majd kérni a rendezésre. Forduljon a bizottság közvetlenül a kereskedelemügyi miniszterhez, panasolja el, hogy Debreczenben milyen zavarok vannak a postakézbesítés és egyáltalában a posta dolgai körül, mert a nagyváradi postaigazgatóság nem törődik a debreceni igényekkel. Kérjék a minisztert, adjon utasítást a nagyváradi postaigazgatóságnak, hogy a debreceni hatóságokkal karöltve, vessen véget az anomáliáknak.

Fejér Ferenc dr. azt indítványozza, hogy kérjen fölíratban a bizottság külön postaigazgatóságot Debreczen és Hajdúvármegye részére, mert most, hogy a nagyváradi postaigazgatósághoz tartozik a város, csak mellőzésben van része Debreczennek.

Kovács József polgármester nem lát a postaigazgatóság részéről mellőzést, sőt arról győződött meg, hogy Siket Traián nagyváradi postaigazgató nagy előzékenységgel szolgálja Debreczen postai érdekeit. Helytelennek tartja, hogy a közigazgatási bizottság a postaigazgatóság megkerülésével a miniszterhez menjen panaszra és elveszítse a postaigazgató jóakarátát, mikor a minisztertől ugyanis ejön a fölírat az igazgatósághoz.

Fejér Ferenc dr. a kivitelben nem látja az igazgatóság jóakarátának nyomát. Eseteket hoz föl annak bizonyítására, hogy az igazgatóság késedelmesen intézi el a debreceniek kérelmeit. Rosszolja, hogy Nagyvárad előnyöket élvez, mikor pedig Debreczennek sokkal nagyobb a postai forgalma.

Körner Adólf főjegyző elválasztandónak tartja az egyes kérdéseket. A Mester-utcai fiókpostá ügyében intézzen újabb kérelmet a

bizottság az igazgatósághoz. Külön fölterjesztésben kéri a bizottság, hogy a város küldötteinnek meghallgatásával állapítsa meg az igazgatóság, hogy a posta igazgatás szempontjából meddig tart Debreczen belterülete.

Márk Endre azt kívánja, hogy az egész belterületet rendszeres postai kezelés alá vegyék. Egy közös bizottság állapítsa meg helyszíni megfigyelések alapján, hogy meddig tart a belterület.

Elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy fölterjesztésben kéri a nagyváradi postaigazgatóságot a kertségek kézbesítésének rendezésére, mert Debreczenben olyan arányosak az építkezések, hogy a kertségek — már népességükönél fogva is — rendszeres postai kézbesítést igényelnek. Debreczen postai igazgatásának rendezése érdekében az igazgatóság utján intéz felíratot a bizottság, amely kimondta még, hogy a debreceni postaigazgatóság kérdésével, mint időszerűtlen, nem foglalkoznak.

A Hortobágy hasznosítása és Debreczen jövője.

Vélemények a nagy kérdésről

Hangoztattuk és hangoztatjuk mindig, hogy a Hortobágy hasznosításának kérdésében a most meghozott határozatról nem lehet és nem is szabad többet tartanunk, mint a mennyit az jelent: egy holt pontról való megindulás. Ezzel viszont nem akarjuk azt mondani, hogy a márciusi közgyűlés határozata nem nagy jelentőségű dolog. Mert igen is óriási jelentőségű dolog, szinte azt mernők mondani, hogy korszakot jelent. De telenti ez nem a város pénzügyi érdekei szempontjából — bár ezek is tekintélyes sullyal esnek a mérlegbe — hanem abból a szempontból, hogy az eddig történt lehetetlen állapotból kimozdult az egész kérdés.

Hogy mennyire igazunk volt és van, bizonyítják azok a tekintélyes vélemények, amelyekkel a közgyűlés többségének felfogása is találkozik, s amelyeket alább közlünk. E véleményekből kialakulhat az a következtetés, hogy a Hortobágy hasznosítására vonatkozó határozat csupán kezdőpontja egy most már meg nem akasztható folyamatnak.

E nyilatkozatok során erős igazolást nyer az az álláspontunk is, hogy a föld, a Hortobágy hozamára építeni a jövő fejlődést nem szabad és akik az értékesebbé, jóvedelmesebbé tett Hortobágy hasznából akár a pótdadó csökkentésére, akár pedig a szükségletek kielégítésére gondolkodnak, legalább is tévednek. Először is a föld jóvedelmének meghatározott mértéke kizárja azt, hogy egymaga fedezete lehessen a szükségleteknek, amelyek a föld-jóvedelem állandóságával, vagy legalább is lassu emelkedésével szemben rohamosan emelkednek és sokszor nem veszik, de nem is vehetik figyelembe a jóvedelmek természetrajzát. Általában nemzetgazdasági törvény, hogy nem a bevételek szerint kell megállapítani a kiadásokat, hanem a szükségletekhez kell megteremteni a fedezeteket, ha másként nincs — pótdadóbol.

És ezzel odajutottunk ahoz a ponthoz, a melyre oly szívesen szeretnek állani legtöbbször azok, akik e pontról szeretnek, vagy igyekeznek a népszerűség magasságába felnyomulni.

A pótdadó kérdését ma már komoly tárgyalásoknál csak mint pénzügyi részletkérdést szabad tekintetbe venni. Mert hiszen azt ma már józan gondolkodású, őszinte szándéku emberek előtt bizonyítani fölösleges, hogy a pótdadóra szükség van, az természetes és igazságos következménye annak, hogy az emberek mindinkább magasabb igényű szükségletek kielégítését követelik a köztől. Ha a létesítmények, a szükségletek valóban szükségessé is s azokat a köz követeli, természete-

tes, hogy azokat meg kell csinálni, az is természetes, hogy a létesítés költségbe kerül s végül az is természetes, hogy e költségeket azoknak kell viselni, akiknek javáról, akiknek szükségletéről szó van.

Nem akarunk itt most szintén nagy és fontos kérdésekre kitérni, amelyek életbevágóan nagy horderejűek a városra, mint az ipar, kereskedelem föllendítésének, vagy inkább megteremtésének eszközeire, csupán leközzöljük a kapott nyilatkozatokat, amelyek a Hortobágy hasznosításának kérdésébe kapcsolódnak bele.

Kovács József polgármester

a következőket mondta:

— A Hortobágy hasznosítására vonatkozó határozatunkat nagy dolognak tartom, egyrészt természetesen azért, mert a Hortobágy hasznosítása föltétlenül jó jóvedelmet jelent a városnak és ez hozzájárul Debreczen szükségleteinek fedezéséhez. Itt jegyzem meg, hogy a hasznosítás, sőt a 12000 hold kiszakítása is semmi tekintetben sem lesz az állattenyésztésnek kárára, annak csak javára lehet. Hiszen látjuk, hogy ma oly csenevész állatot nevel a debreceni gazda, amilyet talán sehoh sem találunk. Ez az állapot tarthatatlan és minden újítással csak javulhat. A Hortobágy hasznosítása kérdésének vitáinál ki-kicsilant a pótdadó leszállításának gondolata is. Ezt azonban nem lehet komolyan venni, mert a Hortobágy jóvedelme sohasem csökkentheti a pótdadót a fölmerülő kívánságokkal szemben. De meg igen egyszerű dolog volna a pótdadót leszállítani, csak le kellene mondani minden igényünk kielégítéséről. Pedig ezek ma nagy kötelességek elé állítják a várost. Hiszen köz tudomásu, hogy milyen nagy munkák vannak már most folyamatban, amelyek már ez évben nyerne befejezést, vagy kezdődnek meg. — Most bővítjük ki a villamos telepet, a közvágóhidat, létesítenünk kell hatszázholdra kiterjedő szennyvízszűrő-telepet, meg kell építeni a tüdőbetegszanatóriumot, ez őszön már bontatjuk a Komáromi-házat, ahol a pénzügyi palotát építetjük föl, megkezdődik az idén a rendőrségi palota építése és ami legelső és legfőbb kötelességünk: esedékessé válnak az egyetemmel kapcsolatos kötelezettségeink, építeni kezdjük a közkörházat. Ime dolgaink vannak nagyok. És hiszem, tudom, vallom, hogy meg is fogunk és tudunk azoknak felelni, mert Debreczen városa zavarba nem jöhet és nem jön.

Arra a kérdésre, hogy vajon milyen hatással voltak a tanácsra az utóbbi időkben lefolyt események, a hírlapi támadások, a polgármester ezeket mondta:

— Az természetes, hogy azok a támadások hatással voltak a tanácsra, sőt reám magamra is. Elkedvetlenítő, deprimáló, szíbbasztó hatása volt, amelynek következményeit önmagunkban is érezzük:

Kenézy Gyula dr., udvari tanácsos, a közkörház és bábaképző igazgatója

a Hortobágy kérdésével kapcsolatban a városnak megvalósítás előtt álló létesítményeiről az alábbiakban volt szíves nyilatkozni a Debreczen Független Ujság tudósítója előtt:

— Debreczen törvényhatóságának a Hortobágy hasznosítása tárgyában hozott határozatát én ma még csak elvi szempontból tartom fontosnak, a gyakorlati megoldás még távol van. A legfontosabb a határozatban az, hogy most már véglegesen tisztázódott, miszerint a Hortobágy föllött a város közgyűlése rendelkezik. Ez az egyik elvi jelentősége a határozatnak. A másik pedig az, hogy nemcsak 12000 hold terület alkalmas a Hortobágyon a mezőgazdaságra, de több is.

— A földmivelés a Hortobágy legnagyobb részén sikerrel üzhető, azt maguk azok a gazdák is mondják, akik hajlandók belemenni a bérletbe. Ez pedig a legnagyobb bizonyíték, mert ezt földmivesek mondják, már pedig előbb volt földmives, mint földmivelésügyi miniszter és miniszteri szakértő. Nem arra kell majd a szakértő, hogy milyen a Hortobágy, hanem hogy mennyi használatba be-
lőle a földmivelés után.

— Itt persze előbb az öntözés kérdését kell megoldani, mert ha nem lesz víz, akkor a földmivelés sem boldogul avval a hatalmas földdarabbal. Ez pedig kétségkívül nehéz kérdés lesz. Ezért mondom én, hogy a Hortobágy hasznosításának gyakorlati megoldása még távol van.

— Nagy jövedelemre a város az én véleményem szerint nem számíthat a Hortobágyból, egyelőre legalább éppen nem és ezért nem szabad komolyan venni azokat a véleményeket, amelyek szerint a Hortobágy hasznosítása megszünteti Debrecenben a pótdadót. Dehogy szünteti meg, még csak csökkenteni sem fogja. A pótdadó ezután is meglesz és a mai percent is megmarad. És ez nem is lehet másként.

Olyan nagymérvű létesítményekre van szüksége a modern haladást követő városoknak, hogy pótdadó nélkül nem boldogulnak még a vagyonos városok sem, bármilyen helyes legyen is a városi gazdálkodás. Évtizedek, sőt évszázadok mulasztásait kell pótolni, önmagukat túlélt intézményeket kell újakkal kicserélni, ehhez pedig pénz kell.

Azon pedig, hogy pótdadónk van és lesz, nem kell kétségbeesnünk, mert külföldön e tekintetben sokkal nehezebb a helyzet és a legtöbb városban közelebb áll a pótdadó a 200 percenthez, mint a százhoz. Drezda 160, Frankfurt 197 százalék pótdadót fizet és ilyen város sok van a külföldön. A Hortobágy hasznosítása majdan javíthatja a város pénzügyi helyzetét, de az igazi jövedelmi forrás a pótdadó lesz.

— Debrecennek a most jövő években bizony nagyon sok a tennivalója. A vízvezetékhez már hozzáfogott a város és ha ez elkészül, az utcaburkolást sem lehet halogatni. A burkolásnak a közlekedés céljaival könnyebben lehet végezni, mert ezeknél az a fontos, hogy a közterületek burkolata ne legyen tulajozos, poros és hogy praktikus legyen. Am az egészségügyi szempontok nehezebben nyerhetnek kielégítést. A burkolásnak az egészségügyi része mindössze azt követeli, hogy a burkolat ne bocsásson keresztül magán semmit. Sem a talajból ne szivároghasson föl semmi, sem felülről a burkolaton át ne szűrődhessen semmi. Ezt a burkolási anyag helyes megválasztása mellett avval érhető el, ha egész szélességükben burkolták az utcákat. Ez ugyan kétségkívül drágább, de olyan hatalmas előnyei vannak, hogy ezt meg kell csinálni és erre sok pénz kell. *aminek nagyrésze pótdadóból kerül ki.*

— De a pótdadó csökkentésének megakadályozását elő fogják mozdítani a kaszárnyaépítések is. Ha a véderőreform meglesz, akkor körülbelül 50 százalékkal emelkedik a létszám és ennek a sok katonának hely kell. A kaszárnyaépítésekkel tehát nem lehet soká várni.

— Nem szabad tehát arra számítani sem, hogy a pótdadó csökkentheti a Hortobágy hasznosítása, mert az említett létesítményekre már van szükség, a Hortobágy jövedelmezősége pedig még nem érkezett el.

A város dolgairol lévén szó, természetesen, hogy a debreceni egyetem ügyét legteljesebben szolgáló kórházi igazgató az egyetemre is rátért és fölötté érdekelt dolgokat mondott el az egyetem fölállításának ideiről.

— Az egyetem fölállításának terminusa — mondta Kenézy dr — ugyszólván teljesen tőlünk függ. Az új kórház építésének időpontja rajtunk áll. Az állami hozzájárulással együtt jövőre együtt lesz a szükséges pénz s mivel ekkor már pénzügyi akadály nem lesz, az új kórház építéséhez 1913-ban hozzá lehet kezdeni. Mivel pedig az egyetemi kórházzal egyidejűleg kell a megállapodás szerint az egyetem reális részének építését is megkezdeni, az egyetem 1914. év őszére készen lehet.

— Számolni kell az egyetem látogatottságával már most és én szükségesnek tartom, hogy már most gondolkozzunk egy internátus létesítésével. Az egyházkerület is foglalkozik ilyen tervvel és mivel a város a jogi és bölcsészeti fakultásnak ilyenféle címekeken ed-

dig is adott tekintélyes évi hozzájárulást, helyes volna, ha a város a tiszántúli református egyházkerülettel karöltve oldaná meg ezt a kérdést úgy, hogy megfelelően biztosítva magának a beleszólást, elejét venné annak, hogy az internátus felekezeti jellege a kellenél jobban kidomborodjék.

— Valószínűnek tartom, hogy megfelelő internátus fentartására az egyházkerület által e célra szánt összeg még a városi hozzájárulással sem lenne elegendő, azért társadalmi uton kellene már most elkezdődő akcióval biztosítani az internátusra szükséges összeget. A Debreczeni Hitelbank a maga százezerkoronás egyetemi alapítványával dícséretes példát adott a debreczeni bankoknak és ha helybeli pénzintézeteink követnék a példát, ha minden bank áldozna a maga ereje szerint, akkor nem volna nehéz összehozni azt az egymillió koronát, amely az internátus fentartásához szükséges.

— Ugy gondolom az internátust, hogy az egyetem telepén, vele kapcsolatban létesülne, egy-egy személy évi ellátása 500—600 koronában állapíthatnák meg és hogy a szegény egyetemi hallgatók tanulását is lehetővé tegyünk, fél és egész ingyenes helvekről kellene gondoskodni. Erre kellene az az egymillió.

— Az egyetem polgárait messzemenő jelentőségű lenne ez az internátus, mert egyrészt lehetővé tenné, hogy a hallgatók rendszeren táplálkozzanak, jó lakásuk legyen, másrészt nem kellene pályájuktól távol álló kenyerkereset után járni, amelyre ma olyan sok fiatal erő téved az egyetemek hallgatói közül és amely miatt olyan sok ebben az országban a félbemaradt, elkallódott egzisztencia.

Márk Endre udvari tanácsos, az ügyvédi kamara elnöke

a Hortobágy hasznosításával összefüggő kérdésekről a következőket mondta:

— Nem tartom végleges megoldásnak a 12,000 hold kiszakítását, bár az a meggyőződés, hogy ez is nagyot lendít a város pénzügyein. Ha huszonöt évre adja bérbe a város a kérdéses részt, a bérlők ellátják a telkeket a szükséges felszerelésekkel, amelyek 25 év múlva a város tulajdonába mennek át. Biztosra veszem, hogy így legalább 50—60 koronát jövedelmez majd holdanként a városnak, ami a mai két koronával szemben bizony lényeges különbség.

— A közérdek ugyan azt követelné, hogy az egész Hortobágyot hasznosítsuk és az egésznek értékesítését az a 112 ember, akik a 12,000 hold értékesítését megszavazták, hozzájárultak volna ahhoz is. Ha a többi is hasznosan beruházták volna, akkor az is jövedelmezne legalább 30 koronát holdanként. Ez lett volna az organikus megoldás és akkor lehetett volna szó arról, hogy a Hortobágy értékesítésével a város jövedelmei pótdadó nélkül elegendők legyenek a szükségletek fedezésére. A városi pártnak legutóbb tartott értekezletén egy előkelő pénzügyes kijelentette, hogy egy pénzcsoport hajlandó ötven évre bérbevenni az egész Hortobágyot, amelyet teljesen ellát felszerelésekkel, gazdasági épületekkel és fizet ötven éven át évi egymillió koronát a városnak, ötven év múltán pedig minden épület és felszerelés a város tulajdonába megy át.

— Hogy ez milyen óriási jövedelmkülönbség lenne a városra és hogy mennyire hatalmas mértékben javítja a város anyagi helyzetét, az elképzelhető. Az ötven éves bérlet alatt is óriási javulást hozna az évi egymillió, de ötven év után pláne sokat kaphatna a város a Hortobágyért, amely akkorára már teljesen berendezett, virágzó, hatalmas bérgazdaság lenne.

— Mindenesetre a 12,000 hold kihasítva is nagy lépés és ennek jövedelme a város mai egyéb jövedelmeinek a fentartásával jól előre biztosítja a város háztartásának egyen-

súlyát. És a helyzet csak javulni fog, mert a közeljövőben a város másnemű vagyonai is jövedelmezőbbek lesznek.

— Az én nézetem szerint ma az a helyzet, hogy a Hortobágyt tervezett jövedelméből meg lehet oldani az egyetem, a közterületek burkolása, sőt az új városháza ügyét is, de nem látom még biztosítva az új vásárcsarnokot, pedig sokáig ennek megalkotását sem lehet halasztani. Ma még nem tudom, miből csinálják meg a vásárcsarnokot, pedig meg kell csinálni. Félek, hogy csak úgy sikerül fölépíteni a vásárcsarnokot, ha annak bérletét valamelyik vállalkozónak adjuk oda, pedig ez olyan jövedelem, amit kár lenne a városnak kiadnia a kezéből. Van azonban néhány mód, amit annak idejében meg fogunk kísérelni és amelyekkel talán mégis sikerül a városra előnyösen végezni el ezt a munkát s.

— Az új vásárcsarnok egyébként a tervek szerint a Dégenfeld-téren lesz, mint amely pont a városnak mértanilag is középpontja és a forgalomnak is gyűjtő-pontja.

Aczél Géza, Debreczen város főmérnöke

a Hortobágy kihasználásánál a gazdák érdekeit föltétlenül figyelembeveendőnek tartja. A főmérnök az alábbiakat mondta a Debreczeni Független Ujság munkatársa előtt:

— Avval a legutóbb hozott határozattal végre közeledünk a Hortobágy helyes hasznosítása felé. Tévedés azonban azt hinni, hogy evvel a 12,000 holddal, ennek a hasznosításával meg van oldva a Hortobágy értékesítésének, jövedelmezővé tételének kérdése. A végcélnak annak kell lennie ebben a kérdésben, hogy a Hortobágy értékének megfelelő hasznót hozzon a városnak, de ez a hasznosítás úgy történjék, hogy a gazdák állattenyésztési szükséglete kielégítést nyerjen, sőt az állattenyésztési kedv fokozódjék és a Hortobágy állattenyésztése nagyobb arányu legyen.

— És ennek lehetősége meg is van. Most csak az kell, hogy a Hortobágy hasznosításának kimondásával diadalmat aratott párt, amely mindenkor öntudatosan igyekszik a város minden irányu fejlődését előmozdítani, a hasznosítás kivitelének során is megtalálja a helyes utat a fenti célhoz. Ez a határozat nagy lépés a hasznosítás felé, de kétségtelen, hogy maguk a határozat megalkotói sincsenek még teljesen tisztában a kivitel részleteivel. Ezt a nyugodt és elfogulatlan szemléző megállapíthatja. Ezt nem lehet mestervágással elintézni, hanem gondos előkészítéssel, ami időbe kerül.

A Hortobágy kérdésében János Zoltán ref. lelkész is volt szíves nyilatkozni az alábbiakban:

— Most már, hogy a Hortobágy fölött való rendelkezés joga eldőlt és hogy a közgyűlés kimondta a hasznosítást, a város érdekei kielégítést fognak találni. Gondolni kell azonban azokra is, akiknek nagy érdekeik fűződnek a Hortobágyhoz a gazdákra. Azért az volna a leghelyesebb, ha a debreczeni gazdák összeállanának és ők maguk bérelnék ki a földmivelésre szánt 12,000 holdat. Ha ők lennének a város bérlői, esetleg valamelyes engedményeket is tehetne a város, de ebben az esetben ki kell kötnie, a városnak, hogy a kihasított részt a szakértők véleménye alapján műveljék a gazdák.

— Ha a gazdák, akik érdekeik sérelmét látják a hozott határozatban és akik — értesülésem szerint — meg is fölebbezik a Hortobágy hasznosítását kimondó közgyűlési határozatot, mondom, ha a gazdák megkezdénék ebben az irányban a tárgyalásokat, nem volna nehéz a város és a gazdák érdekeit jóakarattal közmegelégedésre egyesíteni.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
posztóhereshedőnél, Debreczen, Kossuth-u 1.
(Első takarékpénztár palotájában.)

A fehér plöröz s egy szöke bonvivant

Családi tragédia
as orkán miatt

Akis vasutasné egy csöndes falucskában lakott, ahol a gyorsvonat csak napjában egyszer futott keresztül. Nem is fűtvült, meg sem lassította lépteit, csak éppen hogy keresztülrohogott. Uri ember néha-napián vetődött ide, az is csak a közeli mezővároskából és vagy pap volt vagy szolgabíró. Pedig a vasutasné nem ezeket szerette. Neki a modern bonvivantság s a komolyságtól irtózó életszeret volt az ideálja.

A férje, a vasutas, egy komor medve aki csak a vonatok járását s a lokomotivok tehervonó képességét ismerte, míg az asszonyt inkább a divat, színház és a regények érdekelték. De azért szerette a vasutast, aki neki minden kényelmet megadott, ami egy állomáselőjáró jövedelméből és erkölcsi tőkéjéből kitelik.

Az állomás pedig nem volt valami rossz, mert sok uradalom határából került ide a termés és az ajándék. Aztán meg Debrecenbe és Nagyváradra is könnyű a közlekedés, olcsó a bevásárlási forrás. Ezért a vasutasné elég gyakran átrándult ide is, oda is.

Találkozás a vasuton.

Egy ilyen bevásárlási ut alkalmával tulajdonoson tömött volt a vonat s a kis vasutasné nem kapott ülőhelyet. Künn állt a folyosón s kezei görnyedtek a teher alatt. Kalap-skatulyák, csomagok és apróbb-nagyobb staniclik voltak a karján. A falusiak pedig ilyenkor nem ismerik az udvariasságot s kiki azon volt, hogy maga számára kerítsen egy kis kényelmet.

— Parancsoljon, nagyságos asszonyom! — pattant fel az egyik benyilóból egy magas, fess fiatalember, aki mintha régi ismerőse lett volna a vasutasnének, előzőkeny segítt bepakolni holmijait.

Aztán őszinte, meleg beszélgetésbe merültek s mire a vonat Püspökladányba ért, már tudta az asszony, hogy a férfi Debrecenben lakik, ahol egy előkelő magánhivatalnak az intéző főtisztviselője.

— Nőtlen?
— Természetesen!
— És kegyed?

Az asszony elpirult, aztán, mint aki először hazudik életében, lesütötte a szemét és színtelen, libegő hanggal mondta ki:

— Özevgy! . . .

Ettől a perctől fogva a banktisztviselőt igen gyakran lehetett látni a debrecen-nagyváradra vonalon. Míg a kis vasutasné úgy Debrecenben, mint Nagyváradon meghatározta bevásárlásait.

Elkészt utasok.

Az a vihar, mely a minap fákat tört ki és tetőket tépdelt, a vonatok járását is meglassította. Oriási késések voltak mindenfelől. Így a Nagyváradról Debrecenbe induló gyors is késést vagy pár órát. Sokkal többet, semmint szabad lett volna, mert a debreceni vonat néhány órával megelőzte a kisállomáson. A vasutas pedig kétségbeesetten konstata, hogy a kis felesége lekészt.

Minthogy a vasutas nemcsak szerető, de igen aggódó férj is volt, kapta magát és az első induló tehervonattal Püspökladányba, innen pedig Debrecenbe jött. Itt a legizgatottabb hangulatban sietett egyik vasuti ismerősük lakására, ahová az asszony minden alkalommal ellátogatott.

— Hol a feleségem? — kérdezte türelmetlenül.

— A feleséged? . . . — meredt rá kérdőjelként a barátja. Nem is láttam még ma!

— De igen . . . itt volt! — mondta az

asszony, aki az első percben átértette, hogy itt valami történhetett a — vonattal.

— Elutazott?

— El!

— Mikor?

— Még délben! . . . De lehet, hogy nem volt csatlakozása.

A vasutas köszönt, távozott s nem firtatta tovább az esetet, hanem a legközelebb induló vonattal visszament Püspökladányba.

Debrecenben is nagy riadalmat okozott egy uri háznál, hogy a férfi, aki előkelő tisztviselő, nem érkezett haza a bementett időre. Felesége, aki ismert szép asszony, rosszat sejtett s mert a telefon és táviró használhatatlan volt, megváltotta a legközelebb induló vonatra a jegyet s a férje után utazott Budapestre.

Nem várt találkozás.

Az a vonat, amelyik Debrecenből tegnapelőtt éjjel püspökladány felé rohogott, két egymástól távol álló embert röpitett a hátán, akik aligha sejtették, hogy még az éj folyamán olyan közel jutnak egymáshoz, mely örökre feledhetetlenné teszi nekik a találkozást.

Püspökladányban ugyanis a pályaudvaron egy elegánsan öltözött ember pár kapaszkodott a vonatra. Egy szöke, magas ur s egy kicsiny, fehér plörözös nő.

— Olyan, mint a feleségem! — konstata, tála a vasutas.

— Az uram! — ismerte fel a férjét a szöke ur felesége.

Azzal, mintha a gyanu ördöge egyszerre szállt volna beléjük, mind a ketten a megjelölt kupé felé tartottak.

— Kalauz, kalauz! — kiáltotta az asszony.

— Kalauz, kalauz! — ordított a férj.

A vonat pedig elindult. S az egyik elfüggönyözött szakaszban tulboldogan ölelte magához a szöke ur a remegő fehér plörözös kis vasutinét . . .

Pár perc múlva azonban rettenetes jelenetek voltak tanui a Püspökladány határába érkezett kocsi utasai. A vasutas nem várta be az amugy sem igyekvő kalauzt, hanem a legnagyobb hidegvérűséggel nvult a zsebébe s felnyitotta a gyanuba vett kupé aitaját.

A következő percben a fehér plörözös asszony egy „Ah!” sikollyal még jobban beledőlt a fent bemutatott szöke bonvivant karjaiba, míg a másik asszony el nem ráncigálta onnan. A férj pedig épen nem élesztési kísérletekhez fogott. Hanem hol az asszonyon, hol a szöke bonvivanton nyugtatta a szemét és a karját.

A közeli napokban két válóper aktái kerülnek a bíróság elé, hacsak időközben a ki egyenlítő megbocsátás be nem következik. Amire a vasutasban meg van a hajlandóság. Tegnap beadta a kérvényét *áthelyzetése* iránt. A magas tisztviselő neie azonban tovább utazott a főváros felé — *innenelni!* . . . (gy. zs.)

IRODALOM

A Debreceni Kaszinó elhunyt elnökének Szunyogh Sándornak jól sikerült arcképét közli a Debreceni Szemle pompás husvéti száma. Bemutatja Munkácsy híres „Krisztusfej”-ét, Kafka Margitot, a kiváló írónőt és Tarnai Ivánt a lap heti krónikását. A lapba Tóth Árpád ír Munkácsy képéhez remek husvéti glosszákat, Kafka Margit, Molnár Ferenc novellákat, Szabolcska Mihály, Korniss Aranka, Zivuska Andor verseket, Dr. Kardos Andor könyvbírálatot, rovatot pedig élükön Szathmáry Zoltánnal, a lap szerkesztő tulajdonosával a helyi író gárda jelesei látják el. Városunk ezen egyetlen szépirodalmi lapjának előfizetési ára negyedévre 3 korona (Előfizethetni Vigkedvü Mihály-utca 15. sz.) Egyes példány a trafikokban 30 fillér.

Debrecen márciusban

A közigazgatási bizottság ülése.

A város közigazgatási bizottsága ma délutáni ülésén jórészt megnyugtató jelentések szóltak a város mult havi közállapotáról. Foglalkozott a bizottság a tőkekamatadók kivetésével és a pénzügyigazgató valóban megnyugtató válaszában kijelentette, hogy gyökeresen rendezi a kivetést és megszünteti az injuriákat.

A közigazgatási bizottság ülését Kovács József polgármester délután három óraker nyitotta meg. Nehány kisebb ügyben hoztak határozatot, majd a föllebbezésekre került a sor.

(A helyivasut pótdadója.)

A helyi érdekű vasut a várossal kötött szerződés szerint 15 évi pótdómentességet élvez. Most az történt, hogy a vasutársaság az alkalmazottak adója után sem fizetett községi pótdódot, amit azonban kivetettek rá.

Föllebbezés folytán került az ügy a közigazgatási bizottság elé, amelynek mai ülésén hosszadalmas vitát provokált. Így kifogásolták azt is, hogy az igazgatói és tisztviselői lakások után sem fizet pótdódot a kisvasut.

A bizottság végül kimondotta, hogy a társaság az alkalmazottaknak általa kezelt adója után tartozik községi pótdódot fizetni. A jövőre vonatkozólag elvként kimondta a bizottság, hogy az iparvállalatoknak adandó pótdó mentesség csak azokra a helyiségekre terjed ki, amelyek az üzem fenntartásához szükségesek. A tisztviselőknak a telepen levő lakására is kiterjeszti a bizottság ezt a kedvezményt.

(A tőkekamatadó.)

A pénzügyigazgató jelentései során Fejér Ferenc dr. szólalt föl a tőkekamatadóknak igen gyakran igazságtalan kivetése miatt Rámutatott arra, hogy igen sokszor akkor is kivetik a tőkekamatadót, amikor a tőkét már régen törölték az adókönyvből. A másik panasza az volt, hogy kerskedők számlakivonatnain, ügyvédek költségjegyzékein szereplő üzleti követelések után is kivetik a tőkekamatadót, ami a legnagyobb igazságtalanság.

Ternovszky Alajos pénzügyigazgató válaszlát a fölszólalásra, elismerte annak jogosultságát, mert maga is tudja, hogy a multban történtek súlyos bünök, de most teljes erővel dolgozik a hibák jóvátételén. Átvizsgálta az összes telekkönyveket és gondoskodik a megszünt tőkék kamatadójának törlése iránt. A másik panaszra kijelenti, hogy ha a telekkönyvi bíróság a végzésben föltünteti, hogy a követelés számlakivonaton, vagy költségjegyzéken alapul, akkor nem vetik ki rá a tőkekamatadót. Különben biztosítja a fölszólalót, hogy a lehető legnagyobb tapintattal járnak el.

A választ a fölszólaló is, a bizottság is megnyugvással vette tudomásul.

(Debrecen egészségügye.)

Tüdös Kálmán dr. főorvos jelentése szerint a város közegészségügyi viszonyai márciusban februárhoz képest romlottak. Ragályos betegségek közül roncsoló toroklob, vörheny, számarhurut, kanyaró, trachoma és hasi hagymáz léptek föl. Vörhenyben 4 halálos volt. Általán véve a betegségek lefolyása kedvezőnek mondható.

A piacvizsgálatokat a mult hónapban is megtartották kielégítő eredménnyel.

(Születés és halál.)

A mult hónapban összesen 301 gyermek született és pedig: ref. 118 fiu, 92 leány, róm. kath. 3 fiu, 7 leány, görög keleti 1 fiu, ág. ev. 1 fiu, 2 leány, izr. 13 fiu, 10 leány, egyéb 4

Megnyilt

a saját készítményű férfi felöltők, öltönyök és gyermekruhák árubáza Piacz-utca 77. Kufliész-ház. Becses pártfogást kérve

ROTH ADOLF urt szabó.
Cégvezetőm

Fettmann Sándor.

leány. Meghalt 165 ember és így a természetes szaporodás 136.

Házasságra lépett 70 pár és pedig ref. 44. róm. kath. 4., ág. ev. 1, izr. 5, vegyes vallású 16.

A kórház betegforgalma, a múlt hónapban a következő: ápolás alatt maradt 280 beteg februárról, március folyamán fölvetett 395, elbocsátottak 415, meghalt 21, áprilisra maradt 239 beteg.

A mentőegyesület 129 esetben nyújtott segélyt.

(Tanügyi bejelentések.)

Csányi Viktor tanfelügyelő jelentette a bizottságnak, hogy a kultuszminiszter rendelete szerint megette az előkészületeket a tavaszi tornaverseny és a szünidei továbbképző tanfolyamok rendezése iránt.

Az I. gazdasági ismétlő iskolának méhézeti eszközöket, a II. gazdasági iskolának 700 korona segélyt adott az állam.

A tanítói árvaháznak 10.000 koronát fölvisított a miniszter.

Megnézte a tanfelügyelő a múlt hónapban a róm. kath. iskolákat és azokat túlműtteknek találta. A baj segítésére intézkedéseket tett.

(Az adózó Debrecen.)

Ternovszky Alajos pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban az adóban befolyt 120669 korona (tavalyinál 21340 koronával kevesebb), hadmentességi díjban 4084 K, bélyegjövődékben 105387 K, jogilletékben 113429 K, dohányjövődékben 151444 K, (a tavalyinál 25760 K-val több), határvámjövődékben 33079 korona.

Fizetési halasztást 85 esetben, házaómentességet 4 esetben engedélyezett a pénzügyigazgató.

(Állategészségügy.)

Reitz János kir. főállatorvos jelenti, hogy a ragadós állapotbetegségek közül lépfene a III., veszettség a VIII., takonykór a VII., sertésorbánc a II. állategészségügyi körzetben szörványosan fordultak elő.

A város területén ezidőszert szörványosan fertőzött lépfenével a III., sertésveszsel a II., takonykórral a VII., rühkórral az V. körzet.

Bár ezek sporadikus jelentőségűek, a város állategészségügyi viszonyai eléggé kedvezőek, mert a tavaszi állatvizsgálatok szerint az egész vonalon kielégítő a haszonállatok egészségi állapota.

Főlebbezések elintézése után az ülés öt órakor véget ért.

EGYESÜLET.

A Debreceni Székely Társaság köréből.

Több alkalommal méltattuk a Debreceni Székely Társaság hasznos működését, amelyet kivált a Székely Szövetség honorál méltóképen, mert egyike a vezető székely társaságoknak, sikereiben és gyakorlati eredményeiben pedig épen vezet. A jövő hóban lesz tíz éve annak, hogy a Debreceni Székely Társaságot Székely Ferenc felmérési felügyelő több vérbeli székellyel megalakította s azóta ez a társaság nemes felbuzdulással és a székelyeket jellemző szívós kitartással a cselekvés útján egyre halad. Csendben, de céltudatosan, hazafias, hasznos és üdvös munkát teljesít azzal, hogy a székelységet érdeklő minden kérdésre kiterjeszti figyelmét. Nagyobb arányú tevékenysége azonban szegény, iskolázott székely fiuknak iparosokká való kiképzésében nyilvánul. Eddigél 65 székely fiu szabadult fel; jelenleg pedig 47 székely fiu van gondozás és kiképzés alatt különböző iparágakban. S mindezt teljesíti roppant se-

rény anyagi erővel, mert évi rendes bevétele a tagsági díjakból alig 400 korona, míg a fellette nagyobb részét évi jövedelmének az adományok képezik. Az idén is nemes adományokban részesítették az alábbi pénzügyeztetek: Debr. Első Takarékpénztár 100, Közgazdasági bank 40, Bankegyesület, Takaréék és hitelbank 20—20, Első magyar biztosító 50, István gőzmalom 20 koronát. A 10 évi évforduló alkalmából jubiláns diszközgyűlést tart a társaság, amelyen részt vesznek majd a székelység vezéremberei és a székely szövetség vezetői.

Éhezők husvétja

A tömegnyomor ünnepi köntösben.

Ma délután a Szent Anna-utca szívébe beletelepedett a kálvária-járók rongyos hada. Ne tessék azonban azt hinni, hogy a feltámadás szent allegóriája, vagy a ceremónia bensősége ihlette hozta őket ide. — A hitükkel tisztában vannak, a dogmák tantétele sem nyugtalanítja őket. A gyomrukkal van bajuk! Evvel a telhetetlen zsarnokkal, amely minden áldott napra új követelésekkel áll s hiába imádkozik napok hosszat, az éhséget sem a templomok fénye, sem a parókiák és kánokoki stallumok hatalma és gazdasága lecsillapítani nem tudja. Ahhoz kenyér kell, nem zsolozsma, könyörületes segély és nem irott malaszt.

A templom ezért kong az ürességtől s a rendőrség épülete, ahol most az a zsbongó tábor várja a bebocsátást: — templommá lett. Ahonnan távozva a koldus, megnyugvással mondja:

— Áldott legyen az én istenségem!

Mindezt pedig egy jószívű emberbarát egy becsületesen dobogó szívi, megértő világfelfogással gondolkodó ember, Forrai Ernő földbirtokos nagylelkű adakozása idézte elő, aki 500 koronát adott a husvét szent ünnepén azok számára, kiknek sem kalácsra, sem áldozati báránra nem telik e napon.

... És jöttek a sánták, ügyefogyottak, vérszegények, hogy kinyujtsák a kezüket az élet: — a pénz felé, melyért sem koldulniok, sem lábcsokkal kedveskedniök nem kell hozzájuk hasonló embertársaiknak. Ez pedig nagy tisztesség: igazi krisztusi cselekedet. Az emelőségeknek, a hitnek és a könyörületességnek emberi arca.

Nyílnak a kapuk.

Három órakor Ozory István rendőrkapitány kiadja a parancsot, hogy a régi rendőrkapitányi hivatal börtönrésze felőli udvart nyissák meg. Ezen keresztül bocsájtják be a jelentkezőket, a belső udvarra, ahonnan a főkapun távoznak. Budaházy Imre rendőrfőgalmozó és Nagy Imre rendőrbiztos segítenek a szétosztás munkájában.

— Az első száz két koronát, a többi egy korona segélyt kap — mondja a rendőrkapitány ezért kívánatos, hogy a legjobban rászorulóknak jussanak előre.

A biztosok és rendőrök ez irányban intézkednek is. A bénák, előregedetttek és a megpróbáltatások göröngyein járók kerülnek előre. Némelyik lépni is alig tud, a nyomor kiszívta a csontjából a velőt s az éhség az alkohol kulcsát nyomta a kezébe. Ebbe rogygva az ina és pusztult el a két szeme világa.

De a sorsüldözötték panaszló hangjai is méltán keltik fel figyelmünket, szájalunkaf. Talán ezek még szerencsétlenebbek is amazoknál: mert őket készülletlenül találta a nyomor és életkiüzdelem, melybe amazok már beleszülettek.

Egy negyvennyolcas honvéd özvegye.

Özvegy Fazekas Istvánné jómódu debreceni polgári családból származik. A férje földbirtokos volt s a hetvenes években is tekintélyes szerepet játszott a város társadalmában.

— A szabadságharcban honvéd volt! — kezdte a 84 éves matróna. Mikor összekelünk szép vagyunkánk volt, mely kitartás, szorgalom árán gyarapodott is. Csakhogy a szerencsétlenség egyszerre meglátogatott bennünket. Az uramat száraz betegség lepte meg, ágynak esett, elpusztult. A házunkat egy gazember felgyújtotta s a lángok marta-léka lett.

— Mikor volt ez?

— Régen uram, évtizedek előtt, abban az időben, mikor 300-nál több ház égett el s mintegy 4000 ember lett hajléktalan.

— Felépítettük újra a kis hajlékot s megosztottuk kenyereinket azokkal, akik éheztek. Igaz, erre a föld egy része ment rá, de hát nem maradhattunk öt gyermekemmel az utcán.

— Élnék a gyermekei?

— Egyik fiam kereskedősegéd, ez fizeti értem az árendát. De azok, akik jövendő támaszaim lettek volna, meghóttak. Pedig milyen kitűnő fiaim voltak! Az egyiknek már csak egy éve volt hátra, hogy a birói pályára lépjen. A másik meg tanító volt. Ötvenkét forint ösztöndíjat kaptak, mikor tanultak.

— Mi okozta halálukat?

— A száraz betegség. Ez vitte el vagyunk még meglevő részét. Ki-bejárt az orvos s nem győztük fizetni a patikát.

Ugy látszik, a gyermekek apjuktól örökölték a tuberkulózist s ebbe pusztult bele a szép reményekre jogosított család.

Sarkadi Istvánné sorsa is hasonló a kálvária-járáshoz. A 69 éves asszony férje az egyháznál volt pénzkezelő, a fia a kórházba hivatalnok. Mindketten elhaltak s most a legnagyobb nélkülözések között él.

A rongyosak és hajótöröttek.

Apró, vértelen, fakó arcu öregek jönnek azután. Némelyik közülök egy eleven történelem. Ha a sors nem üldöznék, akkor is nehezen cipelnék a maguk sorsát, összeasszott, időtől megprésselt izmait.

Balogh Józsefné 86 esztendő.

Özvegy Gaál Sándorné 88 éves.

Özvegy Kovács Mihályné 87 és

Hordéz Mária vagy 90 esztendő.

Szüics Zsuzsánnának is megcsapzottak a fürtjei, bár a szeme oly élénk és beszédes, mintha most is 16 esztendő lenne.

— Hej! de sok ember elvesztette esztét a nézésétől, — mondja Szijgyártó Józsefné, aki maga is a 84 esztendőt tapossa.

Most a bénákat, világtalanokat küldik előre, mert a sorszám a 80-as felé jár, pedig akik kiesnek a 100-ból, már csak egy koronát kapnak fejenként.

Rikási Juliánna kerül előre, a gyermeke vezető. Kozma Bálintné szintén világtalan. Még vagy négyen öten vannak, akiknek a szeme füle hibás. Két férfi pedig falábakon jár.

Alig jobb a sorsa ezeknél Csiki Gábornénak, akit öt gyermekével hagyott el az ura, egy cigányzenész, vagy Bátor Gábornénak, akinek tíz éhező gyermeke van.

Gyilkol az alkohol.

Orosz Istvánné és Csáki Máténé azok közé tartoznak, akik már meghalnának, ha a most kapott egy koronából nem pálinkát vennének elsősorban.

— Csak egy koronát kapok? — mondja neheztelve Orosz Istvánné.

300 ÉV ÓTA
GYÓGYITANAK
KÖSZVÉNYT
CSUXT STB.

TRENCSENTEPLICZ

Egész évben nyitva, Millós új építkezések. Új nagyszálló. Új fürdők. Festői vidék. Nagyszerű olcsó tavaszi kúrák. Házi-kúrákhoz: iszap-szétküldés. Prospektust küld a fürdőigazgatóság.

RÁDIUMOS
KÉNESHÓVIZ
36—42° C. ÉS
ISZAPFÜRDOI

— Még azt sem érdemli! parancsolja tovább Ozory István rendőrkapitány. Tudom, úgy is elissza kend.

— Hát bizony, nem isveszek érte palotát! — nyugtatja meg maga-magát, a most is rákvörös és köszvényes asszony.

Csak Máténén sem igen lehet már segíteni. Az alkohol a hangszálait kikezdte, csak suttogja a szavakat.

Végnélküli a lánc a nyomornak s a rongyosok hadseregének, akiknek az utján vér fakad és tövis s akik akkor is ünnepelnek, ha egy koronányi segély kerül a markukba. Sorra vonulna előtünk el s mindenik kebléből kitör ah ála és köszönet:

— Az Isten fizesse meg!

Gyulai Zsiga.

Színház és Művészet

A színház műsora.

VASÁRNAP: Délután *Ártatlan Zsuzsi*, op. — Mérsékelt helyárrakkal.

VASÁRNAP: Este *Cárnó*, szimf. ujdonság. Kisbérlet.

HÉTFŐN: Délután *Leányvásár*, operett. — Mérsékelt helyárrakkal.

HÉTFŐN: Este *Királyszöktetés*, operett. ujdonság. Bérletszűnet.

Zilahy Gyula és a Nemzeti Színház

*

Mikor Zilahy Gyula a Nemzeti Színház kötelékéből távozott, Somló Sándor igazgató így bucsuztatta:

— A Nemzeti Színház kapui mindig nyitva állanak előtted!

Azóta sok víz elfolyt a Dunán. Zilahy Gyula is kinőtt a naturbursch szerepekből, de a művészete: a meleg humor, a megkapó finomság, mely jellemzi, ezt az istenáldotta művészt, egyre erősödött. És most, amikor sem a Vizváry, sem a Gabányi helve betöltve nincs, de hovatovább Ujházy Ede is lemarad a színpadról, nagy szeretettel indulnak a levelek Debrecenbe Zilahy Gyulához. A mai „Pesti Hírlap” pedig úgy ír szerződtetéséről, mint amely csak napok kérdése.

Munkatársunk tehát felkereste a jeles igazgató-művészt, hogy tőle magától informálódjék a dolgok valódi állására vonatkozólag:

— Igaz, hogy kaptam leveleket úgy Tóth Imre igazgatótól, mint Bánffy Miklós gróf kormánybiztostól. Sőt Bezerédy államtitkár ur is biztat térjek vissza a Nemzeti Színházhoz. Am ezidő szerint úgy erkölcsileg, mint anyagilag annyira le vagyok kötve Debrecen városához, hogy e percben semmiféle döntő lépésre nem gondolhatok.

Többet nem mondott a debreceni színház igazgató, akinek diplomatikus érzéke közismeretes. Am nem lehetetlen, hogy a Nemzeti Színház oly áldozatokat hoz a közel jövőben, melyek ismét oda állítják Zilahy Gyulát, ahová való! — a Nemzeti Színház színpadjára.

Ünnepi előadások. A husvéti ünnep napok alatt négy előadás lesz a színházban. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal 3 órai kezdettel az *Ártatlan Zsuzsi* operett kerül színre. A címszerepet ezuttal Belezny Margit fogja játszani. Este szenzációs ujdonságot mutat be a szintársulat. Biró Lajos és Lengyel Menyhért nagyszabású és érdekes színművének a „Cárnó”-nek lesz a premier elő-

adása. A tartalmas és érdekfeszítő darab a legmelegebb érdeklődésre számíthat, mert a két szerző hatásokban gazdag jeleneteivel az egész estén lekötve tartja a közönség figyelmét. Az utóbbi színpadi termékek között alig akad még egy ilyen érdekes és nagy sikert aratott szimf. mint a *Cárnó*. Hétfőn délután mérsékelt helyárrakkal a Leányvásár operett kerül színre, míg este a Királyszöktetés operett ujdonságnak lesz a bemutató előadása. Kerner József pompás, szép és fülbemászó zenéje, amelyhez Klein Hugó irt ötletes szöveget a Királyszöktetés címmel több nagyobb külföldi és magyar színpadon aratott őszinte sikert. A társulat énekes személyzete nagy gondnal készül az új operetre, mely az énekszámokon kívül mozgalmasság jelenetekkel és táncokkal van gazdagítva. Nagyobb szerepeket játszanak Borbély Lili, Tordai Erzsébet, Csanádi Irma, Falusi, Solti, Ligeti, Máthé. Az operett négyszer van műsorra tűzve.

Márkus Emilia és Ivánfi Jenő fellépte.

Érdekes estékre van kilátása a debreceni színházbajáró közönségnek e hónap közepére. Márkus Emilia folytatja vendéglátóit, melynek keretében Ivánfi Jenő is fellépne. Sőt talán éppen ő kezdené vendéglátóit „III. Richard” címszerepében, mely világszerte elismert nagy alakítása. Aztán a „Cárnó” Márkussal, majd „Judith” Ivánfiával és Márkussal kerülne bemutatásra. Esetleg a „Boszorkány” ismét mindkettőjükkel. A vendégszereplések 14-én vennék kezdetüket s bezárólag 20-ig tartanak. A tervet Zilahy Gyula a jövő hét folyamán terjeszti a színházi bizottság elé.

HIREK

— **Feltámadás.** Az idők beláthatatlan forgataga semmit sem igazolt oly erővel és intenzíven, mint a feltámadás nagyszerű látványát. A keresztényi valláserkölcse egész tétele, a hit világot hódító útja, az eszme feltartózhatalan hatalma van benne lefektetve. Természetes, hogy a katolikus egyház is fénytel és bensőséges ceremóniával ünnepelte meg a mai szent Husbét előestéjét: — a feltámadást. Gróf Ferenc prépost-kanonok celebrált fényes segédlettel. Míg a külső menetnek a díszbe öltözött katonaság adott fényt és erőt. Több ezer ember vett részt ebben a processzióban s a díszszázad lövéssel jelezte, hogy a kereszténység hajnala e pillanatban törte át az ó-kor bűnökkel és enerváltsággal telt világuuralmát s egy új eszmeáramlás: a keresztény hit és civilizáció reneszansza elkövetkezett, feltámadt Jézus Krisztus! . . .

— **Elakadt a főherceg vonata.** Lemberg-ből jelentik, hogy *Károly Ferenc József* főherceg, aki tegnap elutazott, hogy különvonaton Kolomeába, új állomáshelyére menjen, Chyrowba akart utazni, hogy ott feleségével találkozzék. Strij közelében a vonat a nagy hóban elakadt. Száz katonát küldtek Lemberg-ből a vonat kiszabadítására, de minden fáradság hiábavalónak bizonyult, a főherceg kénytelen volt visszamenni Lembergbe és onnan Kolomeába utazni, anélkül, hogy feleségével találkozhatott volna.

— **Ünnepi istentiszteletek.** A reformátusoknál: Ünnep első napján délelőtt a Nagytemplomban prédikál Dicsőfi József lelkész, ágendázik Szele Miklós vallásnár, a Kistemplomban G. Szabó Gábor s. lelkész, ágendázik Szele György lelkész, a Kossuth-utcai templomban dr. Baltazár Dezső püspök, ágendázik Uray Sándor lelkész, az Ispotályi templomban K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Nagy Lajos s. lelkész, a Városi szegényházban prédikál és urvacsorát oszt Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapókeri imaházban prédikál és urvacsorát oszt Kovács János vallásoktató lelkész, a Homokkeri imaházban prédikál és urvacsorát oszt Boér Károly vallásoktató lelkész.

Délután: A Nagytemplomban prédikál Cs. Nagy Dániel th. a Kistemplomban Nagy István főiskolai szénior, a Kossuth-utcai templomban Takács Imre th., az Ispotályi templomban Szász Imre th.

Ünnep másodnapján: A Nagytemplomban prédikál d. e. Nagy István főiskolai szénior, d. u. Szász Imre th., a Kistemplomban d. e. Takács Imre th., d. u. Cs. Nagy Dániel th., a Kossuth-utcai templomban d. e. Szász Imre th., d. u. Nagy István főiskolai szénior, a Ispotályi templomban d. e. Cs. Nagy Dániel th., d. u. Takács Imre th.

Az ágostai hitvallású evangélikus templomban husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet, utána az Ur szent vacsorája lesz kiszolgáltatva. Délután 3 órakor Szeberényi Lajos segédlelkész prédikál. — Husvét hétfőjén délelőtt Szeberényi Lajos segédlelkész végzi az istentiszteletet, után Materny Lajos főesperes urvacsorát oszt. Délután 3 órakor ima.

A gör. kath. templomban: Az ünnep első napján: délelőtt 8 órakor ünnepélyes szent mise, mely alatt a sz. evangélium több nyelven olvastatik, evangélium után prédikáció, a sz. mise végén megáldatnak a husvéti eledel. Délután 3 órakor ünnepi vacsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság. — Holnap, az ünnep második napján: fél 7 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise segédlettel, utána körmenet és miroválás; délután 3 órakor ünnepi vacsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság. — Kedden, az ünnep harmadik napján az istentiszteletek sorrendje ugyanaz, mint a második napon.

— **Változás a gazdasági akadémia tanári karában.** A földmívelésügyi miniszter Müller Ottó dr. gazdasági tanárt a debreceni gazd. akad. természetrajzi tanszékének vezetésére alól felmentette s annak további vezetésével Rapaics Raymund dr. gazd. akad. tanárt bizta meg, akít a nyárra, Németország, Dánia, Franciaország Sweiz és Ausztria növényélet és kórtani intézményeinek tanulmányozása céljából hosszabb időre küldte ki.

— **Madarassy-Beck Gyula és Tószegi Imre párbaja.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Santelli vívóteremben tegnap este kardpárbaj volt *Madarassy-Beck* Gyula báró országgyűlési képviselő, a Magyar Jelzőloghitelbank vezérigazgatója és tószegi *Tószegi Imre* földbirtokos között. Madarassy-Beck Gyula bárónak Vojnits Sándor báró országgyűlési képviselő és Éber Antal bankigazgató, Tószegi Imrénének Liphay Béla országgyűlési képviselő és Kubik Gyula mérnök voltak a segédei. Az első összecsapásnál Madarassy-Beck Gyula báró a vállára kapott kisebb vágást, mire a viaskodást beszüntették. A párbajra összeszólalkozás adott okot. Párbaj után a felek kibékültek.

LIPIK Szlavonia **ELSORANGU** **BIZTOSAN GYÓGYIT:** rheumát, ischiást, anyagcsere-zavarokat, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermekkorokat, esontöréseket és izzadmányokat.

Alkalikus, sós, jódos vizek
Radioaktív források **64° C.** Nyárfi és téli kúra.
Kívánatra prospektus ingyen.

— **A nánási papválasztás.** Baróthy István halálával megüresedett a hajdunánási ref. lelkészi állás, amelyre a nánási hívek Mikó Imre lelkészt szeretnék meghívni. Evvel a megívással azonban baj van, mert Mikó nemrég foglalta el állását szintén meghívás útján egyik erdélyi parochián és az egyházi törvények úgy intézkednek, hogy ilyen esetben egy éven belül más egyházközség nem hívhatja meg a lelkészt. A nánásiak ebbe sehogy sem tudnak beletörődni és küldöttségel keresték föl Kiss Ferenc püspökladányi lelkészt. A küldöttségnek, amelyet Csohány László polgármester és Csuka Lajos főgondnok vezettek, az esperes azt a választ adta, hogy Mikót az egyházi törvények értelmében ugyan nem lehet meghívni, de a minősítési bizottságnak módjában van esetleg a kérést teljesíteni. A nánásiak között nagy örömet keltett az esperes válasza és a magasabb egyházi hatóságoknak ugyancsak gondot fog adni a rendkívül érdekes egyházi jogi eset eldöntése.

— **Áthelyezett tanítónők.** A kultuszminiszter Juhász Julia debreceni és Miltenberg Karola hevesi gazdasági szaktanítónőket saját kérelmekre kölcsönösen áthelyezte.

— **Az osztrák pénzügyminiszter nikotinmérgezése.** Bécsből táviratozzák: Zalesky osztrák pénzügyminiszter csütörtökön este Raguzába akart menni, de a Zára nevű hajlón hirtelen rosszul lett, úgy, hogy Spalatóban partra kellett szállítani. A miniszter papot hivatott és meggyónt. Az odahívott orvosok erős nikotinmérgezést konstataáltak és alkalmas ellenszerekkel annyira talpraállították a minisztert, hogy ma reggel folytathatta útját.

— **Peszach-ünnepi istentiszteletek.** Az izraelita hitközség elnöksége értesíti a hitközségi tagokat, hogy a Peszach-ünnep alkalmából a Deák Ferenc-utcai izraelita templomban az istentisztelet vasárnap este nyolc órakor, délután délelőtt kilenc órakor, délután négy és este negyed hét órakor, kedden délelőtt kilenc, délután négy órakor kezdődik. Hétköznapokon további rendelkezésig reggel negyed hét, este negyed hét órakor kezdődik. — A 9-én a Deák Ferenc-utcai izraelita templomban tartandó Mazkirral egybekötött Haskoma reggel fél hét órakor, a délelőtti istentisztelet alkalmával a Mazkir és az ezt megelőző hitszónoklat fél tizenegy órakor kezdődik.

— **Kinevezés.** A király mint a hivatalos lap jelenti, Sziklay Emil kir. erdőfelügyelőt érdemeinek elismeréséül, főerdőtanácsossá nevezte ki.

— **Mandel Lipót.** Elsőrendű cipőraktár.

— **Gyilkosság holttest nélkül.** Budapestről jelentik: Tegnap este a Váci-ut 193. szám ház egyik pincészetében rémes gyilkosság nyomára akadtak, de a holttest nem volt található. Ugyancsak tegnap vették észre, hogy eltűnt a házból a szoba lakója, Latini Nándor és így kétségtelen, hogy ő az áldozat. Tegnap óta kutatták a holttestet, míg ma délből ráakadtak a rejtély nyitására. Kiderítette a rendőrség, hogy az alduai barak-dűlő vasúti vágányán egy ismeretlen hullát találtak a vonat alatt összeroncólva. Ez az eltűnt Latini hullája volt, amelyet egy hét előtt el is temettek, mint ezt ma megállapították. A rendőrség most keresi a gyilkost.

— **Nyilatkozat.** A Debreceni Szemle 1912. ápr. 6-iki számában a Török-féle pezsgőnek a hó végétől a Hungária kávéházban leendő főraktára megjelölésére vonatkozólag kijelentem, hogy e hirdás tévedésen alapszik. Ifj. Weichinger Károly.

— **Ünemi szám.** A „Debreceni Független Ujság” husvét ünnepére ünnepi köntösben lép a közönség elé és változatos, dus tartalommal kíván hozzájárulni olvasóinak szórakoztatásához. Az ünnepi mellékleten szerepel Csiky Lajos: A husvét ünnepében. — Heltai Jenő: Találkozás. — Szávay Gyula: Dalok születése. — Lencz Géza dr. A nőnevelés érdekében. — Mórincz Pál: Az éjszakai járók. — Vándor Iván: Két szerencsétlen asszony. — Vértessy Gyula: Hervadó virágok. — Rédei Rezső dr. A munka. — S. Szabó József: Nagy András hajdukapitány. — Pakots József: Király idill. — Zih Sándorné: A boldogság délibábja. — Szabolcska Mihály: Hazafelé. — Bálint Lajos: Ecole násza. — Szávay Zoltán: Büszke fővel. — X.: A testi nevelés fejlesztése. — Gyulai Zsiga: Felgyógyult áldozatok. — Petrus Jenő: Libertas. — Bede Jób: A közhangulat követelte. — Ulisef: A család és a locsolás. — Ifj. Hegedüs Sándor: A végrendelet. — Philippus: Tüze, vizre vigyázzatok. — Ezeken kívül a főlapon érdekes cikkeket és riportok váltakoznak, azonkívül dus hirdetésrovat úgy a főlapon, mint a mellékleten.

— **Sztrájkoló bányászok.** Londonból táviratozzák: Tegnap délután Dunfermlineban (Skócia) a bányák bejáratánál arra a hírre, hogy néhány bányász szemet ment aknázni, nagy csődület támadt. Mintegy 10.000 ember gyűlt össze a bánya bejáratánál, megromogta a gépeket és a műhelynek mintegy ezer ablakabláját bezárta. Több rendőr is megsebesült.

— **Mandel Lipót.** Elsőrendű cipőraktár.

— **Köszönetnyilvánítás.** Forrai Ernő földbirtokos ur a tek. rendőrkapitányság útján a mai napon 500 azaz Ötszáz koronát volt kegyes az izr. Nőgyeület jótékony céljaira hozzám küldeni, midőn ezen összeg átvetélt elismerem, egyesületünk iránt évről évre fokozott mértékben kifejezett áldozatkészségéért leghálásabb köszönetemet fejezem ki. Dr. Balkányi Miklósné, az izr. Nőgyeület elnöke.

— **Balesetek.** Nagy Sándor fuvaros ma fát szállított az állomárról. Egy darab ebből a fák közé esett, mire azok megvadultak és örült vágatásba kezdtek. Nagy Sándor a lovak közé esett s a szekér keresztül ment rajta. Keze és a feje súlyosan megsérült. A kórházba szállították. — Piskóti István a Rákóczi-ut 22. sz. házába akart betérni. A szél az ajtót hirtelen becsapta, nekivágta Piskótinak, kinek a balkarja eltört. A kórházban ápolják.

— **Csodagyermek** a Magyar Király kávéházban, vasárnap, hétfőn és kedden a Magyar Király kávéházban a Schwaczanow orosz csodagyermek Veres Tóni és fia zenekara kísérete mellett hangversenyt rendeznek. Ezek a csodagyermek több koronás fő és fejedelem előtt is bemutatták nagy művészetüket, sőt több kiállításban részeseültek és mindenütt nagy tetszést arattak. Érdemes meghallgatni őket, ritkán kínálkozik alkalom ilyen apró művészeket hallani. Csupán azon a négy napon maradnak a Magyar Király kávéházban.

— **Egy parcellázás sikere.** Az Erzsébet malom telkéből harminc házhely lett kihalitva, melyből rövid néhány hét alatt nagy része el lett adva. Ennek oka abban relik, hogy a telekhez villanyos összeköttetés van és hogy a főútcához öt pernyire fekszik. A fizetési feltételek pedig a vevőkre nézve igen előnyösk birtokultak. Érdeklődőknek tájékoztatást nyújt a Közvetítő Bank Részvénytársaság Piac-utca 21. szám alatt. Ugyanott a tervrajz is megtekinthető.

— **Mandel Lipót.** Elsőrendű cipőraktár.

— **Elzüllött tanító.** Szolnokról jelentik: A vasuti állomáson a csendőrség letartóztatta Roder Lajos jablanci kántortanítót. Az idült alkoholista tanító már napok óta csavargott és koldult a városban, míg végre a csendőrség elfogta és átadta a rendőrségnek.

— **Mandel Lipót.** Elsőrendű cipőraktár.

— **Öngyilkossági kísérlet a fogházban.** Szatmári tudósítónk írja: Szabó József szatmári kávé egy éjjel a vesredőnyhuzóval febevágta Birbon Miksa ácssegédet, aki az lítés következtében meghalt. Szabó, aki azóta vizsgálati fogságban van, pénteken délelőtt fel akarta magát akasztani. A fogházor azonban idejében észrevette és levágta.

Csak azoknak a cigarettázóknak a kik egészségükre való tekintetből nem sajnálnák naponta 1-2 fillérről többet kiadni:

Clubspecialité

120 Lap 20 fillér

70 " 12 "

Adobos (100) Lány 70 "

Orvosi tanácsora a hűvelyek és lapocskák bronx- és színyomás valamint szívadéki ügynevezett Szimbórnálkül vannak, de minden lapocskában és hűvelyen benne van viznyomással a vajúgy és a gyáros aláírása „Modiano”

Kapható minden jobb tüzsdében. Főraktár: Ippen és Schwarcz nagykereskedésében.

— **Egy gyomorbeteg nyilatkozata.** A rossz kenyértől beteg lettem, de mióta „Oros házi védjegyjű” házi kenyeret és fehér süteményt eszem, ismét teljesen egészségesnek érzem magam. Ugy látom, hogy az Oros házi kenyér és ennek fehér süteménye nemcsak igen jó izü, de egészségi szempontból is kiválóan ajánlható. A Oros házi kenyér az Első Debreceni Kenyérgyár Részvénytársaságnál készül, Széchenyi-utca 49. szám alatt. Telefon 793. szám. Kapható a füzletben Simonffy-utcai bérpalota telefon 32. szám, valamint minden jobb fűszerkereskedés-, bodega- és vendéglőben.

— **Mandel Lipót.** Elsőrendű cipőraktár.

— **Női divatkelmék** kosztümökre, tavaszi és divatos doublekelmék, sima angol szövetek, gyapju grenadinok, szint játszó seilyem Marquisette, divatos ajouros zsinór díszek, rojtok, csipkék, napernyők és entous cas ernyők nagy választékban kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki homeopata orvos ismét rendel Debrecenben f. hó 12-én pénteken egész nap és 13-án szombat d. e. 11 óráig Darabos-utca 55. sz. alatt, ahol különösen tüdő- és gyomorbaajosok számosan látogatják a sikeres gyógyításairól híres orvost.

A Néptakarékpénztár m. sz.

Debrecen, Piac-utca 75. szám.

felhívja az iparosok, vasutasok, munkások figyelmét arra, hogy a vámo: pércsi ut menten levő Czegléd-telepen 180 négyszögöles parcellák, a létal-uton 150 négyszögöles parcellák, a máv. gépjavitóműhely mellett, az Onosai-utcan 180 négyszögöles parcellák

házhelyeknek kedvező heti befizetések ellenében eladók.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvényneél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóci Salvatorforrás-válalás Budapest, V. Rudolf-rakpart 2.

chalyb része a helyére felegyészti!

— **Butorcsarnok áthelyezés** Hunyadi-utca 19. szám alól a Butorcsarnok (Csapó-u. és Piac-utca sarok) **Takarék és Hitelintézet r.-t.** palotájára emeleti termeiben helyeztetett át. A Butorcsarnokban 80 szoba butor áll a közönség rendelkezésére s mindenkinek saját érdeke, hogy mielőtt butorait beszerzi, a csarnokban felhalmozott s **szabott árak** mellett árusított butorzatot vételkötelezettség nélkül megtekintse. A csarnokban eladott mübutorokért **Kovács Gyula** mübutorgyáros 2 évi jótállást vállal. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

KÖZGAZDASÁG.

A DEBRECENI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR ÚJ ÜGYKEZELÉSE.

Ama nagy jelentőségű pénzügyi esemény, amely két nagy debreceni pénzintézet egyesülésével méltán keltette föl nemcsak a helyi piac, de az ország pénzügyi köreinek figyelmét és érdeklődését: a Debreceni Első Takarékpénztárnak és a Közgazdasági Banknak fuziója, most nyert végleges befejezést, amennyiben most kezdődik meg a fuzióval megerősödött s a Pesti Hazai Első Takarékpénztár érdekeltiségének megnyerésével hatalmasra növekedett Debreceni Első Takarékpénztár új működése.

A most jelzett és a közelmúltban lefolyt események, de különösen a Pesti Hazai Első Takarékpénztár érdekeltisége Magyarország egyik legelső pénzintézetévé emelték a Debreceni Első Takarékpénztárt.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a mely hazánk legrégibb, közigazgatási és pénzügyi tekintetben a legjelentősebb pénzintézete 1200 darab részvényt nyel van érdekelve a Debreceni Első Takarékpénztárnál s tulajdonképpen ez érdekeltiségben megnyilvánult bizalom tette lehetővé a Közgazdasági Bankkal történt fuziót is. Ez érdekeltiség és bizalom pedig rendkívül sokat jelent Debrecen és környéke hitelviszonyaival állapotára. Különösen most, a mai szigorú pénzügyi viszonyok között, amikor megbecsülhetetlen értékkel bír ez az érdeklődés. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ugyanis több millió tőkét bocsát a Debreceni Első Takarékpénztárnak rendelkezésére, amiáltal ez a hatalmas pénzintézet nemcsak régi, de újonnan jelentkező ügyfeleinek kielégítésére a legmesszebb mértékig rendelkezésére állhat. Ismételjük, hogy e hitelnyújtási készség közgazdasági jelentősége óriási, mert eloszlatja azt a veszedelmet, amely a szorult pénzügyi helyzetben fejlődő kereskedelmünk és iparunk, termelésünk és forgalmunk élet-szükségleteit fenyegette. A bank szoliditását s üzleti komolyságát jellemzi az a tapasztalt elv, hogy amíg egyrészt a legmesszebbmenő határig kész a valódi szükségletek kielégítésére, addig betevőinek a pénzügyi viszonyoknak megfelelő legmegtérültebb kamatot írja javukra, de nem törekszik a betevő tőkéket a túlhaltott legmagasabb kamatokkal becsábitani, ami ismét egyik főves tanujele az intézet kiváló s jó üzleti érzékkel történő vezetésének s annak, hogy a takaréknál szilárdasága és szoliditása elsőrangú.

A Debreceni Első Takarékpénztár most fejezte be a Közgazdasági Bank ügyleteinek és értekeinek átvételét s így a két pénzintézet vagyona most már egységes kezelésbe került, amely kezelésnek jóindulatáról, szak-szerűségéről és kitűnőségéről biztosítékot nyújt az az intéző bizottság, amely a nagy terjedelművé vált intézetnek naponként felmerülő ügyletei elintézésére alakult. Az intéző bizottság elnöke fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, a Debreceni Első elnökgazgatója, tagjai Erney Károly a Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatója, Kernhoffer József, Kövy Lajos, Nagy Lajos dr., Szentkirályi Tivadar igazgatósági tagok, hivatalból tagjai Verzár Kálmán ügyvezető-igazgató és Tüdös János dr. országgyűlési képviselő, jogtanácsos.

Ez az intéző bizottság, amelynek név-

sora minden tekintetben a legszerencsésében összeállítottnak mondható s ugy a részvényesekre, mint az ügyfelekre a legmegnyugtatóbb, naponként tart ülést s a napi üzleti ügyeket azonnal elintézi.

Az egyesített ügykezelés ugy a Közgazdasági Bank, mint a Debreceni Első Takarékpénztár eredeti ügyleteire nézve is most már az intézet új, modern szép helyiségeiben folyik, amelyek a célszerű berendezéssel nemcsak a hivatalok céljait, de a közönség legteljesebb kényelmét is a legjobban szolgálják. Ez új helyiségeket felszerelték magánfelek értékpapírjának megőrzése céljából teljes biztonságot nyújtó letétszekrényekkel, Safe depositokkal is.

A kamara husvétja a vidéknek van szentelve, a kerület számos helyén voltak a tél folyamán háziipari tanfolyamok, ezek most végződnek, amikor a mezőgazdasági munka kezdetét veszi. A tanfolyamok egy-egy kis helyi kiállítással zárulnak, ily munkakiállítások husvétihétjén Nádudvaron, Hajdusóváton és Tiszapolgáron nyílnak meg, a kamara titkára és tisztviselői most ezeknek megnyitására és a további munka propagálására e községekbe utaznak ki.

Az Omke közgyűlése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés hajdumegyei kerülete Debrecenben a Kereskedelmi Csarnokban e hó 7-én, délelőtt 11 órakor beszámoló közgyűlést tart, amelynek tárgyai: 1. Évi jelentés. 2. Zárószámadás, felmentvények 3. Tisztújítás.

Gyűlések a kamaránál. A kamara elnöki tanácsa szerdán, április 10-én ülést tart, melyen a folyó ügyeket intézi el s kitűzi a legközelebbi rendes közgyűlés napját. A közgyűlés valószínűleg április 25-én lesz, előzetesen ugy az ipari, mint a kereskedelmi szakosztály előkészítő ülést tart.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Kindl Vendelin Djakovár, Ehrenstein Lipót Nyiregyháza, Székely Benedek Alcsut.

Cégváltozások a debreceni törvényszék területén

Társas cégek.

Izsák és Szender, Hajdudorog. A cég megszűnése bejegyeztetett.

Magyar Tarnac Részvénytársaság. A cég és dr. Zielinszky Szilárd, báró Maillot Nándor, dr. Kenézy Gyula, dr. Tüdös János, Forrai Ernő, dr. Fejér Ferenc és Rauch Árpád igazgatósági tagok bejegyeztettek.

Ékszeresek, órák

legolcsóbban

Schiffmann Mór

órák és ékszerésznél, Hunyadi-u. 14.

Ügyelőknek fontos!

REDÖNYÖK

ugymint: fa-, csinvat- és hatásos himzésű görredőnyök, elsőrendű gyártmányok, verseny nélküli olcsó áron kaphatók.

Feredőny- és zsalú-gyár Josef Siegel, Trautenau (Csehország).

Földes Sándor

villamos világítási és erőátviteli vállalata

Piacz-u. 42. (Gyarmathy-ház.)

A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara

közhírré teszi a következőket:

I. Kladó lakások.

A kamara új székházában (Deák Ferenc-utca, a kir. törvényszék épülete mellett) még a következő lakások kládók (aug. 1-re).

Egy saroklakás, mely áll 6 utcai szobából és hallból, minden mellékhelyiséggel.

Egy lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és hallból, minden mellékhelyiséggel. (Verbőczy-u.)

Egy lakás, mely áll 3 utcai szobából és hallból, minden mellékhelyiséggel. (Verbőczy-utca.)

Garconlakás, mely áll 2 utcai szobából, fürdő-, inaszoba- és előszobából. (Deák F.-u.)

Két iktethelyiség, egyenként 12—12 m. utcai homlok-vonallal, 3—3 utcai nyílással. (A sarokbejáró két oldalán.)

Központi melegvízfűtés és állandó melegvizellátás, liftek, takaréknál és gáztűzhelyek, modern közös berendezések.

A lakások beosztása és terve megszemlélhető a kamara titkári hivatalában.

II. Eladó berendezések.

Közhírré teszi továbbá, a kamara, hogy régi **diszterem és iparmúzeum-berendezéseit eladja.**

Fekvő és álló emeletes zárható üvegszekrények fehér emailfestéssel, vasból való kettős csigalépcső hozzájárással. **Hivatali vagy iskolai gyűjteményeknek, könyvtárnak vagy kereskedelmi üzleti berendezésnek kiválóan alkalmasak.**

Megtekinthetők d. e. 11—12 között a hivatalban.

III. Két házmesteri állás.

Végül közhírré teszi a kamara, hogy új székházában **két házmesteri állást** tölt be.

A házmester járandósága: havi 60 kor., egy szobás lakás fűtve, világítva, lift- és kapupénz.

Fiatalkorú, ügyes, szorgalmas ajánlkozók jelentkezhetnek a kamara titkáriánál d. e. 11—12 között. (Piac-u. 69., I. em.)

Thurzó-Füred

A déli Szepességnek egy remeke 61 fenyvesek közepette. Vasúti állomás **Gölnatöbénya**. 572 méter. Posta és távirat helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet, vízkurák, inhalációk, diétás kurák, nap- és szauna-fürdők, villanvadás és massage. Mindennemű idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringés, anyagcsere és más egyéb bajok ellen. Igen védett hely, állandóan **enyhe, szép tavaszi időjárással. Kétféle konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30 százalékos, július elejétől 6 heti tartózkodás után 60 százalékos áremelés.** Szobák egész időre olcsó ártalánban bérelhetők. — Állandó fürdőorvos: **Vladár József Dr.** Prospektussal szolgál a **Fürdőigazgatóság.**

431 1912. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbírósnak V. 3589/3. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Debreceni Kölcsonös Segélyező Egylet részére debreceni lakosoktól 200 kor. tőke, ennek 1910. év január hó 4. napjától számítandó 8% kamatai és az eddig összesen 89 kor. 36 fillér perköltség erejéig 1911. évi október hó 5-én bíróságilag lefoglalt és 800 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1912. évi április hó 9-én délután 9 órakor** kezdetét veendő és Hatvan u. 59. és Miklós u. 3. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeitetik.

Debrecen, 1912. évi március hó 9.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

E husvét ünnepében...

Irta: Csiky Lajos, theol. akadémiai tanár.

Ismét egy nagy fordulóponthoz ért el a keresztyén világ, az ő alapítója, az isteni Megváltó élete eseményeinek egymásra következő folyamatában.

„Győzedelem! győzedelem!
Ellenség meggyőzetett:
Ama fölkezt fejedelem
Megnyerte az életet.”

Igy zeng az ének, így harsog templomainkban a hit, az élet diadalának éneke a hitben élő hivek ajakairól *e husvét ünnepében*.

Oh mily igen jó is az Isten, hogy nem hagyja az ő földi gyermekeit a sivár bizonytalanság, a sivár hitetlenség kietlen utain bolyongani, de sőt megmutatta nekik földön járt szent fia feltámadásában mennyei magas rendeltetését őket, megtanítván nekik a végtelen örökkévalóságig boldogító nagy tudományt, hogy halálunk után

„Uj eget látunk ezekkel
Az újra megnyílt szemekkel.”

Oh mely igen jó is az Isten, hogy hitünk szemével áttekinthetünk ismét a romlandóság, a mulandóság e porházájából a romolhatatlanság, az örökkévalóság ama fényes otthonába, hol nincsen keserűség, nincsen bánat, hol a hit már bizonyossággá, a remény valósággá változott át; hol megvilágosodott szemünk előtt az idvezült lelkek kara énekel. Zengjük, óh zengjük hát boldog örömmel, hitünk szent meggyőződésével mindenkoron, de zengjük különösen *e husvét ünnepében* . . . :

„Örvendezetek egek!
Ti is földi seregek!
Mindnyájan örüljétek.
Vigan énekeljétek.
Mert Urunk feltámadott.
Nékünk életet adott.”

Ugyan mondd meg te hitetlenségnek fia, mit ér az élet hit, s mit ér épen a feltámadásnak hite nélkül?

Isten úgy teremtett minket embereket, hogy míg az állatok földre néző tekintőikkel ösztönszerűleg folyton csak az ideleenn valókat látják, mi emberek a kiterített égboltozat csodaszépségeiben gyönyörködhetünk. Mi nemcsak érezünk, nemcsak látunk, hallunk, izlelünk, de gondolkozunk, tudunk, remélünk és hiszünk is, s tul a csillagokkal behintett égboltozaton Istent is keresünk, s megtalálván Őt odafent, érezzük erejét önmagunkban is, s midőn vivódó küzdelmek nehéz csatáiban legyőzzük egyenként a természet erőit, s odakötözzük ezeket diadalmi kocsink elé: tudjuk egyuttal azt is, hogy mi csakugyan Isten képére és hasonlatosságára teremtett valóságok vagyunk, munkatársai Istennek a földi világ szépítésének nagy munkájában.

És hát a léleknek, melynek birtokában ilyen dicsőséges magaslatra emelkedik az ember, el kellene-e nyomtalanul tűnnie a test halála után a nagy semmiségben? És hát a testnek, mely ilyen szolgálatok tételére magasztosított léleknek a lakóhelye, ugyanugy semmivé kellene-e végképen lennie s mindörökre belepusztulni a porba, mint ahogy semmivé lesz s nyom nélkül belepusztul a'ba egy féregnek a teste?

Nem, nem! Hitem tiltakozik, emberi méltóságom tudata vétót kiált e szörnyű, e lealázó vég ellen!

Ugy érzem, hogy hitemmel, mely Jézus feltámadásának hitére támaszkodva vallja a mi feltámadásunkat is, méltóbb vagyok önmagamhoz, többre nézem ember-voltomat, mint a sötét hitetlenség ama gyermeke, ki a romlandóság után végromlást, a mulandóság után végmegsemmisülést helyez kilátásba magának, s szomorú tudománya sajnálatraméltó tanítványainak.

Ne, óh ne igyekezzetek elvenni az emberektől hitőket, melyet a mai napnak az idők teljességében elérkezett nagy, világtörténelmileg legnagyobb eseménye, a megváltó Jézusnak, az idvezítő Krisztusnak halottaiból való feltámadása szerzett meg nekik, s melynek birtokában oly igen boldog, s boldogságában idvezülése örömeinek oly igen örvendő a keresztyén lélek *e husvét ünnepében*.

És te hívő lélek, ne is engedd te sem elvételni magadtól a hitet; ne hallgass a hamis prófétákra; ne fogadd be lelkedbe a pusztán e földi világra támaszkodó tudomány üdvtelen evangéliomát.

És ha fölzendül templomainkban az orgonaszó és száll-száll az ének az áhitat szárnyain:

„E husvét ünnepében,
E husvét ünnepében
Örvedjünk keresztyének!
Szívünk teljességében,
Szívünk teljességében
Illik szánkba vig ének,
A feltámadott
Jézus nékünk zálogot adott,
Hogy bátor föld gyomrába
Tétetünk,
Megujul valójába
Életünk.
E hittel midőn ünnepelünk,
Te légy Jézus velünk.”

ha e mi régesrégi szép éreink száll-száll a magasba az áhitat szárnyain, áldjuk, óh áldjuk a kegyelemnek nagy Istenét, hogy hitet adott nekünk, s édes reménységgel gazdagította meg a mi lelkiünket.

Találkozás.

Irta: Heltai Jenő.

(Napsugaras, őszi délután a szomorú és kietlen állatkertben. Az oroszlan-ketrec előtt egy jobb sorsra érdemes fiatalember jár föl-alá és versenyt lépked az elkeseredett oroszlanal. Néha kiveszi az óráját (nem az oroszlan, hanem a fiatalember) és megnézi. Minden jel arra vall, hogy türelmetlenül vár valakit. Ez a valaki nemskára meg is jelenik egy eléggé elfátyolozott hölgy alakjában. A fátyolos hölgy tétova lépésekkel tart az oroszlan-ketrec felé. A fiatalember észreveszi a hölgyet, kipirult arccal, izgatottan siet eléje. A hölgy, — akit ez előzmények után ifjunak és bájosnak kell minősíteni — a fátyolon keresztül mosolyogni próbál.)

A fiatal ember (hevesen): Végre! Végre. Már azt hittem, el sem jön. Meg mertem volna esküdni arra, hogy nem jön el, mert a becsülettségét adta arra, hogy eljön. Másfél órája várom. De mindegy. Csakhogy eljött! (Lelkesen:) Csakhogy eljött!

A fiatal hölgy (ijedten): Ne kiabáljon úgy!

A fiatal ember (sugva): Csakhogy eljött! Miért késelt?

A fiatal hölgy: Őszintén megvallva, alig találtam ide. Először vagyok itt . . . Micsoda furesa ötlet is volt, hogy itt találkozzunk? Legáltalában biztonságban vagyunk itt?

A fiatal ember: Ki lát itt minket? Senki!

Az oroszlan, a tigris, a sakál, az elefánt és a jó isten, aki mindent lát. De ők nem számítanak. Ember pedig, amint látni méltóztatik, nem jár erre . . .

A fiatal hölgy (föllebbenti fátyolát): Az ám! Tudja, hogy ez az ötlet nem is olyan rossz? Megjegyzem magamnak.

A fiatal ember (megdöbbenve): Megjegyzni magának?

A fiatal hölgy (ártatlanul): Ostobaságot mondtam?

A fiatal ember: Nem, nem. (Büszkén): Ez az ötlet az én találmányom. Mindig bevált.

A fiatal hölgy: Többször is próbálta már?

A fiatal ember (zavartan): Nem! . . . Hiszen tudja, hogy csak magát szeretem. (Lelkesen:) Oh, Laura! Csakhogy eljött. Csakhogy eljött! Köszönöm.

A fiatal hölgy: Eljöttem, igen eljöttem . . . Tudja, azt mondtam magamban, miért ne szerezzek örömet ennek a jó Aladárnak? Meg aztán egyuttal meg is nézem az állatkertet.

A fiatal ember (megdöbbenve): Megnézi az állatkertet?

A fiatal hölgy (ártatlanul): Ostobaságot mondtam?

A fiatal ember: Nem, nem!

A fiatal hölgy: Mondtam már, hogy még sohasem voltam itt. Alig találtam meg az oroszlan-ketrecet. Tehát ez az oroszlan . . .

A fiatal ember: Igen . . . ez az oroszlan . . .

A fiatal hölgy: Egy kicsit sárga . . . Nem gondolja?

A fiatal ember: Valóban . . . ha az ember jobban megnézi . . . tényleg sárga egy kicsit . . .

A fiatal hölgy: De azért nem elég sárga . . . Juponban például ez az oroszlan-szín lehetetlen volna. És mondja csak, az a másik . . . ott az oroszlan mellett . . . az kicsoda?

A fiatal ember: Az a másik . . . az . . . (udvariasan) a felesége . . .

A fiatal hölgy (megrázkodik): A felesége! (Lesüti a szemét): Én mégis csak könnyelmű asszony vagyok! Ha az uram tudná, hogy én itt vagyok az állatkertben, magával, akire ugyis féltékeny . . . (Minden átmenet nélkül): A tigrisről jut eszembe . . . menjünk a majmokhoz!

A fiatal ember (megdöbbenve): A majmokhoz?

A fiatal hölgy: Ostobaságot mondtam? Nagyon szeretném a majmokat látni . . .

A fiatal ember: Még csak az kellene! . . . Az állatkertnek ez az egyetlen népes vidéke. De én nem bánom, ha mindenáron ismerősökkel akar találkozni, gyerünk a majmokhoz . . .

A fiatal hölgy: Nem, nem . . . ha ön attól tart, hogy ismerősökkel . . . akkor nem. Pedig kár. Igazán szerettem volna a majmokat látni. Tudja, azt gondoltam magamban, hogy ha már egyszer itt vagyok, hát megnézek egyet-mást . . . Ért maga az állatokhoz?

A fiatal ember (bizonytalanul): Ugy . . . meglehetősen.

A fiatal hölgy: És megtudja mondani, hogy ki melyik és mit ábrázol? (Tiszteletteljesen néz rá.)

A fiatal ember (szerényen): Körülbelül.

A fiatal hölgy (meggyőződéssel): Az nagyon nehéz lehet. Én nem értek hozzá. Ugy vagyok velük, mint a képekkel. Nekem minden kép tetszik és minden állattól félek . . . Például ez itt micsoda? Ettől nagyon félek.

A fiatal ember (hasztalanul keresi a ketrecen azt a táblácskát, amelyen az állat neve ékeskedik. Habozva): Egészen mindegy. Ez a borz. Vagy a hiuz. Vagy mind a kettő együtt. De hát remélem, nem azért jött, hogy hiányos állattani ismereteit kiegészítse?

A fiatal hölgy (kitérően): Nem, nem azért jöttem . . . de ha már itt vagyok, mindegyesre nagyon érdekes volna . . .

A fiatal ember (hévvel): Látia, amnyi mondanivalóm volna! Jőjjön, ülünk le ide, erre a padra, ketten egyedül, isten szabad ege alatt és hallgassuk egymás szívének a dobogását, amely a keselyűk vijongásával oly szép harmóniába olvad . . .

A fiatal hölgy (habozva): De mégis! . . .

A fiatal ember (nem hallgat rá és a padhoz vezet): Itt végre beszélhetünk . . . itt végre megvallhatom magának azt, amit maga már ugyis tud . . .

A fiatal hölgy (látva, hogy úgy sem bír

dalig kérem a helyére
felgyűjtés!

rajta segíteni, beletörődik sorsába és letűl): Mit tudok? Nem tudok semmit . . .

A fiatal ember (a gyöngéd szemrehányás hangján): Mindent tud . . . és ha nem tudná, hát tudja meg most, hogy szeretem . . . hogy csak magát szeretem, hogy maga mindenem ezen a világon és hogy maga nélkül nem bírok élni! . . . Édes, legyen jó hozzám, legyen könyörületes, ajándékozzon meg szerelmének, szánalmának egy morzsájával . . .

A fiatal hölgy (némán hallgatja, de az esze máson jár.)

A fiatal ember (kis szünet után): Nem felel?

A fiatal hölgy (hirtelen magához tér): Istenem, mit mondjak önnek? . . . Tudja, hogy tisztességes asszony vagyok, aki meleg rokonszenvnél egyebet nem . . .

A fiatal ember (keserűen): Meleg rokonszenv? Csak ezt ne! Ezt nem akarom hallani. Inkább akármit . . .

A fiatal hölgy: Hát mondjuk, hogy jó barátja, jó kis pajtása vagyok . . . Különbem nem jöttem volna el . . . hiszen, ha az uram, ez a féltékeny tigris . . . (Egyszerre kitör belőle az elfojtott vágy): Hátha mégis meg lehetne nézni a majmokat?

A fiatal ember (megdöbbenve): A majmokat?

A fiatal hölgy: Miért ne? Az egész állatkert üres . . . egy lélek sincs itt: alig valószínű, hogy ismerősökkel találkozunk. És ha találkozunk is! Az állatkert nem gyanus. Menjünk a majmokhoz! Hogyan higgyek az ön szerelmében, ha még a maimokhoz sem akar velem jönni? Ennyit csak megérdemlek magától?

A fiatal ember: Hogy megérdemli-e? Hát az ég összes csillagait nem érdemelné meg? Akarja, hogy lehozzam önnek Saturnust összes gyűrűivel?

A fiatal hölgy (egyszerűen): Nem. Én a majmokhoz akarok menni.

A fiatal ember: Gyerünk!

A fiatal hölgy: Gyerünk! (Vigan): Látja, maga most nagyon kedves. Most sokkal jobban szeretem magát.

A fiatal ember (boldogan): Jobban szeret! Angyal! (Olyan gyorsan szalad a majmok felé, hogy a fiatal hölgy alig tud vele lépést tartani.)

A fiatal hölgy (boldog sikitással): A majmok!

A fiatal ember (bután): Hol?

A fiatal hölgy: Ott, abban a nagy kalitkában . . .

A fiatal ember: Azok nem maimok . . . azok sasok és keselyűk!

A fiatal hölgy (kiábrándulva): Ah! Mindig azt hittem, hogy a maimok ülnek így a fákon . . .

(Végre megérkeznek a majmokhoz. A fiatal hölgy néma gyönyörűséggel szemléli őket, míg a fiatal ember fölényes mosollyal nézi a fiatal hölgyet.)

A fiatal hölgy (nagyot sóhajtva): Milyen édesek! Milyen drágák!

A fiatal ember (merész fordulattal): Maga az édes! A drága! Az én egyetlenem!

A fiatal hölgy (nem is hallja): És milyen mulatságosak! Nézze, azt az öreg! Ennél bájosabb öreg majmot még sohasem láttam.

A fiatal ember (hirtelen lehülve): Igen . . . nagyon bájos . . . az öreg! . . .

A fiatal hölgy: Tudja-e, hogy egész nap itt tudnék állni, maga mellett . . .

A fiatal ember (uj reménnyel): Mellettem, drágám?

A fiatal hölgy: És nézném a maimokat!

A fiatal ember: Vagy ugy!

A fiatal hölgy (benső nagy meggyőződéssel): A majom a legédesebb állat. Igazán, nagyon örülök, hogy kijöttem ide . . .

A fiatal ember (lelkesezés nélkül): Boldok vagyok, hogy ezt az örömet részben nekem köszönheti . . .

A fiatal hölgy: Igen. Félttem, hogy meg fogom bántani ezt a meggondolatlan lépést, de nem bántam meg, bizony isten, nem bántam meg. (Távozóban): Most még csak egyet szeretnék látni.

A fiatal ember: Parancsoljon!

A fiatal hölgy: Jónást, a cethalat . . .

A fiatal ember: Jónás nem cethal, hanem viziló . . .

A fiatal hölgy: Csodálatos! Pedig én a bibliában valami efféle olvastam, hogy Jónás cethal . . . Tehát cethal és viziló nem mind egy?

A fiatal ember: Nekem mindegy. De nekik talán nem.

A fiatal hölgy: Rosszkedvű?

A fiatal ember: Én? Mi jut az eszébe? Miért lennék rosszkedvű? Maga itt van melletttem; maga, a világ legédesebb asszonya, gyönyörködhetem magában, hallgathatom a hangját, melegszenek a mosolyánál . . .

A fiatal hölgy: Tudja, hogy maga nagyon rossz fiu?

A fiatal ember (azt hiszi, hogy ez bök. Tuláradó boldogsággal): Rossz fiu? Miért?

A fiatal hölgy: Magának nincs szíve.

A fiatal ember: (mámorosan): Nincs szívem?

A fiatal hölgy: Nincs. Megfigyeltem magát. Csöppet sem örült a maimoknak. Oda sem nézett . . .

A fiatal ember (hideg zuhanv után): Én csak magát néztem . . .

A fiatal hölgy: Ez micsoda? (A napernyőjével bizonytalan irányba bök.)

A fiatal ember: Ez? (Nem tudja, hová nézzen.)

A fiatal hölgy: Ott, a kalitkában!

A fiatal ember: Hja, az? (Oda se nézve): Zerge . . . vagy selyemhernyó . . . ilven megszűröl nem látom jól az arcvonásait . . . Igen . . . hát hol is maradtunk? Igen . . . csak magát néztem . . . csak magát . . . (Nem tudja, mit mondjon.)

A fiatal hölgy: Igazán, nem is hittem, hogy ilyen kellemesen fogom a délutánt eltölteni. És amellet még meg sem csaltam az uramat. Maga mégis csak kedves fiu.

A fiatal ember (meggyőződés nélkül): Igen, kedves fiu vagyok. Itt vagyunk, a vizilónál.

A fiatal hölgy: Hol van?

A fiatal ember: Bent a vizben.

A fiatal hölgy: Nem jön ki? (Figyelmesen nézi a vizet.)

A fiatal ember: Talán kijön. Váriunk!

A fiatal hölgy: Érdekes. Megfigyelte, hogy ez a víz, amelyben a viziló van, egészen olyan, mintha nem is volna benne viziló? Én például ha így látom ezt a vizet, sohasem mernék arra gondolni, hogy ebben egy viziló van . . .

A fiatal ember (mereven nézi a fiatal hölgyet): Igen.

A fiatal hölgy: És az ott a parton, az micsoda? Az a hosszú liba?

A fiatal ember: Az a golya. Arról nevezetes, hogy nem ő hozza a kis babákat . . .

A fiatal hölgy: Maga gunyolódik? Érttem! Amiért olyan nagyon néztem a majmokat! . . . De tehetek én róla? . . . Maga hozott ide! A maga ötlete volt az állatkert . . . Miért nem keresett ki más helyet? És ha már ide hozott, miért nem szédített el, miért nem kábitott el, miért nem bővölt el? Miért viselkedett úgy, hogy engem itt minden érdekelt, csak maga nem? Édesem, egy szerelem sorsa az első pillanatban eldőlt. Ha nem kezdtük volna az oroszlánnál, nem végezzük a majmokkal . . .

A fiatal ember (csendes dühvel): Igaz . . . igaz . . . az én hibám . . . de legyen nyugodt . . .

A fiatal hölgy: És én, amint már többször mondtam, különben is tisztességes asszony vagyok, aki meleg rokonszenvnél egyebet . . . Most pedig megyek, Aladár, mert az uram már otthon lesz!

A fiatal ember: Erre balra . . . Itt, ezen az ösvényen . . .

A fiatal hölgy (csodálkozva): Nem kísért el?

A fiatal ember (fejét rázva): Nem . . . Nem . . . én itt maradok. Beszélék az igazgatóval . . . talán ad nekem egy ketrecet!

A dalok születése.

A dalok születése
Varázslatos titok.
Őket véletlen adlják
Szentelt pillanatok . . .

Valami zenekar van
A szívből rejtve mélyen.
Ősztönzi egy erő azt.
Hogy magától zenélien.

Vannak andalgó percek.
A zenekar megszólal
És tele lesz a lelkünk
Édes muzsikaszóval.

Ki akarjuk fejezni
Hanghordta szóban, dalban.
S a hang, a szó elolvad.
Olyan meleg a dallam.

Az ömlő gyönyörűség
Langy zuhataga önt el.
S szállsz, hullsz, mint hó az égből
A veled érző csönddel . . .

Kerüld a szót ilyenkor
Mely dadogni akar,
Mert, amint megtalálsz
És földet ér a lábod.
Eláll a zenekar.

SZÁVAY GYULA.

A nőnevelés érdekében.

Irta: Dr. Lencz Géza.

Az a hatalmas kulturintézmény, mely pár év óta városunk érdeklődését lekötötte s mely hivatva lesz fiainak nevelését betöltözni, a magyar faj kulturképességeit teljes kifejlődésre juttatni, t. i. a debreceni egyetem önként előtérbe tolja azt a másik kérdést, hát leányokkal mi történik, hát az ő számukra hogyan lehet azt az új egyetemet értékesíteni? Mert teljes tisztelet a nőnevelés terén meglévő értékes és elég számos intézményünknek, a nők egyetemre lépése egyáltalában nincs előkészítve.

Azt hiszem, hogy azzal a hagyományos felfogással, mely a nők egyedüli menedékét a házasságban találta, társadalmunk már szakított. Ezzel kapcsolatban szakítani kell ám a nő társadalmi megítélésének két helytelen felfogásával is. Egyik a nő tulbecsüléséből származott s persze legtöbbet épen a nőnek ártott. Nem is földi, hanem égi lénynek akarták őt tenni, akihez csak hízogó szavakkal lehet közeledni s akinek kegyeit szolgálattal kellett kinyerni. Másik a közönséges, nyárspolgári felfogás, melynek jelszava meg a nőnek alárendeltsége, inferioritása testi és szellemi tekintetben egyaránt.

Tagadom, hogy akár egyik, akár másik felfogást a kereszténység alapelveiből merítették volna. Nem kell bizonyítani, hogy Krisztus tanai szabadították fel a nőt ókori elnyomatásából s tanították meg a férfit benne magához hasonló, teljesen egyenjogú lényt látni; elég csak reámutatni is, hogy milyen fontos szerepet játszott a nő az első ker. gyülekezetek életében. Ha a későbbi ker. társadalomban érzélgős és beteges nézetek fejlődtek ki, annak oka a középkor romantikájában és tudatlanságában keresendő. Az elvetett mag jó volt, a talaj volt rossz, mely egyelőre a kikelt növényt teljes kifejlődésre juttatni képes nem volt, úgy hogy az elcsenevészedett. Az emberiségnek hosszú századokon keresztül kellett előkészítenie, míg a kereszténység eszméit helyesen felfoghatta.

Valljuk be azonban, hogy a nő hivatása, feladata, helyzete ma sincs kellőleg tisztázva; valljuk be, hogy a két nem közötti harmónia ma sem teljes. És itt nem pusztán a kenyérkereseti pályákra bocsátásra gondolok, hanem inkább amaz ellentétre, mely a férfi és nő szellemi világát egymástól elválasztja. Lépten-nyomon recitálni halljuk, hogy egyiket a másiknak kiegyezésére rendelte a

dalig kész
fegyverez

Gondvisel
elegt, ho
ket puszt
érzelmi
persze az
mazik, pe
vagyunk
számára
zasságról
velésről i
nek átmen
telmü reg
minélfogv
nél keves
tulontul
rendszer
sége lesz
bátorsága
szegénys
vállik, m
dönti". -
rációjáró
ugy, min
gyanánt
család, h
Ezek
goknak h
nemcsak
egybehar
Mondtam
iskoláink
nem szel
leányok
hogy a h
kell kötr
azt is ki
zése épe
mint a f
fel, hogy
fiak fogl
annyiban
előképes
Örök
dr. Balt
szagos M
a bizotts
tárgyban
egy felál
jét s a
gyűjtés
letbe" be
jakkból a
feladat é
egy Kol
nevelő i
koronát
mán. A
hátrább.
kat az e
nak 6 é
házában
het elvá
nagy tá
Fely
volt vén
Midőn n
fogja ny
progress
gesek s
jaul a r
Erveszil

Virg
különös.
gyon.
ilyenkor
káját. M
lötték, p
reszked
daru. M
sem, m
tan patt
a puszt
ják a v
delejes,
szerre
lyemfát
csöndbe

Gondviselés és ennek olyan formán teszünk eleget, hogy a két nemet egyodalulag, egyiket pusztán intellektualis, másikat pusztán érzelmi irányban neveljük. A rövidlátás persze azt hiszi, hogy ebből összhang származik, pedig dehogy. Épen a nővel szemben vagyunk igaztalan, kit nem az élet küzdelmei számára nevelünk. A szocialista Bebel a házasságról szólván, az egyoldalú kedélynevelésről így gunyolódik: „a magát henyélnésnek átengedett nő szellemi tápláléka kétértelmű regények, botrányügyek olvasása lesz, minél fogva a más gondolkozású férfival minél kevesebbet tud beszélni” . . . „a kedélytulontul való fejlesztése folytán a nő idegrendszerének izgékonyasága, képzelőtehetsége lesz nagyobb, jellemzilársága, fizikai bátorsága pedig kárt szenved . . . „A vérszegénység és idegesség társadalmi csapássá válik, mely a társadalmi életet romlásba dönti”. — Sőt Bebel az emberiség degenerációjáról is szól, ami persze túlzás épen úgy, mint fenti állításokat is pusztán tünetek gyanánt fogadhatjuk el, melyeknek hol a család, hol a könnyen hívő nő vallia a kárát.

Ezeknek a tüneteknek azonban tanúságoknak kell reánk lenniök. Tanúságoknak nemcsak a kenyérkereset, hanem a két nem egybehangzó fejlődése szempontjából is. Mondtam, én sokra becsülöm felsőbb leányiskoláinkat s hiszem, hogy azokban a másik nem szellemi világára tekintettel történik a leányok nevelése. Csak amellet szólok fel, hogy a hasznost a széppel még inkább össze kell kötni, hogy ami különbség van is még, azt is ki kell egyenlíteni. A nők szellemi képzése épen olyan s épen annyi oldalú legyen, mint a férfiaké. Továbbá amellet szólok fel, hogy a létesítendő egyetemet ne a férfiak foglalják le magoknak, már legalább annyiban, hogy a nők számára a követelt előképesítés itt ne legyen megszerezhető.

Örömmel láttam főtisztelendő püspökünk dr. Baltazár Dezső közbelépését egy „Országos Nőnevelő-Egyesület” érdekében. Az a bizottság, mely mult hó 20-ikán ebben a tárgyban összejött, egyhangulag helyeselte egy felállítandó leánygymnáziumnak eszméjét s a hozzá szükséges alapokat részben gyűjtés útján, részben pedig az „Egyesületbe” belépettektől szedendő évi tagsági díjakból akarják összehozni. Persze itt első feladat épen a nőkre néz. Erdély asszonyai egy Kolozsvarott létesítendő felsőbb leánynevelő intézet számára több, mint 100,000 koronát gyűjtöttek össze az elmúlt év folyamán. A mi asszonyaink sem maradhatnak hátrább. Aki mást nem tehet, gyűjtson tagokat az egyesület számára 5 kor. tagsági díjnak 6 évig kötelező elvállalásával. Széles e hazában ezek lehetnek, akik e csekély terhet elvállalják és ez által közreműködnek nagy társadalmi kérdések megoldásában.

Felvilágosodás és haladás zászlóvivője volt vén kollégiumunk évszázadok folyamán. Midőn most életének új szakaszába lép, meg fogja nyitni kaput a nők számára is. De e progresszív lépéshez előkészületek szükségesek s hisszük, ezek megtételét tűzte ki céljául a megalakítandó „Országos Nőnevelő Egyesület”.

Az éjszakajárók.

Irta: Móricz Pál.

Virágfakadáskor keletkeznek némely különös, enyhe, illatos éjszakák a Hortobágyon. A harizsmadár virágszaga mezőn ilyenkor kergeti szerelemmámorosan párocskáját. Magános fekete daru, melynek párját lötték, pusztai nádastóparton ilyenkor mereszkeedik. Félában zibbadozik az álmos daru. Nem ügyeli még a kövér potykákat sem, melyek a tünekény holdfénynél izgultan pattognak ki a tükrös vízből. Zseng-zsong a pusztai bogársereg. Szőrös csáppal rabolják a virágok mézét. Füvekből, bogarokból delejes, lágy fény sugárzik szét. Am, egyszerre csak a tavaszi éjszaka áttetsző selymfátyolára sötét foltok lökődnek. A méla csöndbe távolról égdörgés morajlik bele. A

Tisza felől vaksötéten, rezes lángokat okádva zudul fel a fergeteg. Pusztai éjszakajáróknak kedvesek az ilyen idők. Nem mindig zúborog az eső. A száraz vihar csupán csattog. Sötétséggel nyomja tele a pusztát. A komondor is félemlen huzódik az itatóvályu alá . . .

— Baj van, gazduram! Hét baj, — az öreg bojtár a déli napsütésen lehorgaszott fejével állott gazdája, a számadógulyás elé, — megcsufoltak bennünket . . .

— Meg-é? — Tar gazda, a számadógulyás Debreczenben töltötte az éjszakát, kemény nézésű szemével rámeredt a szontyolodott bojtárra. — Nyögd ki mán!

— Megcsufoltak minket! Az ijszaka itéletidő volt itt! Valamiféle gaznipek megdézsmálták a gulyát.

— Tyüü, a Hérodessit! — káromkodásra fakadt a gulyás.

— A nánási ritekre nem térültek, — folytatta a szót az öreg bojtár — arrafelé mánmán puhatólodztunk.

— Gábor! Gergely! Nyeregbe! — Tar uram iziben áthevedezte a nyeret pihent hókalovára. Szilágyi Gábor és ragyás Kun Gergely bojtárjaival lóra pattant Tar gazda. Föld — és fü kövőbb a Tisza felé. Füzlom-boktól kesernyés szelek fujdogálnak onnét. Több a tanya, több a csárda tul a Tiszán. A betyár talál ott kifogóhelyet. Vásárt is csinálhat passzus nélkül.

— Hárman vóltak biz azok, — a füredi révészek sunyir vilogtak Tar gazdára. — Czifra szürös leginyek vóltak azok. Szíp farka jószágot hajkurásztak . . . — Tar gazda nem hiába ígért fejstehenet a füredi révész-mesternek, megoldózt annak a nyelve.

— Hát az ábrázatyokra emlékezik-e kelmed?

— Alég hajnalott még akkor, — a révész pipájában lenyomta a pernyét, — az egyik horgas orru szíp barna leginy vólt! Hanehog az emlékezetem nem csal, takaros nagy forradt seb vólt a jobbkipin.

Tar gazdának felvillant a szeme:

— Akkor az a rossz fene Molnár Pista vólt az! . . . Hejnye, mán! Ez ugyan derik ember módjára fizetett a sok itel-italomir; node akkor gyertünk. Messzi még a szólnoki határban a Mirges-csárda.

— Hehehe, — füredi révészek, hortobágyi gulyások összevigyorogtak. Tiszán innét, Tiszán tul hires szép özvegymenyecske vólt a Mérges-csárdásné. Tar uramék ügetésre fogták. Már nem vólt olyan sietős az utjok. Fene Molnár Pista a hortobágyi pusztán is többekszér emlegette azt a hires csárdásné. Az éjszakajáróknak a megzavart falkával is okvetlen pihenőt kellett tartani, ezért nem siettek már oly nagyon Tar Mihályék. Nagy-éjszaka időn értek a pusztai csárdához. Holdvilágnál az állástövében messziről fehérlett a pihenő falkajóság.

— Hej, az áldóját! — a jószág mellől szürös ember tápászodott fel. Arcába világitott a hold, a Tar gazda fokosbotja rettenetesen puffant a szürös ember fején. Kimeredt szemmel zuhant a földre. A gulyások a másik éjszakajárót is a lopott jószág mellett verték agyon.

— Üssük agyon! Ássuk el! Nem keresi őket a kutya sem, — az éjszakajárók felől ilyen röviden itélkezett Tar gazda. Még a horgas orru, sebhedt arcú fiatal betyárt, fene Molnár Pistát is megszorították a gulyások. Bortól, szerelemtől mámorosan a Mérges-csárdásné nyoszolyájában szendergett a betyár. Rájok rugták az ajtót.

— Add meg magad! — félemletes szóval ébresztették fel. Mestergerendás vólt a csárdaház. Tar Mihály, a számadó gulyás csak annyit mondott a bojtárjának, szoboszlói Szilágyi Gábornak: — hé, Gábor! rántsd kasornyába ezt a leginyt!

Mire Pista észbekapott, már a mestergerendához kötve, a levegőben lógott a hitvány teste. Kezét-lábát összerántották kötéllal, ugy csüngött a levegőben tehetetlenül a betyár.

— Ezzel rendbe vólnánk, gazduram, — mondta Szilágyi, a kevésszavu bojtár.

— Bort ide. — Tar Mihály keményen

parancsolt a Mérges-csárdásnének, odaszólt a bojtároknak is: — te meg Gábor ne sajnáld tüle a karikást.

— Jaj! — a fájdalomtól bögött a betyár.

— Jaj! — a Mérges-csárdásné sirva tördelte kezét.

Szoboszlói Szilágyi Gábor kétrét markolt karikással vágta, verte a betyárt. Kihasadta a betyár bőre. Vére is kicsordult. Másik két cimeres cimborájának meg árkot ástak a gulyások. Gyenge kis árok vólt bizony az. A föld éppen, hogy eltakarta a halottakat. Még a varju sem számolt róluk. Okos madarak azok a varjak is. Csupán az akasztott betyárokat tartják számon . . .

Multak az évek. Fene Molnár Pista, a sebhedt arcú, horgas orru kapcabetyár egyszer csak ime ismét betámitott Tar Mihály számadó gulyás tanyájára. Nem éjszaka lopózkodott a gulyához. Fényes délben kereste fel a hortobágyi gulyástanyát. Tar Mihályék helyet szoritottak a husos bográcsnál. Mihály gazda Gábor bojtárjára hunyorított elébb s majd ugy kérdezte a betyártól.

— Ej te kötélrevaló! Te még ilsz? Még nem vitték el az ördögök?

— Hogyne ilnék, bátyám! Hiszen bátyámnak köszönöm, hogy most hecsületes ember vagyok. Azt az oktatást, ott a Mirges-csárdában, sose felejttem el . . . Még a hetvenhenedik onokámnak is meghagyom, olyat ne tegyik! Én se teszek többet olyat. Sőt gondját viselem a nagy Hortobágyának. Tar bátyámék csak nékem szóljanak, ha valamikor egyetlen darab jószáguk is eltvelyedik. Hm! Tiz másikat hozok helyette tul a Tiszául.

Két szerencsétlen asszony.

Irta: Vándor Iván.

I.

A két szerencsétlen asszony a Palazzo Vendramini lépcsőjén találkozott egymással.

Az egyik Németországából jött, valahonét Berlin környékéről, kurta, nehéz lodenszoknyát viselt, vastagtalpu cipellőt, fiús zubbonyt és simára kefélt fején hetvye kis tiroli kalapot. Nagyon szőke vólt, nagyon piros, nagyon fiatal és nagyon szomorú.

Mint valami kis szófogadó kutya szaladt egy vörösképi, izzadtarcú férfi után, ki hat nap óta a férje vólt és aki négy napja farradhatatlanul vitte márványlépcsőn fel, márványlépcsőn le, képek közé szobrok közé, poharak közé, és szentek palátsia, avult brokátja felé.

A kis nő ment utána, előbb nevetve, később csak mosolyogva, aztán fáradtan, kedvetlenül, most már szomorúan, türelmetlenül.

Az ember nem látta, milyen arcot vág, amint a széles lépcsőn lépked, mert régi faragásokat, ócska fegyvereket szimatolt. A keshedt kárpitokból véres, szenvedélyes mult illatos párája csapta meg az arcát. Keze görcsösen szoritotta a Baedeckert és cvikkerjén keresztül kék szeme mohón villogott.

— Schau Gretel! — szólt eltagadtatással egy magashátu szék előtt, melynek a vörös bársonya ketté vólt repedve, a támláján ellenben amorettek hengerbuckáztak és csókolóztak.

Gretel nem nézte. Odament az ablakhoz és kibámult a vizre.

A férfi egy pillanatig megbotráncokozott, aztán elfeledkezett az asszonyról. Az érdeklődését egy darab négyszázesztendős bór szivta magához, mint két szomjas ajak.

Gretel most már visszafordult az ablaktól és azt a nagy elhatározást forgatta a fejében, hogy holnap elutazik Velencéből.

Utóvégre ő nem azért jött nászutra, hogy az ura mindent bámuljon, csak őt nem. Hogy soha se nevensenek, hanem örökké el legyenek ragadtatva valamitől, ami idegen, amit ő nem ért, nem szeret, nem kíván. Ez a Velence elvette tőle Fritzet, gondolta sápasztó fájdalommal.

Minden elvette tőle, a viz, a falak, a lépcsők, a szobrok, a képek, a levegő, a nap-

pal, az este. Itt ő senki, semmi. Egy fiatal, hatnapos asszony, akit megcsal az ura minden antiquitással, amely régebb háromszáz évesnél.

Gretelnek a torkát fojtogatta a düh.

— Fritz, — szólította remegő hangon az urát, aki éppen egy régi japán vázát majd fölfalt a szemével.

— Fritz, — mondta ismét, — engem nézzél.

— Rögtön, — felelt Fritz szórakozottan és tovább bámulta a vázát. A vázán finom, kék vízben aranyos szürke halak uszkáltak, a vízre színes Krizantém-fejek hajoltak, a Krizantémok közül kedves, feketefejú, rózsaszínű arcú japánkák kandikáltak elő, a japánkák fölött kiterjesztett szárnyu tarka madarak röpködtek.

— Fritz, — szólott az asszony, — elég volt. Most már engem nézzél.

— Mit néztek rajtad? — kérdezte a hatnapos férj még szórakozottabban és nagyon ostobán.

— Te nem szeretsz engem, — szólott Gretel, de nem sirt, mint ilyenkor szokták.

— Miért nem szeretlek? — hüledezett Fritz és nagyon szeretett volna egy másik vázához visszatérni.

— Te nem szeretsz, mióta itt vagyunk nem szeretsz, — ismételte Gretel és erősen szoritotta a karját.

— Gyerek, — felelt a hatnapos férj és sivár tekintetét vetett egy másik vázára, a melyen rózsaszínű almavirág nyílt.

— Menjünk haza.

— Gretel, — mondta az ember borzasztó ostobán, — nézegess egy kicsit. Téged nem fognak meg az emlékek? Nem látod a multat, amelyik ott ül a régi karosszékekben, ki és be jár az alacsony ajtókon, vétkezik, rabol, gyilkol, aljas, nagyszerű, bünnös és szent.

— Én nem azért jöttem ide, hogy a multat nézzem, hanem, hogy te engem nézzél. És ahelyett, hogy engem néznél, óraszámra egy rongyos vázát bámulsz.

— Ez egy rongyos váza? Tudod te, mit ér ez a rongyos váza?

— Többet ér, mint én?

Fritz nem értette az asszonyt. Nem bírta felfogni, hogy lehet két ilyen különböző dolgot összehasonlítani.

— Te boldogabb lennél, ha az a váza a tied lenne, mint amilyen boldog vagy, hogy én a tied vagyok.

— Gyere, — szólott Fritz és karonfogva átvezette a feleségét a szomszéd terembe.

Ez kedves, meghitt asszony-szalom volt, finom félhomályba burkolva, nagy tükörrel, sok apró csecsebecsével. Ketten voltak, Grete úgy gondolta, most itt megcsókolja az ura és jó lesz minden. Egy kicsit álltak a középén, jobbra, balra néztek, fel a tetőre, a márvány asztalokra és egyszer csakugyan magához szoritja a karját az ura és vonja egy sarokba.

Nagyon jó volt ez a szenvedélyes mozdulat, ez a kis megszárdulás és Gretel már lehunyta a szemét, amint szokta, ha csókot kap.

— Te — mondta lázasan a férje — hát nem csodaszép ez.

Gretel föltekintett.

A szeme előtt, napos, rózsaszínű pompában emelkedett egy nagyszerű, karcsu japán váza. Az ura itta a szemével, belélegzette a rá festett levegőt, beszívta a rá festett illatot és nem vette észre, hogy a szegény kis asszonyt porig alázta, összetörte és hogy a szegény kis asszony két könnyecpet hullat a vázára.

II.

— Howard, te ásitol? — kérdezte a másik szerencsétlen nő ijedten a férjét.

Ez a nő csipkébe volt burkolva, fehér cipőt viselt, keztyűtlen kezén drágakövek cikáztak, az arca szelid volt, hosszukás, finom.

Howardnak római profília volt és monoklit viselt. Minden öt percben rendületlenül ásitott.

Ez az ásitás a szívébe szurt a nőnek. Az ő férje ásit, amikor ő extázisban van. Az ő férje ásit, mikor Tiepolo egéből angyalok ka-

cagnak rá; amikor fakult selyemről, kacs-karingós sárkányok nyeritene, amikor régi brokátokat érinthet az uja.

Ez valami sajtóságos volt, valami ért-hetetlen, idegen, hogy valaki ilyenkor ásit-son. —

— Howard — mondta a nő szeliden — ezt a képet Palma festette.

— Palma? — felelte Howard — tudott festeni mi? Szép válla van ennek a nőnek. Bár ez itt nekem jobban tetszik.

Az asszony összerezett.

— Ez a mázolás?

— Miért volna ez mázolás? Kép — kép!

A nő megállott. Valami ismét a szívébe szurt. Ez az ember, ez az ember — nem merte végiggondolni. Egy ember, akit ő imád, csókol, az azt mondja: kép — kép.

Howard ismét ásitott.

— Na — szólott aztán csodálatraméltó előkelőséggel — nem mennék?

— Te itt unatkozol, a Katarina Cornaro társaságában? — szólott az asszony csak-nem sirva.

— Katarina Cornaro? Az most úgy lát-szik, nincs itthon.

— Howard — sikoltott a nő — hiszen Katarina — oh te ostoba, ott van a falon; az a szép asszony.

Howard kissé elpirult.

— Tudod mit, Gladys, meniünk. Engem megbutítanak ezek a képek, kövek és vasak. Nem merek köztük szólni, mert ha szólok, te kétségbeesel. És álmosítanak. Aztán érzem, hogy idegen vagyok köztük. Te elmerengsz egy tört ajtókulcon, én pedig nem látok rajta mást, csak hogy rozsdás.

— Ne beszélj így — könyörgött Gladys. — Nézd ezt a széket, ebben ült Vendramini dozse.

— Akarod, hogy vegyek neked egy ilyen? Elég kényelmes.

— Téged csak az érdekel, hogy kényel-mes? Hallgass Howard, hallgass! Nem érzed, hogy ez az ember ebben a székből ülve szötte a terveit, itt gondolkozott, itt határozott . . .

— Bánom is én. Menjünk haza. Éhes va-gyok.

Gladys sápadt volt. Roppant szerencsét-len volt és szégyelte magát.

— Te éhes vagy, ahelyett, hogy gyö-nyörködnél, te ásitol, ahelyett hogy élveznél; te becsaptál engemet Howard. Én nem is ér-tem, hogy szerethetlek tégedet, Howard.

Valamit még gondolt, de azt nem merte hangosan mondani.

Szótlannul szálltak a gondolába.

Parádés naplemente volt. A paloták ró-zsaszínű tengerben usztak, a ragyogástól könybe lábadt a szem és minden öt percben másforma város közepén siklott a gondola.

— Ezt sem látod? — kérdezte végre Gladys.

— Mit? — csodálkozott Howard.

Gladys nem felelt. Minek?

Lassan, nagy csöndben, haza usztak. Az asszony elragadtatva és elkeseredve, a férfi unatkozva, türelmetlenül.

Othton sem igen beszéltek. Valami kód erezkedett közüjük.

Egyszer csak Howard átölelte az asz-sonyot és megcsókolta a száját.

Gladys visszacsókolta és elkezdett sirni. És sirt és csókolta. Mert nem értette, hogy szeretheti ő ezt az embert és szégyelte, hogy szerette és szerencsétlen volt, amiért szerette és sirt és csókolta.

Heroldó virágok.

I.

Az utolsó szép napokhoz
Ugy ragaszkodik a lelkem —
Most szeretem csak a nyarat,
Most, hogy érzem, hogy elvesztem.

Mintha e nyár ő lett volna,
Akit legjobban szerettem
Szerelmünk halála napján,
Aznap, mikor elvesztettem.

II.

Az uton járok egyedül,
Hol tegnap veled jártam!
Tegnap vidáman, boldogan —
Ma szomoruan, gyászban.

S míg lépdegelek, nevedet
Elsuttogom magamba'
S úgy gondolok rád, mint egy szép
Virágos ravatalra.

III.

Csak egy rövid perc s aztán
Örökre elmegyek.
Csak egy rövidke percre
Add még ide kezéd!

Igy és most visszaadom
A kezéd és szíved —
Mint a kifosztott koldus
Ugy hagy itt a hived.

IV.

Égerfák alatt visz el útam
Pereg le rólu a sárga levél.
Járok az úton, ahol jártunk
Virágok nyílásakor, te, meg én.

Elmentél és magaddal vitted
A vidámságot és a szép nyarat
Napár szerint egy nap különbség!
S tél lett a nyárból rövid nap alatt . . .

V.

Leghűbb hived, kutyád voltam
S te elűzted leghűbb hived.
Ha gondolsz rám néha naplón
Nem fáj értem soha szíved?

Dehogy is fáj! Hogy is fájna!
Ami nincs, az nem is fáihat
Jól tudom, hogy nyomorult vagy
S könyvem mégis hull utánad.

VI.

Emlékezem rád nagyon gyakran,
Mint az elmúlt tavasznapokra.
S tarlott gallyak közt kígyúl ulra
A vágyak izzó csipkebokra.

Hiába volt árva lelkemben
Nap-nap után eltemetted —
Te, nap-nap után fel-feltámadsz.
S a hegedő sebet feltéped.

Feltéped s bekötözöd újra.
Hogy aztán ismét feltéphessed —
Halottaknak tán gyönyör látni
Hogy értük az élő, hogy szenved? . . .

VÉRTESY GYULA.

A munka.

Satira.

Irta: Rédei Rezső dr.

Manapság a tudomány leszállt az ő olym-pusi ködös magasságaiból, ahol csak titokban, avatottai számára mutogatta bájaikat. A tudomá-ny ma már itt jár közöttünk, bár kothur-nusokban és nagy képpel még, de már szive-sen keresi fel a napilapok hasábjait a reklám és nagy nyilvánosság kedvéért. Amilyen mér-tékben mulja divatját az *alkalmi költő*, olyan mértékben válik divatossá az *alkalmi tudós*. Minden jól nevelt napilap felszereléséhez épp-ugy hozzátartozik az alkalmi tudós, mint pl. a felelős szerkesztő, az olló és más miegyéb.

Az ilyen alkalmi tudós kötelessége a le-hetőleg jelentéktelen napi eseményeket tudomá-nyos hatványra emelve szenzációként leadni s így történik, hogy a rosszul tanuló nebuló tanára részéről való megrendszabá-lyozásából a kultuszministeri ügyvitelre és ha-zánk maradi népnevelésügyére vonatnak le kellemetlen következtetések; valamely hegy-hát mögötti szolgabíró elhamarkodott intéz-kedéséből a közigazgatás államosításának tu-dományos alapon kifejtett előnvei tárgyaltat-nak; az elmebeteg gyógvintézetbe vitele alkalmából a közszabadságok szentségéről ka-punk ragyogó értekezéseket és a rablógyilk-oksok tevékenysége, mint az állam és társada-

lom fáradozásának okszerű gyümölcse nyer méltatást.

Vannak alkalmi tudósok, akik közismert fogalmak és jelenségek tudományos átértékelését művelik szeretettel s rendszerint modern szabadgondolkodóknak nevezetnek. Ezek állapították meg pl. a házasságról azt, hogy az tulajdonképpen célszerűtlen *lelki öncsonkítás*, a hitvesi hűség: *babona*, az idegen vagyontulajdonitása: a szegénység és nyomor *joga* stb.

Mindez — amint azt szakértőim meghallgatás alapján közölhetem — *moral-philosophiai* alapon történik.

A *moralról* — azonkívül, hogy az bizonyos verseknél és daloknál az utolsó két-három sor címéül szokott szerepelni — annyit tudok, hogy olyas valamit jelent, amire én még eddig mindig ráfizettem. Így voltak: igen drága morális *sikereim*, morális *győzelmeim* (ahol t. i. kikaptam) morális *eredményeim* stb.

A *philosophiáról* azonban ennyit sem tudok, csak azt, hogy valamikor régen doktoratust tettem belőle. Azóta olvannak rémlik előttem, ami mindenre jó és semmit sem lehet vele csinálni. Epicureus pl. megette. A stoikusok még ma is alusznak rajta. Igealakjában sejtem értelmét még a legjobban, mert *filozofálni* körülbelül annyit tesz, mint *zabot hegyezni*. És ez tényleg vág egyéb tudomásaimmal is, pl. avval, hogy a régi görögök szerettek *moral-filozofálni*, ami az eddigiek szerint magyarul annyit jelenthet, hogy szerettek zabot hegyezni és ebből semmi hasznunk sem volt. Stimmt. Mindezek előrebocsátása azért volt szükséges, hogy magamat, mint alkalmi tudóst bevezessem és a *munkáról* morál-filozofiai alapon értekezhessem.

Mi tehát a munka? A fizikusok szerint a munka nem egyéb, mint az időegység alatt az erőegység által megtett út. Ez nagyon szépen hangzik, de az a baja, hogy nincsen benne *moral-filozofia*, tehát a napi hasábkban való tárgyalásra alkalmatlan. Ezenkívül nem is igaz. Elite és házbálokon pl. dicsőség és érdem se szeri, se száma-gallérokat harmonikává táncolni, házak falát kirugni, lányok selyem-robe-ját foszlányokká leiteni. Fizikus legyen az, aki kiszámítja, hogy este 8-tól kilvilágos virradatig hány erőegység, hány kilométer utat tett meg, de be is törnének annak a fejét, aki ilyen gyülekezetbe jönne dicsérő oklevéllel kombinált állami *munkásiutalmakat* osztogatni.

A fizikai meghatározás tehát — amint látjuk — teljesen értéktelen. Közlebb hoz célunkhoz a munka közkeletű közgazdasági meghatározása, amely azt mondja: a munka *értéktermelő*. Ez tény. A bálitánc, a házfalkirugás, a lányok ruhájának foszlányokká táncolása csakugyan termel értéket a vendég-lős, az építőmester, a varrónő számára és azok számára, kik ott „jó partit” csináltak. Amint látjuk, ebben *morál* már van. (mert valaki már ráfizet), de *filozofia* még mindig nincs.

Hogy a munka napisajtószerű morálfilozofiai meghatározásához eljuthassunk, próbáljuk a mindenható *paedagogia* elveit alkalmazva a legegyszerűbb napitapasztalatainkon elindulni s úgy jutni a mind komplikáltabb munkajelenségek megismeréséhez és magyarázatához.

Egy bokros elfoglaltságot közgazdaságilag tevékeny kiváló barátomat multkoriban délutáni három óraker telefonon felhívtam. A méltóságos ur még alszik — nverém válaszul. Egy jó félórával később találkozom vele. Honnan? — kérdelem tőle. *Munkából* — feleli ő. Elmondván mondandóimat, sietve bucsuzik. Hová? — kérdelem én. *Munkába* — feleli ő. És egy jó félórával később stammkávéháza hűs berkeiben a Simplicissimus hasábiai közé temetkezve fedezem fel őt.

Az ember mindig tanul. Azóta, ha hosszú és mély délutáni álmaimból talpra nyujtozkodom, hogy a kávéház hűsöbe vonuljak, utközben találkozó barátaim „*honnan?*” — kérdésére stereotip válaszom az, hogy „*munkából*” és „*hová?*” kérdésekre, az, hogy „*munkába*”. „Derék dolog, nagyon derék dolog”, szokták felelni s én érzem, hogy azóta a közbecsülésben szörnyű nagyra nőttem. Szorgalmamról legendák keringenek s barátaim csak azon csodálkoznak; hogy is bírja, hogy is bírja furt dolgozni!?

Mindebből két irányú következtetést vonhatunk le: 1. a munkálkodó ember ritka dolog, fehér holló, 2. a munka valami dicséretes jó dolog.

Ezt megerősíti számtalan disztribúción, diszvacsorán és egyéb ünnepies alkalmon tett tapasztalatom. Bankelnökök, sőt kegyelmes urak is, a harmadik és negyedik pecsenye között nagy dicséretet tudnak mondani a serény munkáról, amely becsületet és tisztelget jelent, hogy a munka nemesít, hogy a munka az, ami nagyjára, hatalmassá teszi a nemzetet. Néha már majdnem azt is mondják, hogy: *munkájában él a nemzet*. de ezt már még sem merik mondani, mert tudvalevőleg minálunk erre a *nyelvnek* van privilegiuma és hazánkban az előjogokat nagyon tisztelik.

Csak egy dolog hat zavarólag reám. Ha a munka olyan dicsőséges dolog s ha ennek hazánkban ily előkelő és hatalmas szószólói, pártfogói vannak, honnan van az, hogy a munkások olyan tömegesen vándorolnak ki? E tekintetben abban kell megnyugvást találnom, hogy ezek a kivándorlók következetesen elmulasztják a disztribúciókat, diszvacsorákat és egyéb előkelő ünnepélyek szorgalmas látogatását s így persze sejtelmük sem lehet arról, hogy milyen dicső, milyen megbecsülendő és magasztos dolog hazánkban a munka.

A munka finomított elnevezése a: *tevékenység*. Köztevékenység, közgazdasági tevékenység alatt oly munka értendő, amely *erkölcsi* értékeket (udvari tanácsosság, rendjelek stb.) is termet. Ez értékeknek erkölcsi vonása szintén abban áll, hogy *rá kell fizetni*.

Előkelő családok finom saloniáiból ritkán hiányzik az a kép, vagy az a szobor, amely alá nagy betűkkel az van írva: „*A munka*.” Rendszerint rongyos öltözetű gallértalan, fésületlen, nyitott ingelejű tagbaszakalt, marcona férfiut ábrázol, kinek tekintete szomorú vagy szigorú s kezében pörölv. csákány van, vagy pedig a vállán kaszát tart. Az ábrázolás felett pikáns, már a környezettel való ellentétl fogva is. Miután a munkát én még sohasem láttam frakkban és cilinderekben ábrázolva, azt kell hinnem, hogy a munka mindig valami *nehéz* dolognak az elvégzéséből áll. De nem lehet igazam, mert itt van pl. a *rendőr*. Az nem csinál semmit s ha hiviák, az ellenkező irányban nyugodtan távozik. Pedig ki nem hallott még, vagy olvasott a rendőrök terhes munkájáról, amellyel kicsiny fizetések arányban nem áll.

Fizetés! Ezzel egy ki moral-filozofiai mozzanat vonult fejtegetéscimbe: a *fizetés*. Szivesen mondanám már most, hogy munka az, amiért fizetnek. Ebben csakugyan van valami. Így már megértem fentemlített kiváló barátomat, aki délutáni alvásából lövet és kávéházba menet azt mondotta, hogy munkából munkába megyen. Bizonyára azért fizetik és azért huzza számos oldalú jövedelmeit. Ebbe az elméletbe azonban sehogyan sem tudom belesorozni a *köztevékenységet*, pedig az ugyancsak munka ám. Tulajdonképpen ez az a munka, mely több-kevesebb ráfizetéssel *nemesít*.

Egybevetve az egybevetendőket úgy látom, hogy a munka *társasjelenség*. T. i. több ember, de legalább két ember kell hozzá: egy, aki *végzi*, egy a másik, aki *dicséri*. A ki végzi, annak rendszerint nyitott ingeleje van és frizurája nincs, aki dicséri, az pedig frakkban, smokingban stb. van és gondosan meg van fésülve.

Ezek szerint a munka tehát az, amit *más* végez és *én* dicsérek, vagy, ha úgy tetszik: amit *én* végzek és *más* dicsér. Ez az kérem. Ha végzem nem dicsérem, s ha dicsérem: nem végzem.

És csakugyan. A munkát mindig csak szidni hallottam azoktól, a kik végzik, vagy akiknek végezniük kellene, ellenben mindig csak dicsérni hallottam azoktól, akik nem végzik, vagy végezniük nem kell. Sőt, ha magamba szállok, meg kell vallanom, hogy magam is úgy vagyok vele: szidom a munkát, ha végeznem kell és dicsérem, ha más végzi el helyettem.

Ime itt van a munka *moral-filozofiai meghatározása*:

Munka mindig az, amit nem szivesen csinálunk.

Királyidill.

Irta: Pakots József.

I.

A felsenburgi nagyhercegi udvarban különös hír kelt szárnyra:

— Az öreg régenshercegnek szeretője van.

Megcsontosodott vén diplomaták, kiszáradt udvari dámák elszörnyedve csapták össze a kezüket:

— Vége a világnak! A spanyol etikett legszigorubb fejedelmi öre, az uralkodói érények öszfejú mintaképe elrugta magától az erkölcsöt és úgy viselkedik, mint egy léha bankfiu, akinek minden mindegy.

A diplomaták ijedten sugtak össze:

— Ebből nemzetközi bonyodalom lesz. Eddig a többi európai hatalom azért nem bántotta a kis és gyöngye felsenburgi nagyhercegséget, mert uralkodójának nemes érényeit fölhasználhatták az uralkodás isteni eredetének igazolására. Egy szép és kivételes mintakép volt hát az öreg Ruprecht nagyherceg. És ime most, óh, minden, ami szép és ildomos, minő szörnyű hajcihő, minő világraszóló skandalum készül a nagy és érényes Ruprecht jóvoltából! Oh, oh, vége a világnak! A bálvány ledől és a haragos hatalmak szét fogják morzsolni a kis felsenburgi nagyhercegséget!

Az udvari dámák, élükön Adelgunda nagyhercegnővel, a régensherceg unokahúgával, aggodalmasan és megbotránkozva dugták össze hajporos frizuráikat:

— Pour le Dieux! Egy közönséges polgárasszonyt választani barátnőnek! Egy Pompadour legalább marquise volt, egy Dubarry mindenesetre comtesse, de egy Höller Eduárdné, az mégis csak egy közönséges építőmester felesége. Pallérné! Quelle ordinaire!

A megbotránkozóknak igazuk volt. Az öreg régens csakugyan egy építész hitvesét tüntette ki kegyeivel.

Az eset egyszerűen indult. Ruprecht nagyhercegnek sok ideje volt. A politikával nem kellett bajlódnia, miután a felsenburgi nagyhercegséget a nemzetközi politikában szinte neutrális területnek tekintették, tehát kénytelen volt gondoskodni a maga másnemű elfoglaltságáról.

Öfensége úgy oldotta meg a kérdést, hogy beleavatkozott udvartartásának, sőt országa népének mindenféle apró-cseprő dolgába. Ha Adelgunda nagyhercegnő jelentette:

— Fenséges uram, a palota fölépcsőjének szőnyegét ki kellene cserélni, mert már nagyon kopott! — Öfensége így válaszolt:

— Igaza van, kedves cousine! Majd el-megyünk együtt a szőnyegkereskedőhöz és kiválasztjuk az új szőnyeget.

— De fenség!

— No, no, talán már megrendelte az újat?

— Nem, nem, hanem talán fenséged mégsem fog leszállani egy egyszerű bolti bevásárlóig?

A régensherceg összevont szemöldökkel, ridegen felelte:

— Ma délután négy óraker sorra járom a szőnyegkereskedéseket! Ön velem jön hercegnő!

Megbiccentette a fejét s a fenséges cousine el volt bocsátva.

Ha a miniszterei a költségvetéseiket eléje terjesztették, öfensége elővette a ceruzáját és úgy osztott, szorzott, vont és összegezett, mint valamely üzleti vállalat cégfőnöke.

Mikor például a közoktatásügyi miniszter hétrét görnyedve jelentette:

— Fenséges uram, egy új gimnáziumot kellene építeni a fővárosban — öfensége így felelt:

— Helyes. Elfogadom. Hirdessék ki a pályázatot az építésre s a tervrajzokat mutassák be nekem.

— Talán ne méltóztatnék fáradni velük, fenség! — jegyezte meg alázatosan a miniszter.

— A tervrajzokat kérem! Az utóbbi időben egy csomó rossz építkezést láttam, majd kioktatnom az építészt! — volt az erélyes válasz.

— És így tovább. Minden iránt érdeklődött, minden dologgal foglalkozott öregessége és az udvari emberek a hajukat tépték és majd epét hánytak, mert őfensége érdeklődése bizony nagyon kellemetlen volt.

Bizonyosnak látszott, hogy az uralkodónak e nyárspolgári kedvtelése nem vezethet jóra. Aminthogy be is ütött a veszedelem.

Éppen valami építkezési ügy forgott szőnyegen. A régenshercegnek tervrajzot mutattak be, s a terv stílusán annyira fel-dühödött, hogy kiadta a rendelkezést:

— Teremtsék elő nekem azt a számár tervezőt!

Mielőtt azonban a küldöncök utánairamodhattak volna a boldogtalan tervkészítőnek, őfensége visszarendelte őket és baljós-latu hangon mondta:

— Majd magam keresem föl.

— És koronás fogatán elhajatott az építészhez.

A művész nem volt odahaza. Őfenségét a művész felesége fogadta, egy kedves, komolyarcu, egyszerű polgárasszony, aki amikor lilapirosra gyult, hangos arccal betopant a hatalmas herceg, egy csöppet sem volt megihletődve, hanem istennői nyugalommal mondta:

— Ah, a mi fenséges urunk! Mi történt önnel? Csillapodjék le! Talán adhatnék egy pohár vizet?

A fenséges urat nagyon meglepte a nyugalom, egyszerűség, sőt fensőbbiség, a mélyvel ez a polgárasszony fogadta. Meglepte és bántotta is. Megszokta, hogy előtte renegő háttal görnyedtek az emberek és ime ez a nő nyílt tekintettel, nyugodt, közömbös arccal mosolygott a szemébe. Nagyon tiszteletlennek minősítette ezt a viselkedést és Jupiter nem vonhatta zordonabb ráncokba villámos homlokát, mint e késői földönjáró félisten. Parancsolólag intette le a vizet kezével és vészjóslóan kérdezte meg:

— Hol az ura?

— Nincs a fővárosban — felelte az asszony. — Építkezési ügyben vidékre utazott.

— Ördögbe is, azonnal rendelje vissza. Táviratilag! És többé ne vegyen ceruzát a kezébe! Rossz mesterember.

Az asszony csöndesen jegyezte meg:

— Aligha fog engedelmessé válni, fenség!

— Hogy mondta? — csattant föl a régensherceg hangja. — Ha én parancsolom!

Az asszony szeliden mosolygott:

— Ha minden rossz mesterember eljutna az önismertig, akkor fenséged sem volna fejedelem.

A régensherceg megdöbbenve nézett az asszonyra. Hiszen ez fenségsértés!

Az asszony nem engedte sokáig gondolkodni, könnyed, kedves hangon folytatta:

— Ne bántsuk egymást, fenség! Minden mesterség nehéz, az öné is, a mienk is. Inkább segítsünk egymáson. Ön mondja meg, mit hibázott el a férjem, én elmondom, mit hibáz el ön!

— Hahaha! Pompás! Nagyszerű! — kezdett kacagni a régensherceg. — Hiszen kegyed kitűnő teremtés, asszonyom. Eszerint segítsünk egymáson. Hát halljuk!

— Méltóztassék elmondani, fenség, hol hibázott az uram!

— Eh, az ördög törődik most az ura építkezésével. Kegyedet akarom hallgatni. Nos? Hol, miben hibázok én?

Az asszony furcsán mosolygott:

— Bocsánat, fenség, mégis jó volna, ha kéznél lenne egy pohár víz. Hátha olyano-kat találunk mondani, hogy fenségednek szüksége lesz csillapítóra...

Ruprecht nagyherceg rábámult az asszonyra, aztán hirtelen zavar fogta el. Mi ez? Ennek az asszonynak az egyéniségéből valami megkapó természetesség, nyugalmas

fensőbbiség áradt ki. Különös teremtés. Azt kell éreznie e nővel szemben, hogy ő is csak ember. Ember, mint akárci más. Furcsa. Furcsa, de jó. Hm! És őfenségének egyszerre átmelegedett a szíve és vele együtt a hangja is és jókedvűen, szinte megkönnyebbülten, mintha merev formáknak lelket át-szorító abroncsa pattant volna szét hirtelen, mondta:

— Bocsánat, ajtóstól rohantam be. Engedje meg asszonyom, hogy megcsókoljam a kezét.

— És Ruprecht nagyherceg megcsókolta a polgárasszony kezét.

II.

Tehát így kezdődött a botrány. Höller Eduárdné a régi jó recept szerint — á la madame Sansgène — végképpen meghódította az öreg nagyherceget, aki állandó vendége lett azontúl az építész-háznak.

Ezek a látogatások természetesen in-kognitó történtek. Őfensége civilbe öltözve, minden kíséret nélkül vizitelt barátnőjénél. Csupán a vadásza kísérte el, egy hü, buta fiú, akit egyik országos körutja alkalmával valahol a hegyek között szedett föl. A vadász is civilben volt s mialatt őfensége odabent az építésznő csacsogását hallgatta, a vadász az előszobában a falakat és a falakra kifüggesztett, rámbába foglalt tervrajzokat bámulta.

Odabent pedig nagyon kedves bájos idill játszódtott le nap-nap után. Oh, ha Felsenburg loyális népe bepillantathatott volna Köller Eduárdné szalonjába, bizonyosan nem ítélte volna el agg uralkodóját ezért a viszonyért. Az öreg herceg a világot sem térdelpelt a szép pallérné előtt, nem is fűzte öreg karjaira ifjú barátnőjét, ellenkezőleg igen komoly témákról vitatkozott vele. Köller Eduárdné ellensége volt a királyi kormányfőnek és ezt nyíltan kifejezésre is juttatta. Őfensége ennek ellenében hevesen védelmére kelt az Isten kegyelméből való fejedelmi jognak.

Napról-napra így diskuráltak el s mikor kifáradtak, kártyázni kezdtek. Huszon-egyest játsztak. Kicsibe ment a játék s őfensége kétségbe volt esve, amikor egy-egy délután negyven-ötven fillért vesztett:

— Tönkremegyek! Maga koldusbotra juttat, asszonyom.

— Jut a családi vagyontól! — nevetett a szép pallérné.

— Jó, jó, — zsembeskedett az öreg — ha kedves cousine-om, Adelgunda megtudja, hogy mennyire könnyelműsködöm, gondnok-ság alá helyeztet.

Ezen aztán mindketten pompásan mulattak.

Kétségtelen, hogy hangulatos, szép délutánok voltak ezek. Őfensége néha nagyon is érzélgős hangulatba esett. Ilyenkor föl-húzták a kandalló zománcos kis zenélő-órát és finom hangozókák áradtak szét a szobában. Régi, negédes, pajzán dalok, édes bus, ódon rhihmsu melódiák gyöngvöztek ki az órából, amelynek óralapját márványból faragott kis pástorleányka és pástorfiucska tartotta kecsesen, könnyedén.

Őfensége gyönyörködve hallgatta az óra finom muzsikáját. Az élvezettől lehunyt a szeméit és — elaludt. A bájos melódiákat ilyenkor odahallatszó nagybögő recsegése is kísérte, vagy talán őfensége hortyogott volna? Valljuk be — talán nem fenségsértés — őfensége csakugyan egy picikét hortyogott.

III.

Adelgunda nagyhercegnő és a diplomácia komoly tanácskozássra ült össze. Felsenburg békéjét, biztonságát erősen veszélyeztette Ruprecht nagyherceg botránya. A nagyhatalmak titkos jegyzékeket váltottak. Amint mondani szokták, fenyegető felhők kezdtek tornyosulni.

A bizalmas konferencia megállapodott abban, hogy őfenségét erőszakosan nem lehet eltántorítani a pallérnéből. Őfensége szilárd jellem volt. Tehát?

Adelgunda nagyhercegnő finoman mosolygott:

— A kérdésre majd én adom meg a feleletet! — mondta valami különös rejtelmességgel a diplomácia urainak. Ahol egész se-reg diplomata megakadt, ott könnyedén halad tovább egy asszony. Bizzák csak rám az urak!

A diplomaták, miután okosabbat ugyse tehettek volna, hát ráhagyták.

IV.

Őfensége, Ruprecht nagyherceg nem tudta elképzelni, hogy miért változott meg annyira a szigorú erkölcsű, rideg cousine-nak magatartása iránta? Adelgunda nagyhercegnő kedvesebbnek mutatkozott ősz unokabátyja iránt, mint valaha. Néha rejtelmes mondásokkal lepte meg:

— Önnek igaza van, cher cousin, — mondta kedvesen — az ember egyszer él. És az a nő bizonyosan megérdemli, hogy barátnője legyen önnek.

— De még mennyire! — lelkesedett őfensége.

— Bizonyára nagyon finom, mélylelkű, tisztelteméltó teremtés. Ha nem félnék az ostoba diplomációtól, én is barátságomba fogadnám önagságát.

— Oh, maga fenkölt szellem, kedves cousine! — áradozott őfensége és gavallérosan megcsókolta a nagyhercegnő kezét.

— És ettől fogva még nagyobb buzgalommal járogatott el a szép Köller Eduárdnéhoz.

Már annyira megszokta ezeket a délutánokat, hogy a rendes ebédutáni álmát pontosan ott aludta végig. A kandalló zománcos órája pastore-okat muzsikált és őfensége boldogan hortyogott.

Egy délben őfensége nyárspolgárian étkezett s az esti ebédnek nem volt barátja, mert félt a gyomra megterhelésétől, szóval egy délben Adelgunda nagyhercegnő különösen kedves volt. Szinte siettette az ebédet és az öreget valósággal sürgette, hogy menjen barátnőjéhez.

Őfensége szépen át is sétált vadásza kíséretében a szép építésznőhez. Megitta nála az illatos feketekávéját, elszitta szivarját s aztán... kling-klang... megszólalt a kicsi óra. Őfensége szépen elaludt.

Ezuttal mintha nem lett volna olyan nyugodt az álma. Nem aludta végig a másfél órát. Talán háromnegyed óra sem telt el és hirtelen felébredt.

Különös álma volt. Mintha sebes folyam szélén állt volna és a folyóba valaki nagy köveket dobált volna. A kövek nagyokat dobbanva hulltak a vízbe. Mikor felébredt, még mindig hallotta a kövek csobbanását. Olyan különösen hangzott egy-egy kö elmerülése, szinte hasonlított a forró, egészséges csókok vizenyős cuppanásához. Őfensége megdörzsölte a szemét és ettől egyszerre tisztábban hallott. Csakugyan nem kövek csobbantak, hanem csókok cuppantak. — Egészséges, hangos, vizenyős csókok. A szép Köller Eduárdné ott ült a fiatal, piros-képi vadász ölében és mámoros csókokat változtatott vele.

Őfensége bámészan kimeresztette a szemét. Nem akart hinni magának. Hanem a dolgot nem lehetett káprázatosnak minősíteni. A csókok éppenséggel nem voltak légiések és zajuktól alig lehetett hallani a zománcos kis óra lázas igyekeztét, lágyan kálimpáló, negédes muzsikálását.

Őfensége meg volt döbbenve. Rettenetes volt ez a felfedezés. Gavallér ember volt, szépen lehunyt a szemét és tette magát, hogy tovább alszik.

De másnap már otthon, a rezidenciájában aludta az ebéd utáni álmát és a vadászát visszaküldte oda, ahonnan magával hozta, a hegyek közé.

Felsenburg felől pedig, mint mondani szokás, elvonultak a fenyegető felhők.

Nem imhez. Éres hajd halála. Kénet; mken fogl szinte m

Hát

rás. Hatnyen elbgy törökospatkó dett és királyna latot tet lett a B nagybaj denekfö fogátala a legtisz és kálvir volt Fog dikátoral tudott s

Mik

tották m

kesedve

—

tegtetne

sziükség

urunk E

ekklézsi

vitéze, a

val Bátl

gyelmed

déke is.

Bel

val Bátl

a fejede

hasonló,

tett a h

a kicsap

a testi e

irta róla

sában),

amit, ha

átvetett

két erős

Nag

tösen g

azon ko

De

ködásai

fizettete

valóság

Báthory

vele kik

is folyt

felett m

—

András

lehetne

Hisz va

hajduk s

nek, ah

dukkal

Nag

tervét,

nem tar

Nagyvá

szándék

héz hely

getnie,

nak, mi

nincs B

tány vá

A s

tejedelm

hez foly

tették s

a bajon

A vár

őket. O

kély sz

a romb

hordó s

Ez volt

kat. Re

Nagy András hajdúfőkapitány.

Irta: S. Szabó József.

Nem régen egy öreg irás jutott a kezemhez. Érdekesen van benne elbeszélve a híres hajdú főkapitány, Nagy Andrásnak a halála. Kissé regényesebb, mint a való történet; mutatja, hogy a nép képzelete élénken foglalkozott a rettegett hajduvezérrel és szinte mesésen kiszínezte élete eseményeit.

Hát mesébe illő alak is volt Nagy András. Hatalmas, nagy, erős dalia, aki könnyen elbánt 4—5 emberrel. A vaspatkót csak úgy tördelte szét, mint más ember fia a mákospatkót. A harcban csudamódra vitézkedett és kaszabolta az ellenséget. A hajdukirálynak, Bocskaynak sok hasznos szolgálatot tett. Szerette is nagyon s mikor vége lett a Bocskay háborujának, megtette őt a nagybajomi vár kapitányának. A hajduk mindenekelőtt reá hallgattak. Pártállása nem kifogástalan s jelleme és erkölcsi érzéke sem a legtisztább. De magyar testestől-lelkestől és kálvinista szive legmélyéig. Kedvelt papja volt Fogthú Máté, Szoboszló nagyhirű prédikátora, aki hatalmas hangjával elragadóan tudott szónokolni.

Mikor 1608-ban Báthory Gábort választották meg Erdély fejedelmévé, Fogthú lelkesedve buzdította Nagy Andrászt:

— Főkapitány uram! A Béliál fiait rettegtenek bennünket. Olyan fejedelmre van szükségünk, aki meg tudja oltalmazni a mi jó urunk Bocskay halálával elárvult kálvinista ekklezsiát. Ime, itt van a Zebaoth Isten erős vitéze, a fiatal, erős, gazdag, névre és szívre val Báthory pártjára állott. Meg is kedvelte gyelmed! Az ő széke a magyarság nemzedéke is. Elnyel a német, ha nem pártoljuk.

Belátta mindezt Nagy András és hajduival Báthory pártjára állott. Meg is kedvelte a fejedelmet, mert látta benne a magához hasonló, erős férfit. Báthory talán még tul-tett a hajdukapitányon; a féktelenségben is, a kicsapongásban is, a duhajkodásban is, de a testi erőben és a hadi vitézségben is. Megírta róla Nadányi István (Florus Hungaricusában), hogy nem volt olyan vastag kötél, amit, ha egyik végére rátapodva, a hátán átvetett, szét ne szakított volna. Így hát a két erős ember megszerette egymást.

Nagy András főkapitány uram meglehetősen garázda életet élt és a bajomi várból, azon kor szokása szerint, nagy kiutéseket tett. Debrecen is megérezte rabló garázdálkodásait. Néhányszor megsarcolta és tizedet fizettetett vele. A nagyhatalmu hajduvezér valóságos réme volt a tiszántúli vidéknek. Báthory nem bántotta, de nem is mert volna vele kikötöni, mert hiszen az ő fejedelmi széke is folytonosan ingott. Maga is ingatta módfelett mértéktelen és kicsapongó életével.

És ekkor a kis királyként uralkodó Nagy Andrásnak nagy vágyai támadtak. Miért ne lehetne ő Báthory helyett Erdély fejedelme? Hisz van hozzá ereje, hatalma és serege! A hajduk szemöldökének egy intésére oda mennek, ahová akarja! Már pedig akkor a hajdukkal egy sereg sem tudott mérkőzni.

Nagy András lassanként érlelte merész tervét. A sors szinte mellé állott. Báthory nem tarthatta magát Erdélyben s kivonult Nagyváradra. Ott megtudta Nagy András szándékát. Bosszut esküdött ellene, holott nehéz helyzetében magához kellett volna édesgetnie. Parancsot adott fegyveres szolgáltnak, mikor hírül vette, hogy Nagy András nincs Bajomban:

— Menjetez és duljátok fel a hajdukapitány várát!

A szolgák, másként nem tehetvén, hogy tejedelmök parancsát végrehajthassák, cselhez folyamodtak. Fegyvereket ruháik alá rejtették s estefelé, mint fáradt utasok állítottak a bajomi vár alá s kérték bebocsátásukat. A várbeliek, mit sem gyanítva, beengedték őket. Odabent aztán hamar elbántak a csekély számú őrséggel s elkezdtek a rablást és a rombolást. A pincékbe is levetődtek, ahol hordó számra állottak a legfinomabb borok. Ez volt a vesztők. Csakhamar leitták magukat. Reggelre Nagy András otthon termett;

a fejedelem részeg szolgáit mind leöldöste és holttestekre ülve ivott áldomást katonáival.

Báthoryt ez az eset iszonyuan fölinge-relte, de türtőztette magát s alkalomra várt, hogy boszuját kitölthesse. Nagy Andrásnak nem szólt semmit, sőt fokozottabb jóindulatot szinlelt iránta. Egyszer aztán meghívta magához Váradra ebédre. Hajdui intették Nagy Andrászt, hogy ne menjen el. De nem az az ember volt, aki a maga árnyékától megijedt volna. Csek azért is!

Az ebéd nagyon vidám hangulatban folyt le. Báthory feltűnő kegyességet és szeretetreméltóságot mutatott. Mikor már a bor gőze fejébe szállt az uraknak, azt mondia a fejedelem Nagy Andrásnak:

— Hallom András! hogy pompás futó paripád van.

— No megjárja nagyságos uram!

— Nekem is van egy kedves lovam. Szeretném megpróbálni, kibírja-e a versenyt a tieddel? Ebéd után kimehetnénk vadászni.

— Megtehetjük.

Kimentek. Elöl a fejedelem és Nagy András, hátrább a csatlósok és hajdu vitézek. A városon túl megkezdődött a versenvfutás. A kíséret lassanként elmaradozott. A fejedelem és a főkapitány örületes hajszában rohantak előre. Báthory ekkor kissé elmaradt, Nagy András mit sem látva száguldott tovább. Most a fejedelem kardját kivonva rugtatott a főkapitány után és elérvén oly nagy sebet ejtett rajta, hogy belei szinte kiomlottak. De a futás hevében a főkapitány nem érezte sebe fájdalmát, hanem dühödten rohant a fejedelem után, míg végre lováról lefordult.

Alkapitányai, Szilasy János és Ladányi Gergely szedték fel a földről a félig holt embert. Hirtelen keritettek egy felcsert, aki retentő sebét bevarrta. Azután kocsira tették és Bajomba vitték.

Még eszméletre tért kis ideig s akkor ezt mondta a körülötte aggódó kapitánynak:

— Fiaim! ez a seb halálba visz. Átkozott legyen, aki orvul tört reám! Esküdjetek meg, hogy megbosszuljátok halálotam és megmentitek Erdélyországot attól a gaz, lator fickótól!

A kapitányok ünnepélyesen emelték égre kezeiket: — Esküszünk!

Nagy András nyugodtan hunyta le szemét. A hajduk mély gyásszal temették el. Fogthú Máté tartott felette szivigható orációt.

Mikor a temetés után Szilasy és Ladányi Váradra mentek, fölkereste őket Decsi István ottani prédikátor, a Báthory halális ellensége. Hej! nagy oka volt arra, hogy a léha fejedelmet meggyűllölje, mert ennek az áldozata lett szép, ifjú hitvese.

— Én eltemettem fájdalmamat — mondá a pap. — Az Urra bizom az ítéletet. De kegyelmetek mit tesznek?

— Szivünk tele van keserűséggel. Lelkiismeretünk nyugtalan. Féltünk a bosszuálló Istentől. De a bosszura megesküdöttünk a haladókló agyánál.

— Bosszu . . . bosszu! . . . Minek azt földi embernek hánytorgatni? Nemde azt mondja a Jehova: „Én vagyok az Ur, erős, bosszuálló Isten!”

— Ha az Isten nem irgalmaz neki, mi nem!

. . . Harmadnapra Váradon a Velencei kapunál Szilasy, Ladányi és társaik meggyilkolták a seregszemlére kikocsizó fejedelmet. Így szól az én régi irásom.

A boldogság délibábjja.

Irta: Zih Sándorné.

A fiemei kikötőben indulásra készen állott az óriás hajókolosszus, a „Caronia”. Nagy fekete testét csacsogva táncogatták körül a hullámok: — Mindjárt, mindjárt felkapunk a hátunkra. Szeliden ringatva átsuhanunk veled a boldog álmországba, az ábrándok tette öltött Eldorádójába te nagy fekete hajó, kinek nyugodalmas ölében ezerszámra huzak meg magukat az egyforma emberparányok, akik lázadóva tiltakoznak az örök törvény ellen: születünk és meghalunk! . . .

Meghalunk, de előbb élünk, élünk, élünk! Kis fekete kézitáskáját kezében tartogatva jön-megy a mólón egy karcsu leány. Szeme rá-rátapad a hajóra. Ez viszi őt boldogsága tiúndérszágába.

A harmadik osztályu utasok beszállítása már megkezdődött. A doktorok megmosolyogták a huzódozó tót menvecskéket, a kik félték a kis fényes szerszámtól, a mit szemök megvizsgálásánál használtak.

A lány érdeklődve nézte őket. Találgatta, van köztük olyan, akit a szive visz az ujvilágba, a tengerentuli messzeségbe, a sötét bizonytalanságba, az álmok mennvországába úgy, mint őtet . . . Óh erről a napról álmódott tiz hosszú éven keresztül . . .

Akkor régen éppen ilyen csendes, derült őszi nap volt. A bikanyál hófehér fonala uszott a levegőben s megakadt a fák hervadó lombjain és az erdőből kihallatszott a harkály kopácsolása.

Ők ketten Királyházi Jenő főhadnagy és Arnó Mária tanítónő egymás kezét fogva járkáltak a fák között. Szivük tele volt iszonyu kétségbeeséssel. Bucsuztak.

Mert mikor már nem titkolhatták tovább egymás előtt szerelmüket, tisztán állott előttük a kérlelhetetlen bizonyosság, hogy mostani helyzetük tarthatatlan.

— Feleségül nem vehetem, mert nincs hozzá pénzünk, — mondta szomorúan a férfi. — Ahoz pedig nagyon is gyarló ember vagyok, hogy kísértésbe ne jussak maga mellett. Kimegyek Amerikába, és ha gazdag leszek, feleségül veszem.

. . . Tiz évvel ezelőtt . . . És most megjött a hívó levél: van már pénz, enyém lehetsz, én meg a tied, hűséges gyöngvönű szép menyasszonyom.

A kikötőben ezernyi sürgő néptömeg közt alig talált rá Mária a vőlegényére.

Kicsit idegenül nézett a kiborotvált arcu, kövérkés uriemberre, a ki kariát nyújtotta neki. Még a puha, bársonnyal bélelt kocsiban sem került a sor arra a milliószor megálmódott, elképzelt boldog, forró ölelésre, csókra, mely a viszontlátás első percét olv varázslatosan szépnek ígérgette. A férfi meg sem kísértette felemelni a lány arcát fedő fátyolt. Egyideig simogatta a lány kezébe csusztatott csontos, hideg kis kezét és megkérdezte, milyen utja volt . . .

Mária lelkére lassan-lassan nehéz sejtelen borult, miként hideg őszi estén a sűrűn lecsapódó köd. Azután megkérdezte:

— Mondja Jenő, hova megyünk most?

— Hát a lakásomra, édes Marie — mondta öntelt mosollyal, — reménelem, meg lesz vele elégedve?

— Oh nem, a viláért sem, — tiltakozott pirulva a lány. — Mig ugy nem vihet oda, mint a feleségét, addig én nem megyek a maga lakásába.

— Bah, micsoda óvilági előítélet! — nevetett cinikusan a férfi. — Ki ismer itt minket!

— Milyen más ember lett tiz év alatt, — döbönt meg szívében a lány, de hallgatott.

És a fogadói szobában, a fényes világitásban idegenül nézte végig a lányt a férfi. Hajh, tiz év nagy idő! A remek lánvtermetről lefaragja az alabástrom formákat, az üde arcocksárol a viruló rózsákat. Megfakítja az aranyként csillogó hajkoronát, utálatos ráncokat présel a lesóványodott, megszentelenedett bőrre . . .

. . . Rózsaszín világitás varázsolt bűbajos szinompát a sárga selyemmel kárpitozott szalon gyöngyházzal borított butoraira. Puha, kényelmes és fényes volt itt minden, de azért a legszebb, legvirulóbb, legbájosabb asszonyhoz, a ház urnőjéhez csak szerény keretként simul a nagy pompa. Ó maga volt a nagymester, a ki lelket, elevenséget varázsolt a hideg csillogásba.

— Borzasztó nehéz ez a magyar nyelv, — kacagott az urnő, komikus arcintorítással. — Szeretem téged, my dear! — iól van, miss Mari?

A miss komolyan folytatta az oktatást, az urhölgy végre nevetve tiltakozott:

— Elég mára, hisz agyongyötöröm a nyelvemet ezzel a borzasztó kiejtéssel.

— Hát minek gyöttri magát vele mylady, mikor olyan nehezeze esik a tanulás?

Az asszony kacagó ajka elkomolyodott,

rápillantott a lányra s szeme megakadt annak jószágos, nagy kék, komoly szemén:

— My dear, maga varázsló, úgy ki tudja nyitni az ember lelkét azzal a szép komoly szemével. Hát én azért akarok megtanulni magyarul, mert férjhez akarok menni és azzal lepem meg a vőlegényemet, hogy megtanulok a hazája nyelvén beszélni. Ó nagyon gazdag, jó dolgom lesz mellette. Még eddig nem nyilatkozott, de ha meghallja tőlem: én szeretem téged, akkor majd nem bír magával többé.

— De hiszen a herceg nem magyar, mondta naivul a miss, — miért hát a magyar szó?

— A herceg? — kacagott fel az asszony. Hangjából szomorú guny rítt ki.

— A herceg? Ő már tíz éve látja el a háztartásomat fejedelmi bőkezűséggel, és tíz év oly hosszú idő a szerelem életében... ő már szabadulni óhajt, — suttogta cinikus őszinteséggel. — Most következik a magyar ur: mister Kinghouse.

Micsoda felséges hajkoronája van magának — vonta közelebb a lady magához a lányt. — Ha nekem ilyen volna, most nem kellene mindenféle csel fogások árán hizelegni be magamat a magyar ur kegyeibe. Az a milliómos venne el, a ki után a kezemet kinyujtanám...

... Hogy maga szeretné megtanulni tőlem, hogyan kell ezt csinálni? — kacagott fel jókedvűen az asszony.

— Allright! a dolog rendben van! ...

— Kérem James, jelentsen be a lady-nél. Külömben hagyja, majd magam keresem fel. A rózsaszín világítású szalonban nem volt senki, mister Kinghouse a szép asszony budoirja felé vette utját.

— Nagyon gazdagnak kell lenni a lady-nak, — konstataulta meglegedetten, míg a gyönyörű termeken végig ment.

— Ha jövedelmünket összetesszük, micsoda életet élhetünk!

A budoir előtt megállott egy pillanatra. Oly boldog volt, oly elégedett. Erős lélekkel, vasmarokkal váltotta valóra az álmot, mit az ígért földön keresett. Hogy milyen áron? Eh, a dollárok hazájában nem szoktak szentimentálisok lenni az emberek...

Egy percre maga elé képzelte a rózsaszín budoirt a fekete haj, piros arcú szép asszonnyal, a mint fényes csillámmal pazarul kivarrt ruhájában, csillogó briliánsaival versenyre kelt a virágkelyhek harmatcseppjével, az égbolt ragyogó csillagaival.

És amint benyitott a szobába, a meglepetéstől állva maradt. A terem halványkék, szelid félhomályában ott állott egy sugár, karcu hölgy. Aranyszínű hajkoronáján megcsillant egy-egy fénysugár, hófehér arcú szép volt, mint egy klasszikus márványszobor, és éppen olyan merev, éppen olyan komoly.

— Bocsánat — dadogta zavartan a férfi, — tévedtem.

— Nem tévedt, mister Kinghouse. Királyházi Jenő. Jöjjön közelebb.

Az ismerős hangra meglepődve figyelt a férfi, közelebb ment a hölgyhöz, hogy jól megnézhesse.

— Ne féljen, — csendült meg a hölgy komoly hangja, — nem vagyok látomány, kísértet, valamint ez a kék szoba is egészen természetes módon került az előbbi rózsaszín helyébe. Ugyanis azt urnőjével együtt eltávolítottam, s a magam színeivel rendeztettem be most ezt.

... Magyarázatra vár, Királyházi Jenő? Megkapja! A maga új menyasszonyát a gyönyörű csillogó toilettjeivel, ragyogó gyémántjaival és negyven évével már megunta az imádója, a dugzagdag herceg és egyszerűen átpakoltatta a himes tülljeivel együtt a szalodába. Bizony ott nem lesz olyan jó dolga, mint a milyen itt volt, mert csak azt a szobát kapja, a mibe ön engem, mister Kinghouse, Királyházi Jenő, — elszállásolt és azután ott hagyott!

Otthagytott az idegenben, otthagytott rettenetes kétségbeesésben! ... De nem beszél erről. Tudom már, hogy az álmok Eldorádójában az érzelmeket, a lelkiismeretet csengő dollárookra váltják fel. Felváltottam én is! Mától kezdve én helyettesítem a herceg-

nél az ön megunt menyasszonyát... Ugye, hogy méltó helyettesese leszek? Szép vagyok újra, óh az amerikai kozmetika csodákat tud tenni azzal, a ki még csak harminc éves.

Maga pedig menjen, siessen a menyasszonyához, mert a negyven esztendőskön már a kozmetika, a masszázs is csak ideig-óráig tud segíteni.

Menjen, siessen, mert a lady bizonyosan borzad attól a kis szűk odutól, melvet tőlem örökölt és fájdalom, nincs módjában kényelmesebbel felcserelni, míg csak ön ki nem szabadítja, rendelkezésére bocsátván nevét, vagyónát, szívét!

Oh, gyönyörű volt most Arnó Mária. A férfi ráösmert egykori menyasszonyára lelkével most. Ezelőtt félévvel káprázat játszott vele — úgy hitte — a kopott, rideg szállodai szobában.

— Mária, szerelmem! — esett lábaihoz. — Bocsáss meg, hisz menyasszonyom vagy...

Mária megnyomta a csengettyű gombját.

— Kérem, James, — rendelkezett a belépő inassal, — vigye ezt az urat szabad legőre, rosszul érzi magát.

A herceget pedig, ha megérkezik vezesse ide hozzám...

Hasafelé.

*Be rég uton vagyok,
Hogy bele nem halok:
Én magam is csodálom.
— Harmadik napja már,
Hogy husan visszavár
Szomorú kis családom,
Szomorú kis családom!*

*Otthon is meszik:
Hogy bánatom esik,
Fellel, a nyári égen,
De otthon más az is,
Jobb ott a bánat is,
Mint itt a nevetésem,
Mint itt a nevetésem!*

*Mert otthon van nekem
Kipróbált gyógyszerem
Minden szomorúságra,
Nem is lesz már, tudom,
Sóhajom, sem bajom
Holnap ilyenkor tájra,
Holnap ilyenkor tájra!*

*— Két kis karod nekem
A legjobb gyógyszerem,
Lelkem kis Mártha lányom,
Én sugaras napom,
Mosolygó balzsamom,
Ezerjófű virágom,
Ezerjófű virágom!*

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Ecole násza.

Irta: Bálint Lajos.

Ecole d'Este ott állt a párisi palota ablakában és izzó honlokát a hideg kőoszlopoknak szorítva, bámult ki a holdfényes éjszakába... Dél felé nézett, arra, amerre az átfoghatatlan messzeségben valahol Ferrara feküldhetett — s ebben a pillanatban úgy érezte, hogy gyűlölettel van tele a saját hazája iránt. Kinézett az ablakon s a holdfény megvilágította az arcát.

A renaissance legszebb férfija volt. Kivül is, belül is. Igazi férfi és igazi ember, aki ismerte a saját értékét.

Az árnyéka ott táncolt a falon, ahogy hátra pillantott. Egy pillanatra mintha megmerevedett volna. Nézte az árnyékot. A kelő holdfény fényének szinte vízszintes sugarai aláfestették az árnyékképet pontos körvonalakba foglalva a falra. Nézte s még sötétebbnek, még kétségbeesettebbnek látta a maga szépségét.

— Még az árnyékomban is több szépség van, mint az ő egész lényében.

S haraggal meg gyűlölettel gondolt Renata di Franciára, aki alig hogy egy fél napja

lett a felesége. Nem a saját, hanem Ferrara akaratából. Ferrarából és Franciaországból. Vagy még helyesebben Alfonso d'Este akaratából és XII. Lajos kívánságából. Ők akarták, s neki utra kellett kelnie. Még alig volt férfi, és mégis a legszebb férfi volt egész Itáliában. S el kellett hagynia, mikor az összes nők bolondultak érte, amikor nem lehetett ki az utcára, hogy valahol egy ablakból egy rózsza ne hullna a lábai elé, amikor tele volt a lelke életörömmel és ragyogással, ifjúsággal és szerelemvárással. El kellett indulnia Párisba. Azt mondták neki, hogy itt még telibb az élet szépségekkkel, mint Ferrara udvarában, s meséltek neki csodákról és lelkes nagy szépségekről, amelyek itt várnak rá. Beszéltek neki a menyasszonyáról, Renatáról. A szive jószágáról és az esze értékéről. Csak egyet nem hallott soha emlegetni. A Renata szépségéről sohasem beszélt neki senki. De ez nem aggasztotta, nem is vette talán észre, mert olyan természetesnek találta, hogy akiben ennyi szép és jó tulajdonság halmozódott össze, az nem is lehet más, csak szép. Ragyogóan és fenségesen szép Ecole d'Este elindult fényes kísérettel Párisba — s abban a pillanatban, hogy most itt állott a nyitott ablakban és kibámult az éjszakába, az első éjszakába, mely házassága után várta, úgy érezte, hogy a családások és a megcsalattatások földjén indult el.

Renatára gondolt és megborzadt. Tele volt a lelke szeretettel, de ebben a pillanatban csak gyűlölni tudott. Úgy érezte, hogy őt Ferrara kedvéből meggyilkolták. Megölték benne azt, ami a legszebb volt. Megölték a lelke harmónikus nagy szépségét. Megölték benne az összes reménységét... Széttiporták, összezuhták — s ezalatt a lába görcsösen megrándult és olvanformán huzódott össze, mintha ő is valakit szétzuzni vagy összetiporni akarna.

Lent a palota kertjében két ember sétált. A dus lakoma után vidáman és zavaros fejvel járkáltak és dudoltak... Az egyik a Marot versét dalolta. Azt a verset, amit a mai lakodalmi ünnepségen énekelt az udvari költő. Az ablak alá értek s Ecole behuzódott, de azért tisztán és érthetően hallotta újra a befejező sorokat...

„Fille de roy, adieu ton pucelage,
Et toutesfoys tu n'en dois faire pleurs;
Cor le pommier qui porte bon fructage
Vault mieulx que s'il ne porte que fleurs.“

Azok ott lent összenevettek és felnéztek az ablakokra. Talán irigykedve, talán csak élcélődésből... és kacagtak halkan, de ki-méletlenül kacagtak az Ecole és a Renata ablaka alatt.

Ecole úgy érezte, hogy őt gunyolják s még fájdalmasabbnak és még bántóbbnak érezte a Marot versét, melyet az ő tiszteletükre költött.

Már akkor, ott a dus lakoma asztalánál úgy érezte, hogy az öklével kellene belécsapnia a költő arcába, mikor arról beszélt, hogy többet ér az almafa, ha gyümölcse érik, mintha ágain csak virág terem. Hogy ezen az almafán gyümölcs teremjen. Ezen a fán... Az ő szépségének gyümölcse a görbelébe, alacsony és rut Renata di Francia testéből fakadjon... Hát gunyolódott ez a Marot. Vagy komolyan gondolta?... Nem... és erősen és határozottan érezte, hogy nem. Ő nem fogja az almafa virágát gyümölcscsé érlelni. Legalább is ezét az almafát nem. Becsapták, kicsufolták... őt és egész Ferrarát. Alfonso d'Estet, a fejedelmet, őt a fiát és mindenki — de ő bosszút áll... Erős lépés választja el a hálószoba ajtajától... És ez a lépés megváltoztathatná Ferrara történetét. Ez az egy lépés... De ő bosszút áll a maga nagy megcsufoltatásáért.

Valami nagyon összeszorította a szívét... Sirt... A könnyei csurogtak az arcán és lepattantak a parmazsinpiros selyemkötösére. Sirt... és elnézett messze Ferrara felé... úgy érezte, hogy a lelke tele van gyűlölettel a hazája iránt, mely tőle ezt az áldozatot megkövetelte...

Az ajtó kinyílt... s ő nem vette észre. Imádkozott... Csak mikor az utolsó szava-

kat kimondta, érezte, hogy milyen bünyös és milyen elkárhoztató az ő imádsága . . . Összekulcsolta a kezét és a legszomorubb imádságot mondta el, amely valaha élő ember lelkéből fakadt:

— Add Uram . . . hogy nékem, Ecole d'Estének, akinek szépségét szobrászok istenkeze tartotta megörökítésre méltónak, sohasem legyenek gyermekeim. Ne büntess meg érdemtelenül azzal, hogy a gyermekeim arcán látom kelljen, mint keveredik az én szépségem az ő rutságával. Vagy ha már te akarod, hogy gyermekeim legyenek, engedd, hogy előbb ruttá legyek s a rutságom térjen vissza a gyermekeimben . . .

Az ajtó kinyílt . . . s ő nem vette észre. Összekulcsolt kezekkel gonoszul imádkozó lélekkel bámult arra, amerre valahol a meszeség határain túl Ferrara feküdt. Nem tudta, percek multak-e el vagy órák? Messze van-e még az éjjel vagy közel a hajnal? Csak azt érezte, hogy nem tudna bemenni az ajtón. Mert még az éjszaka sötétségén keresztül is érezni, amit nem lehet sem sötétséggel, sem világossággal eltakarni. Mindenben keresztül érezné a felesége rut nyomorékságát. Az ajtó kinyílt s ő nem vette észre . . . Az asszony kicsit tipegve, kicsit csoszogva kilépett a szobából, hogy megkeresse a férjét, aki megszökött előle — az utolsó pillanatban, mikor a násznép elkísérte őket az ajtóig és Marot, a költő, mosolyogva dudolta a háta mögött.

„Fille de roy, adieu ton Mucelage.”

Odalépett Ecole háta mögé és vállára tette a kezét. A férfi megrezsent, visszafordult . . . Az arcát megvilágította a hold és a szemében a borzalom meglepetése csillogott. A nő mindent megértett. Az ajkát összeszorította s mosolyogni próbált. Az arca eltorzult a fájdalomtól és fehérebb lett, mint a hosszú hálóköntöse, amelynek violaszín szalagjait görcsösen tépdeste a hosszú keskeny ujjai.

— Arra van ugye, Ferrara! — kérdezte fojtott és titkolt kétségbeeséssel.

Ecole bőlíntott s a szeme odatévedt az idegesen, izgatottan begörbülő ujjakra . . . Odapillantott és egy pillanatra meghökkent.

— Hát mégis van rajta valami, ami szép, — gondolta, — mert a keze szép, finom és keskeny s még a holdfényben is látszanak a finom erek a halvány bőr mögött s a kék holdfényben olyan ibolyaszínűek, mint a köntöse szalagjai.

A nő ott állt mereven és mozdulatlanul, csak a keze remegett még a fehér selvmen. A köntös hosszú volt. Betakarta és megnyújtotta az egész alakot s messze körötte terült el a földön.

— Arra messze ott Ferrara van . . . — ismételte. Ecole szemében pedig csillogtak a könnyek. — Milyen szép lehet ott olasz napfényes ég alatt . . . Milyen szép lehet ott . . . Fehér márvány-oszlopos Ferrarában. a hold zöld indák fonódnak a fehér falakra . . . Milyen szép lehetsz te ott Ecole. Szeretnék egyszer ott látni az olaj- és citromfák alatt. S azt hiszem, hogy sohasem foglak ott látni Ecole. Szeretnék Ferrarába menni veled most mindjárt és szeretnék áldozni Ferrarának valami nagyot, amiért csak egy percre is nekem adott . . .

A hangja meleg, bánatos és lemondó volt és Ecole csodálkozva nézett a vágvtól ragyogó szemébe.

— Nagyon félek pedig Ferrarába menni, mert félek, hogy ott mindenki olyan szép, mint te és az én rutságom még erősebben szembe tűnik majd, mint itt. Szeretnék meghalni Ecole. De Ferrarában szeretnék meghalni. Mert én, Ecole d'Este férjem, szeretem a szépet . . . kívülről is, bévülről is . . . talán még sokkal jobban szeretem, mint te, mert néked a szépség egy drága kincs, amelyet őrzöl. Nékem a szépség egy vágy, amelyre csak vágyakoznom szabad . . . Mert az én életemben még nem volt soha semmi szépség, még olyan kevés sem, amiből egy emlék maradhatott volna . . . A kimélet puhasága vett körül eddig, amelybe eltitkolták az én rutságomat, Ecole.

— Renata . . . — mondta Ecole. — elviszlek Ferrarába . . . ott talán . . . ott, én . . .

— Nem, Ecole . . . — felelt Renata, — én csak úgy megyek Ferrarába, mint a te asszonyod. Másképpen nem . . . Én nem mernék oda menni, csak ha te fölemelsz magadhoz . . . Én inkább itt maradok . . . ha te akarod . . .

És esdeklően kinyújtotta a kezét. Ecole megfogta a hideg, nagy férfi kezével a keskeny ujjakat és szánakozva akarta megsimogatni Renata szöke haját. S érezte, hogy a parányi kézben, hogy liktet a vér. És érezte a haja puhaságát. Finom és selvmes volt a haja és kísértetiesen csillogott a hainali szürkületben.

Ecole tizenkilencéves volt és remegett . . .

— Én elmegyek most . . . — mondotta Renata és lehajította a fejét. — Isten veled Ecole, jó éjszakát. — A hangja csupa lemondás volt és csupa nyugalom. És Ecole még mindig a kezében tartotta a kezét és a szemét kereste . . . A nő felpillantott, a szeme kék volt s Ecole ezt még soha sem vette észre, — olyan kék volt a szeme, mint nváridőn Ferrarában az ég . . . Mosolygott, fájdalmasan és megnyugvóan, mint aki már nem várhat senkire.

A köntöse hosszú volt: eltakarta és szinte megnyújtotta a kicsiny törékeny alakját.

A keze megremegett az Ecole kezében, a lábai megcsuklottak, a szeme lehunyódott. Ecole kinyújtotta a karját és felfogta. A karjára emelte, olyan volt, mint egy pille, könnyű és remegő. A szeme kinyílt és Ecole arcába nézett lemondóan és szomorúan.

Ecole d'Este megindult könnvü terhével az ajtó felé. Kint kelőben volt a nap és jókedvű udvaroncok járkáltak az ablak alatt. Valaki Marot nászi dalát énekelte az elvesztett szüzi koszoruról, s az almafáról, mely gyümölcsöt terem.

„Fille de roy, adieu ton Mucelage” . . .

Büszke fővel.

*Nem bánanak eltitkolt sóhajok,
És nem gyötörnek elmúlott álmok!
Én mindig büszke fővel állhatok,
Ha számadást csinállok.*

*Kinek mi gondja rá, hogy lelkem él,
S hogy mennyi bennem sejtés és valóság?
S ha csendes álmat lop reám az éj:
Babért tépek, vagy rózsát?*

*Hogy mindig kéken nézett rám az égbolt?
Hogy sokat éltem? Hogy sokat szerettem?
Csak akiben, mint bennem, annyi vér volt,
Törhet pálcát felettem!*

*Én sohasem álltam meg a féluton!
És vasvesszővel verjen bár a multam,
Mit bánom én! Én most csak azt tudom:
Akarni megtanultam!*

*Akarni mindig tudtam, mertem én.
De néha mégis sejtelmek gyötörnek:
Nem olvad-e fel mindez majd tüzén
Egy kis családi körnek?*

*A multam szép, de mit hoz a jövő?
Nekem vajjon, melyik sorsot jelenti:
Bevárjam-e, míg lassan eljön ő?
Vagy jönnekők? Vagy nem jön soha senki?*

*S bizalmam gyakran váltja csüggedés:
Pálfordulást csinált sok büszke lélek.
Akarni, merni, sokszor mind kevés,
S én már előre félek.*

*Hogy csendes boldogságok utain,
Abrakjón holmi méla érzelmek.
Zabolatépő gondolataim
Egyszer csak elpihennek.*

*S én koravémen, mindent, ami szent.
Miért gyakor a harci kúrthe futtam,
Mi most erőt, hitet, reményt jelent:
Megtagadom a multam!*

SZÁVAY ZOLTÁN.

A testi nevelés fejlesztése.

A klasszikus ókorban először Görögország s különösen Spárta, azután Róma fektette a fősúlyt a test izomfejlesztésére, a test művészi nevelésére, fölébe emelve ezt még a szellemi kiképzésnek is. A hajdani Görögország és Róma ennek köszönhette legszebb diadalait s nagysága mindakét világállamnak csak addig maradt meg, míg a testi kultusz el nem posványosodott a léhaságok puhaságában. Korunkban a testi kultuszt a szellemi kultusz mellett legelőször Anglia karolta föl úgy, hogy még ma is az angol embersport áll ugyszólván világszerte az első helyen.

Angliát e tekintetben azután követte Amerika s a praktikus jenkiknek az lett a jelszavuk, hogy meg kell adni az emberi szellemnek is a kellő kulturát, különösen, hogy a gyakorlati életben a szellemi téren is eredményeket érthessünk el, de a test kulturáját éppen úgy művelniünk kell, mert csak egészséges testben lakozhatik erős lélek. Nálunk, tulajdonképpen Európában a német birodalomban kezdtek először nagyobb súlyt fektetni a test kulturális kiképzésére, de ott egyidőben csupán a szertornázás érvényesült és csak később jöttek rá a szabad téren való atlétika nagy testfejlesztő hasznára. Nálunk is ez utóbbi érvényesül ma már egyes sport-egyesületeink keretében s ennek eredménye, hogy a magyar ifjak ma már dicsőséget dicsőségre halmoznak maguk és nemzetük részére a külföldi versenytereken s a nemzetek egymásközti nagy versenyeiben is.

A testi nevelés céltudatos fejlesztését nálunk nem az állam, hanem sportszövetségeink és sportegyesületeink vették kezükbe, s az állam mindössze abban nyilvánította támogatását, hogy egyes versenyek alkalmával a győztesek részére jutalomdíjakat adományozott. A legutóbbi évtizedekig még a középiskolai testnevelés ügye is nagyon szomorú volt Magyarországon, hiszen tisztelt a kivételeknek, alig voltak megfelelő képzettségű tornatanítók. Okleveles tornatanítók is csak az utóbbi évtizedekben vannak az ország középiskoláiban, de sokhelyütt még ma is kiszolgált katonaaalisztek végzik a tornatanítást — mellékfoglalkozásként, lévén egyébként vármegyei irnokok vagy egyéb kis-hivatalnokok, pedig Magyarország jövő nemzedékének kiképzése egy képzett tornatanítói kar lelkiismeretes működésétől függ. Hogy legyen ilyen tornatanítói-testületünk, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy az állam segítsen a tornatanítók anyagi helyzetén s rendezze a hivatali státusukat. Még gróf Apponyi kultuszminisztersége idején terjesztettek a közoktatásiügyi kormányzat elé egy javaslatot, mely elfogadása esetén alkalmas lett volna arra, hogy az állam minden megerhelhetése nélkül segítsen a tornatanítók anyagi helyzetén. Ezt a javaslatot most ismételtén átnyújtják gróf Zichy János jelenlegi kultuszminiszternek is. A javaslat bizonyos terheket róna a totalizátor forgalmára, amelyből esendő jövedelem a magyar ifjuság testi nevelésére s így a tornatanítás, az atlétikai képzés tökéletesítésére volna fordítandó. A javaslatot a kultuszminiszterium, melegen ajánlotta a pénzügyminiszteriumnak, de ebben már az év elején megakadt, mert az ellen a Lovaregyesület határozottan állást foglalt. Nem tudjuk, hogy mi lesz e javaslat sorsa, hanem annyi bizonyos, hogy a magyar államnak, a magyar testi kultusz fejlesztésére áldozatokat kell hoznia s nem szabad ezt csupán a sportkedvelő társadalomra bízni, mely utóvégre, ha megteszi is e tekintetben kötelességét, de aránylag csak kisebb körzetekben teheti azt meg.

Nagy sportszövetségeink és sportegyesületeink csak Budapesten és a vidék nagyobb városaiban vannak, az ország többi része e tekintetben elhanyagolt. Emé sportszövetségeink és sportegyesületeink között bizony sokszor nem a nemes vetélkedés, hanem a káros viszálykodás uralkodik, ma-

gának a nemes testi sport ügyének nagy hátrányára.

Természetesen ennek végét kellene vetnie a sprotársadalom tényezőinek; de vége lenne ennek a káros viszálynak, marcangoló széthuzásnak, ha maga az állam az ő nagy erejével és hatalmával terjesztené ki védőszárnyait a magyar atlétika, vagy magyar testi kultúra ügyének fejlesztése fölé, mintegy példát mutatva arra, hogy amint a szellemi kultúra terén még a nemzeteknek is egyesülnie kell a köz boldogítására, úgy a testi kulturát is egyesült erővel harmónikus fejlesztésünkre kell a nemzeti önvédelem céljaira.

Ezt tette valamikor Poroszország, midőn ott minden sulmeiszter még a testi kultúra elsőrendű fejlesztője is lett, melynek eredménye a szedáni győzelem és a mai hatalmas német birodalom megalakulása.

— x.

Felgyógyult áldozatok.

Látogatás Hajduböszörményben.

A közeli esküdtszéki ciklus két, körülményeinél és honiánál fogva ma is titokzatos bűnügyben fog döntő verdiktet produkálni. Mind a két eset Hajduböszörményben játszódott le és sokáig foglalkoztatta úgy a vizsgálatot tartó hatósági közegeket, mint a természetszerűleg nyugtalanokodó, megriadt közvéleményt. És ha most egy lépéssel sem állunk előbb a tárgyi és bűnügyi bizonyítékokkal — s a feltevéseknél és tapogatódzásoknál többet a büntény halmazatából összegyűjteni nem lehetett, nem-e kell félve lépni az igazságszolgáltatás csarnokába, hogy itt végzetes tévedések labirintjába jutottunk?

Megvallom, az én szerény krónikási öntudatomat, lelkiismeretemet meg-megrezdülő hurrjait is régóta nyugtalanítja ez az ideges érzés s mint ünnepek tájt a hívó lélek tüköre felborzolódik és csillapulni az Istenek színe elé vonja a buzgalom, engem is huzott-taszított valami megfoghatatlan rezgés, az újságírónak a kötelességérzettel hajtott felelősségérzete.

Hátha akad valami új ág, még frissen maradt, elfelejtett nyom, amelyen keresztül a valóság Olajhegyére juthatunk, igazságért és hitért szomjazó lelkiünkkel. Mert, hogy valami nincsen rendben Hajduböszörményben, azt éreznie kell mindazoknak, akik valaha is foglalkoztak a bűnügyek krónikáival.

Köröttem zugnak a bőjti szelek s a fák ágai, virágot hajtó, lombtalan koronái megzörögnek, mintha csak szimbólumai volnának a vajudó életnek, a minden akadályokon is diadalmaskodó igazságnak. És lázas fővel, nyugtalan, szomjas tekintettel érkeztem a Boeszkayak tunya, elmaradt, élettelen városába, ahol még nem ébredt fel ősi álmából a turáni korszellem.

Kiuzsorázott emberek.

A szociológus, aki a munka értékének felbecsülésére indul, álljon meg egy kissé Hajduböszörmény rendezett tanácsu város száz-ezrek árán épített, impozáns székháza előtt. Menjen be a főkapun és térjen az előcsarnoktól balra, ahol ékes fekete betűkkel állja az utját ez a felírás: Rendőrőrszoba. És álljon szőba ezekkel a jobbára családos emberekkel. Kérdezze meg, mennyit keresnek éven által s hogyan értékeli a város képviselőtestülete azt a felbecsülhetetlen szolgálatot, amelyet a közvagyon és közbiztonság védelmében kifejtene. Elszomorító adatokat fog tőlük hallani.

Tizennyolc ember szolgál itt éjjel-nappal fáradhatatlan buzgalommal havi 37 korona 50 fillérért.

— Családos ember legtöbbje — mondják e sorok írójának — akik 20—30 éve szolgáljuk a várost.

— Mért nem kérelmezik a helyzetük javítását?

— Falra borsót hányunk uram.

Minden alkalommal elutasítanak bennünket. A képviselőtestület azt mondja, ha nem tetszik, lépünk ki. Akad egy helyett tiz jelentkező. Míg a tanács azzal vigasztal bennünket, hogy csak legyünk türelemmel, szívén viseli a sorsunkat.

— Hát várunk. Legtöbbünk már bele-rokkant a munkába, nem kezdhet új életet s így megnyugszik, ha tisztességes temetést ígérnek neki.

— Nyugdij, vagy városi segélyre van-e kilátásuk?

— Egy kis sóravalóra. Három hónapi szolgálati díjjal osztottunk ma széjjel a közös kasszából: 16 korona jutott egyőnkre. Ez a mellékkereset. Ezenfelül egy fillérre sem számíthatunk. Aki megöregszik, az koldulhat. A város ad részére helyet a szegényházban.

És ettől a rendőrségtől követeli a képviselőtestület, hogy az év minden részében, esőben és hóban, ha süt a nap, vagy szél fu, kockára tegye az életét, az izmát és az egészségét az ő vagyoni és egyéni védelme miatt. Ezekről az agyonzaklatott, százsorosan kiuzsorázott és a maga bajával-báuatával kidobott, lebecsült emberektől követeli a képviselőtestület, hogy a testükkel és a lelkiükkel fedezzék a város lakosságát, amikor az élete és a javai veszélyben forognak. Ezekről a koldusoktól, hogy elfeledjék a maguk és családjuk nyomorát s csak a köz java és békéje lebegjen szemük előtt?! Nem, tisztelt képviselőtestület, ez nem krisztusi tanítások és emberséges gondolkodás folyamata. Ezért aztán sem rendet, sem fegyelmet, sem kötelesség-tudást követelni nem lehet.

És ez nagy hiba, a közérdek rovására. Amelyet önök állítólag képviselnek. Ezért nem tudom én ma számonkérni a közvélemény nevében, vajjon mit csinált a hajduböszörményi rendőrség ama novemberi éj óta, amikor Angyal Sámuel és családját álarcos rablók megtámadták, életveszélyesen megsebesítették s aztán kirabolva elmenekültek zsákmányukkal?!

Négy ember került — állítólag súlyos gyanuokok alapján — ez esetből folyólag a debreceni rendőrség fogházába: Mezei Mihály fuvaros, Hegedüs Mihály cipész, S. Molnár Márton és Kelemen Antal. De ezek bünyességére még csak a feltevések szolgálhattak tápot, konkrét bizonyítékok nincsenek. Ezekért a rendőrség, sőt a csendőrség sem tudta megszerezni. Talán nem is törte magát utánna.

Mert ime: az eset után több hónapra, ma egy

uj tanu áll elő

aki azt mondja, hogy az egész vizsgálat téves, az elfogott és letartóztatott emberek ártatlanok, a valódi tettesek szabadon járnak, azokat ő személyesen ismeri, mert a büntény szervezésénél kérték, működne velük együtt közre a rablásban. Eddig azért nem mert szólni, mert félt, hogy boszut állanak rajta, de most már nem akarja, hogy ártatlanokat hurcoljanak meg helyettük.

A besugó ezt a vallomását a rendőrségen is megismételte, Hibján Károly alkaptány és egy csendőr jelenlétében. Azt is megmondta, kik azok az emberek. Szombaton volt ez. Ugyebár azt várja az olvasó, hogy azonnal intézkedés történt a megvádolt emberek elfogatására s a szembesítés is megtörtént?! Nem, éppen nem, mikor vasárnap künn jártam ebben az ügyben ilyen intézkedésről nem hallottam.

Mit tehettem, felkerestem Angyal Sámuel és vele közöltem az esetet. Az öreg is nevetve fogadott:

— Uram, én már semmin nem csodálkozom!

Majd az ő impresszióira tértem át.

— Csakugyan felismerte az egyik letartóztatottban a tettest?

— Igen, úgy rémlett, hogy ráismertem.

— Másra nincs gyanuja?

— Gyanum, Istenem, kire lenne? Nem kívánok én senki ellen boszut állani. Azt azonban nem tagadom, hogy nem tudok szabadulni a gondolat elől, hogy Deutsch Pepi tudott a dolgról. Ez a rosszlelkű leány ugyanis akkor, amikor a halál torkában voltunk, részvét helyett a lopásra gondolt s 30 frtot lopott ki a zsebünkkel.

A hajduböszörményi rendőrség pedig már beletörődött a semmittevésbe. Amennyi a fizetés, addig terjed a lelkiismeret uraim! Száz koronás drágasági pótlékkal ezen nem lehet segíteni, fizetni kell a rendőrt, hogy élni tudjon, akkor majd lesz lelkiismerete is!

Hétfőn délután különben Hibján rendőralkaptány ur telefoni érdeklődésemre azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy a vizsgálat a fenti irányban folyik s ha a továbbiak a vád alaposágát beigazolják, az intézkedés a bűnösök letartóztatása végett haladéktalanul megtörténik. Igaz, hogy egy jól fizetett fegyelmezett rendőregény ilyenkor több szolgálatot tehet, mint egy jóakaratu rendőrkaptány, de a hajduböszörményi képviselőtestületnek az a meggyőződése:

— Aki nincs megelégedve a sorsával, menjen kapálni!

Várjuk meg, mit hoz a véletlen?!

Egy kis viskó, meg egy toronykapus porta.

Félnégyre járt az idő, mikor a vasárnapi mezbe öltözött város egyik legnépesebb utcájába: az Ujvárosi utcába értem. Ennek az elején áll az a fehérre meszelt, szerény viskó, melyben Kiss Gyula kámalomtulajdonos lakik az apjával, a 83 éves Kiss Istvánval.

— Hát az asszony nincs itthon? kérdem az öregtől, aki élem akad.

— Nincs bizony, nem is lesz! mondja az öreg.

Kiss Gyula pedig, akinek az esete nem ismeretlen olvasóink előtt, így nyilatkozik:

— Amennyire szerettem, olyan könnyen fogom elfelejteni. Ki hitte volna, hogy a revolver, melyet az Angyal-féle merénylet után vettem, még az én fejemnek lesz irányítva. És a saját feleségem akar lenni a gyilkosom.

— No, hisz felgyógyult hála Istennek s a gyerekekért mégis csak kell az asszony, — mondtam neki, — aztán meg talán nem is akarta meggyilkolni, hátha csak öngyilkos akart lenni s a sötétben következett be a szerencsétlenség?

— Azt csak most mondja, mikor bajba került. Nem jóindulatu asszony az uram. A gyerekeit sem látogatta meg, amióta itthon

van. Pedig nyelv... én zem.

— Hát megbocsájt

— Me

elég szer, é voltam, az

kodó... De

szonyán?

— Nem

döm őket,

sc néz senk

reket is, a

küldték az

Kiss G

költötték

fennjár, a k

azonban eg

mutatja, h

életért.

— Ma

meg tapass

meg az en

Vigasz

ne erőltess

— Mo

kör"-be, ah

Itt voltam

csétlenség"

Ujra k

látszik, a r

hatással va

Véget

zom:

— Iste

tásra a tár

van. Pedig hát . . . és megtelik a szeme könnyel . . . én ismerem a törvényt és nem ellenzem.

— Hát mondja csak Kiss, nem tudna megbocsájtani az asszonynak?

— Megbocsájtani? Megbocsájtottam én elégszer, éppen ez volt a bajom. Gyenge voltam, az asszony meg nagyon is bátor-kodó . . .

— De a gyerekek csak voltak az asszonynál?

— Nem kívánczik oda egyse. Hiába küldöm őket, nem mennek. Onnan meg feléjük se néz senki. Sőt még a két nagyobbik gyereket is, akik a nagyanyjánál voltak, hazaküldték az elmúlt héten.

Kiss Gyula — akinek már halála hírére is költötték — ma van csak túl a veszélyen, fennjár, a két szeme között, homloka közepén azonban egy kétfilés nagyságu kerek lyuk mutatja, hogy sokáig kellett viaskodnia az életért.

— Magam mosom és fedem be vattával, meg tapasszal! — mondja. Csak a hallásom meg az emlékezőtehetségem gyengült.

Vigasztalom, majd helyrejön ez is, csak ne erőltesse a munkát, meg a mozgást.

— Most megyek ki először. Az „Iparos-kör“-be, ahol kilenc éve vagyok könyvtáros. Itt voltam akkor este is, mikor az a „szerencsétlenség“ történt.

Ujra könnyek szöknek a szemébe. Ugy látszik, a reminiscenciák még mindig nagy hatással vannak rá.

Véget vetek a kinos jelenetnek, bucsuzom:

— Isten vele Kiss uram. A viszontlátásra a tárgyaláson!

— Benn leszek!

— És az asszony megbüntetését . . . ?

— Kivánom! . . .

Az asszonnyal akartam beszélni. Nem volt odahaza. A 3039. számú toronykapus ház előtt egy szép kerek arcú leányka bámult a szemembe:

— Nincs idehaza Margit néni. Debrecenbe ment és csak estére tér vissza.

. . . Ugy látszik, a védő-ügyvédjénél járt . . .

Gyulai Zsiga.

Libertas.

Ormokról, végekről
Fujdogál a felszél,
Nagy Rákóczy Ferencz
Hajh, de odavesztél . . .

Lengyelnek, orosznak
Nem jön segítsége: —
Nagymajtényi sikon
Seregnek vége.

Nagymajtényi sikon
Sok szép fegyver villog: —
Rá, kuruc szemekből
Keserü köny csillog . . .

„Te Deum, te Deum!“
Énekeli a pap: —
Hejh! de bus szomoruan
Néz a földre a Nap . . .

Vezess még csatára
Nagy urunk! vezérünk!
Győzzünk, vagy folyjon ki
Utolsó csepp vérünk . . .

Tavaszi zugó szél,
Kései dérharmit.
Igazítsad utját
Az én nagy uramnak . . .

Érkezik Rákóczy
Nagymajtényi pástra.
Tüzet fű, habot hány
Hódos paripája.

Busan jött, busan jött:
Szomoru szemével
Könnyezve tekintett
A határon széjjel.

Hova löl Sándorom?
Kárel Sándorom?!
Mi lesz szép hazámból?
Hova lett táborom?! . . .

Szép, vitéz seregem?
Libertas-os zászlóm?
Bus fekete madár
Száll körültem gyászlon! . . .

Sirdogál a felszél
Kárpátok ormáról —
Sirva kell megválnom
Szép Magyarországtól . . .

Paripám! fordítsd meg
Lábodon a patkód.
Idegenbe vigy el —
Kopogtatni ajtót . . .

Franciák királya!
Dicsőséges Lajos!
Nagy Magyarországból
Én vagyok, én vagyok . . .

Nyisd fel az ajtót!
Fegyveresen jöjj ki,
Én szegény hazámnak
Ellenét letörni . . .

Ne főröszigess engem
Se tejbe, se vajba,
Segítsél hazámon
E' van igaz bajba . . .

Annyi ott az ellen,
Mint vetésen sáska.

Menyasszonyok, Vőlegények figyelmébe ajánljuk ékszer, óra, ezüstnemű vásárlásnál Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb ékszerüzletét,
hol a legnagyobb választék található s a legfinomabb
minőségű áru a legolcsóbban szerezhető be.
Efelől biztosítékot nyújt a cég 30 éves múltja.

Ráveti, ráhajtja
Németek császára . . .

Ne zárd be ajtódat.
Nagy seprővel jöjj ki,
Jó magyar népemnek
Bus átkát kiölni.

Sok nagy házam hagytam
Nagy Magyarországra:
Betérek, betérek
Az istenházába.

Jó lesz nekem, jó lesz
Te hozzád esengnem:
Magyarok istene
Segítsél meg engem! . . .

Paripám, paripám!
Fordítsd meg a patkód,
Más országba vigy el
Kopogtatni ajtót . . .

Törökök császára!
Nyisd ki az ajtódat!
Hallgassál szavára
Szegény bujdosónak!

Ne förösztgess engem
Se vajba, se teibe,
En szegény hazámnak
Kifosztóját verd le.

Békességes Achmed!
Köszönöm jószágod,
Hogy nem néztél úgy, mint
Kiadó jószágot . . .

A német császárral,
Inkább hadba szállnál . . .
Többre becsült lelked
Sztambul városánál . . .

Jó lesz nekem, jó lesz:
Márványtengerparton
Szegény hazám felé
Fordíthatom arcom . . .

Jó lesz nekem, jó lesz
Már le is pihennem:
Jóságos nagy isten
Óh! segíts meg engem . . .

Elpihent Rákóczy . . .
Rászállott az este —
Jártában keltében
Fáradt lelke, teste . . .

Márványtengerparton
Csendes volt az éjjele
Örködött fenn az ég
Száz csillag szemével . . .

Örködött rá az Ég,
Hogy szemét behunyta, —
Álomországában
Felnyitotta ugra . . .

Álomországában
Egy szép angyal várta
Két aranyszárnyával
Kebelére zárta . . .

Érted jöttem! . . . Érted?
Jöjj a Mennyszágra,
Vár az örök élet
Édes boldogsága . . .

Angyalok fogadták
Énekszóval menten:
„Üdvözlégy Rákóczy!
Libertas a mennyben . . .”

„Az Ur Libertasnak
Nevezett el téged.
Fényes Libertás vagy,
Mennyei szent lángmag
Csillaga az Égnek . . .”

PETRUS IENŐ.

A közhangulat követelte.

Irta: Bede Jób.

I.

Grieder Béláról ebben a percben, a mikor a városban az ő szenzációjának híre futott, senki sem mondta, hogy a vadászatok közül a szerencse-vadászatot üzte. Mert nem üzött semmit. Simán, elegánsan és pontosan a szép életet élte. Most kitünik, beigazolódik, hogy a szép élet művelése meghozza a maga becses eredményét: Grieder Béla feleséget kap, több millió (forint kérem és nem korona) pénzt kap, amit hozományának neveznek, bejut az após vállalatába, a bányákba, az erdőkbe, a bankokba, a papírokba, osztlékokba, szelvényekbe, kamatokba, járulékokba és ha az esküvő után azt kérdezed Grieder Bélától, hogy mennyi az tíz korona, meg hat korona, józan lelkiismerettel fogja felelni: Én nem tudom és a száz forintot aluli számadást, se az összeadást, se a kivonást ilyen kicsi tételben nem ismerem, nem értem.

Egyébként azonban Grieder Bélát mindig nagy jövőre képesített embernek tartottuk és hogy éppen a rengeteg gazdag Eress Ferdinánd gyönyörű nagy leánya jutott részére, tulontul nem csodálkoztunk, mert mi váltig hittük, hogy valaminek következnie kell a Grieder Béla szép élete érdekében, avagy ha úgy tetszik, hát a szép élet javára, céljára, hasznára és a követel számlájára. Közélről láttuk tudniillik a fáradhatatlan buzgóságot, amivel Grieder Béla éveken és éveken át télen, nyáron, fagyban, hóban, esőben, a parketten, a jégen, a szalomban, a színházban, a zsuron, a bálban, az étteremben, a hajón, a hegyen, a tengeren munkáját végezte. Az arca már kissé el is kopott, a haja kihullott, az idegenek úgy kérdezősködtek felőle, hogy ki az az elegáns, érdekes, kopasz, szép aranyfogu gavallér, de Grieder nem fáradt el és reményteljes bizalommal működött. Tessék megpróbálni, ki tudja utána csinálni. Reggel pontosan összeállította egész napra való teendőit. Őt-hat telefon-beszélgéssel elintézte az ismerősöknek szóló gratulációkat, ha valakit családi öröm ért, ha az apja vagy rokona báróságot kapott, ha a nagyapja jubilált, ha megválasztották igazgatóságba, ha külföldről hazaérkezett és még öt-hat telefonbeszélgetés, kondoleálások, részvétnyilatkozatok, tudakozódások céljából következett, hisz a jó ismerősöket is érik bajok, a családokban előfordulnak halálesetek, avagy valaki elcsuszik, kifamicmitja a lábát, lefekszik influenza miatt, hát az sohase törtenhetett meg, hogy a részvét és az érdeklődés leggyorsabban ne Griedertől érkezett volna, Griedertől, akit Gridikének is neveztek egy és ugyanazon időben. Hivatala is volt neki, egy kicsike hivatala, oda is betekintett, hízlegő apró, kedves dolgokat mondott a főnököknek, kis ártatlan pletykákkal mulattatta, udvarias szolgálatokkal elhalmozta a főnök családját és szaladt tovább, tovább, vizittekre, a korzóra, a jégre, rohant színházi jegyekért, virágbokrétákért, de megállott a kaszinója előtt, felszaladt pár percre tájékozódni, pár forintot nyert kártyán, tovább-tovább délutáni teára, onnan másik délutáni teára, színházba, öt páholyvizit, a második felvonást sohasem látta, már koncertre ment, az utolsó számot sohasem hallotta, már esti teára ment, vacsorára ment, eltűnt, mert egy hotelben vacsorázó családnak is megígérte, hogy asztaluknál lesz, hirtelen táviratot küldetett maga-magának a hotelbe, „bocsánat, egy fontos ügy” és szaladt, azaz hogy kocsiba vágta magát, a kocsiban nagyokat nyögött, „jaj, de szép életet élek, jaj, de nagy életet élek,” ment pénzt hajszozni, hogy a pezsgős összejövetelnél a gazdagok meg ne szégyenítsék és ki ne fizessék az italát és vigyázott, hogy józan maradjon, gyűretlen maradjon, könnyelmű, veszedelmes éjjeli leányokkal viszonyba ne keveredjen, néhány órát mozdulatlanul, nyugodtan al-

lasson, mert másnap is folytatni kell a szép életet, a nagy életet.

Miért? Azért, mert elmélete volt. Elmélete volt, hogy az ember előbb-utóbb el-érkezik a szerencséjéhez, csak arra kell ügyelnie, hogy lehetetlenné ne váljék és hogy napirendre ne térjenek felette, ad akta ne tegyék, addig, amíg oda nem érkezik. Így történt, éppen kellő időben, éppen már Grieder, Gridike, Gridicske, az öreg Grieder már inkább szerette, ha liften húzák fel, mintsem hogy ugrándozva siessen fel a második emeletre ama házakba, ahol a külön nagy ebédlő a második emeleten van, ekkor Grieder elérkezett a szerencséjéhez.

Az egész fordulat úgy történt, hogy Eress Ferdinánd hallani sem akart bizonyos Tálczay de Tálczai József ifjú kamarásról, híres párbajtekintélyről, nagy kártyásról, aki megkérte tőle az Emmy kezét, hanem azt mondta a leányának:

— Válassz valaki mást, gyermekeim, nem mondom, hogy egy mamlaszt, egy butát, egy rossz kabátut, de ezt a korhelyt, aki csak a pénzre utazik, ezt ne válasszad, gyermekeim.

Ekkor Emmy kiválasztotta Grieder Bélát és az apja beleegyezett:

— Na jó, na jó, alajában véve komoly ember és világi ember, bejöhet a cégbe is és reprezentálni is tud majd a kis palotában, amit nászajándéknak kaptok.

II.

Egy napról másnapra eképpen nevezetes, megállapodott, akceptált férfiú lett a milliomosok kasszái között is a jó modoru Grieder Béla és Emmy nem is sirt, hogy a kis kamarást ritkábban láthatja, hanem boldog volt, hogy mégis, csak azért is ő választott magának férjet és nem az üzleti összeköttetésekből kerestek ki neki egyet.

Megvolt a ragyogó esküvő, elmentek pár hónapot euró pázni, százasokat és ezreket költhetett Grieder ott, ahol gavallérsága idején a tizekre is nagyon kellett vigyáznia, hazajötték, a kis palotában pár estélyt adtak, rendben, nagyszertien folytatódott az élet, a vállalkozásokba is bele-tanult, a gondtalan, kényelmes életbe is beleszokott, türelmesen kísérte a feleséget hódító utjaira, élvezte a bámulatot és egyszer egy este, amikor a szomszéd teremben a legújabb párisi premierről beszélgettek az asszonyok (nem tudni, ruha-premiere volt vagy szindarabnak a premiereje.) egy este, mondom, Grieder Béla a szivarhamut lassan, megfontoltan, pontosan szétkenete egy kis ezüst tálon és maga-magához a következő beszédet intézte:

— Te Grieder, a te híres szép életed tulajdonképpen rabélet volt eddig is és rabélet most is. Te sohasem a magad kedvéért, a magad örömeire éltél szépen, hanem mások miatt és csak azért, hogy a szerencséd elérkezzék. Fáradalmas nehéz munka volt a részed az egész pályán, amelyiken idáig emelkedtél és most más változásban csak folytatod a még szebb életet, amelyik pedig még nagyobb munka. Mit gondolsz, öreg Grieder, nem megérdemelned-e, hogy a saját akaratom szerint is tethess valamit? Hisz most már nem kell rohannod, most már nem kell arra vigyáznod, hogy lehetetlenné ne válj, irattárba és ad akta ne kerüljél, mielőtt a szerencse hozzád érkezik.

Felkelt, bement a másik terembe. Látta a felesége vállát, nyakán a csodadrága gyöngyöket, hallotta, hogy már nem a premierről beszélgetnek és az asszony nevet:

— Legjobb időben jelent meg, Béla. Arról van szó, hogy Sarolták egy kis murit rendeznek a birtokukon, téli mulatságot szánkózással, falusi bállal, a tiszteletreméltó sertés legyilkolásával. arról van szó, hogy maga elengedne-e engem egy hétre, miután ön, jeles férjem, az évi mérlegek miatt nem gárdirozhat.

Mintha az élet legigyesebb rendezője rendezte volna, Grieder hirtelen meg is ijedt a véletlentől, hisz egy perccel előbb, amikor a szivarhamu mellett azt a kis beszédet mondotta magához, azt is gondolta:

— Rette drága finom radhatnék leg

Három n társaság és r dezve intim, drássy-ut egy lakás, a laká nya nő, aki tista truppall, colt és Peste ten várva a s mit el ne ro képpen Gried karrierjére.) mozatlan koc hogyha jönni jen gyalog a ténként, vagy menni, vagy höz, akikkel különben kin vel, hogy egy tes, irigylet koci, a Grie kor a többmí rátnőjét és h tüneményes város tudott koztak:

— A fele bernek a fele Pesten és ez csunya macs grimászra kö

Már pers rándulás, Gri néhány uj ke tudta a falus sát, amikor a det igazolja hogy az assz cselédekhez i ból egy-kettő csak mulatsá keletkeztek:

— Külön tus. Az asszo szony pénzét veri is az ass

Valójában rek mentek l ból a férj ke jöttek be. Ma hogy mikor tudta, hogy r is, ami azt u cserélte auto görcs odáig r ban a divatte ő és a szebb Párisból a Grieder Béla kozott is vel hangját, látta lett volna azt

— Fizes is kedves kis mevv, az én

Kitüntet

BU

K

CS. és

— Rettenetesen unom ezt az egész drága finom világot, bárcsak magamra maradhatnék legalább egy hétig.

Három nap mulva el is ment az egész társaság és négy nap mulva be volt rendezve intim, kedves kényelemmel az Andrássy-ut egyik mellékutcájában egy kedves lakás, a lakásban egy excentrikus kis csunya nő, aki Párisból vetődött ide nyári artista truppjal, valamilyes új táncokat táncolt és Pesten maradt, vigyázva, diszkréten várva a szerencsését, ügyelve, hogy semmit el ne rontson. (Éppen úgy, mint amiképpen Grieder Béla ügyelt volt a maga karrierjére.) A ház előtt ott állott egy számozatlan kocsi, amit Grieder fogadott neki, hogyha jönni-menni akar, ne jöjjön-menjen gyalog az orfeumból, ahol táncolt estként, vagy nappal, ha próbára kellett menni, vagy szabóhoz vagy a kolleganökhöz, akikkel a barátságát fentartotta, mert különben kinek dicsekedjen a szerencsésével, hogy egy ilyen arany-gazdag, nevezetesen, irigyletű férfit jutott neki. A másik kocsi, a Griederé meg akkor állott itt, amikor a többmillió ember meglátogatta a barátját és hordta, hordta neki a pénzt, a tüneményes ékszereket és mihamar az egész város tudott mindent és a naivak csodálkoztak:

— A feleségénél, ennek a bolond embernek a feleségénél szebb asszony nincs Pesten és ez a kis görcs hozzáképest egy csunya macska és ime . . . ime . . . erre a grimaszra költi a felesége vagyonát.

Már persze rég beveződött a falusi kirándulás, Griederné hazajött, Saroltáék, néhány új kedves dolgot tanult ott, utánozni tudta a falusi parasztasszonyok sikoltozását, amikor az uruk egy kicsit a példabeszédet igazolja rajtuk, tetteleg magyarázva, hogy az asszony miképpen jó. Olykor a cselédekhez is elhatolt a tréfa-sikoltozásokból egy-kettő és mert ők nem tudták, hogy csak mulatság és utánczás, sugdolozások keletkeztek:

— Különös, nagyon furcsa uri gusz-tus. Az asszonytól van neki pénze, az asszony pénzből tart drága szeretőt és még veri is az asszonyt, mint egy paraszt.

Valójában azonban, amiként hazug hírek mentek kifelé a Griederék kis palotájából a férj kegyetlensége felől, úgy igazak jöttek be. Már pontosan tudta az asszony, hogy mikor megy Grieder a szeretőjéhez, tudta, hogy mennyit költ rá, látta a számlát is, ami azt újságolta, hogy a bérkocsit kicserélte automobillal, sőt hovatovább a kis görcs odáig merészkedett, hogy ugyanabban a divatteremben rendelte a ruháit, ahol ő és a szebb dolgokat ugyanaz a cég hozatta Párisból a kis táncosnőnek, amelyik a Grieder Béláné holmiját rendelte. Találkozott is vele, hallotta utálatos, nyafogó hangját, látta, ahogy fizet és szinte kedve lett volna azt mondani:

— Fizesse ki egyuttal az én számlámat is kedves kisasszony, hisz ugyanis egy pénzből mevv, az én pénzből.

Ezalatt az idő alatt a morálfilozófusok nem haltak éhen. Minden társaságban állandó és ismét megismét megújuló téma maradt a Griederné ügye, a férj viszonya, az asszony lelkületének, gondolkodásának a boncolása, magyarázása, elemezése, sőt a pénzemberek és jogászok is töprengtek a probléma felett: joga van-e a férjnek az asszony pénzből, a felesége révén kapott vagyonból szeretőt tartani és joga van-e továbbá erre a viszonyra többet költenie, mint amennyit a törvényes hitvesre költ. A problémák közé tartozott ezenkívül az a kérdés, hogy ha az asszony mindent tud, (hisz egészen bizonyosan így van) lehetséges-e közöttük igazi házasság és hogy ha nem lehetséges (semmiesetre se lehetséges,) minő lehet az ottani lét, ha az asszony bele-nyugszik abba, hogy az előkelő berendezéshez tartozik, hogy az duszgazdaggá lett szerencsés embernek drágán fizetett undok és semmit se érő kedvese legyen.

Mondom, a morálfilozófusok nem haltak éhen, sőt a nagyvárosi jelenségek bölcséleti szempontokból való kommentálói egyes lapokban is foglalkoztak szelid célszások formájában az érdekes helyzetekkel. Nagyon emlékezik ön, hogy idegizgató látvány volt fényes nyilvános összejöveteleknél, a löversenyterem egy-egy nagy díjnál, koncerteken és kiállításokon hallgatni, hogy az emberek magyarázzák egymásnak a jelenlévőket és mondják:

— Itt van a nagy milliomos Grieder Béla a feleségével és a szeretőjével.

— Melyik a szeretője, ugy-e az a csodálatosan szép szőke asszony . . .

— Oh nem. A tüneményes szép asszony a felesége, de a szeretője az ott, aki a vörösképi korcsmárossal álldogál, a csupa ékszerbe, csupa eredeti csipkébe burkolt csámpás kis féreg.

És tetszik-e tudni, mi az a közhangulat? A közhangulat keletkezik apró kis gondolatmagvakkból. Elvetődnek ezek a magvak céltalosan szándék nélkül. Ahogy a kertész megy az uton, kosarába vivén az őszi rózsák magvait és utközben zökkenőkre akad és itt is kihull egy mag, ott is. Nem törődik vele, nem is veszi észre, hanem amikor a kertben kivirulnak a rózsák, akkor veszi észre, hogy az egész uton amiről a magokkal teli kosárral jött volt, szintén dus rózsasövény nyílik. Nem tehet róla. Ez így szintén kinőtt, kivirágzott, olykor még szebbre és színesebb, mint az igazi kert.

Csak beszéltek róla. Csak vitatkoztak felőle, de lassankint kialakult a közhangulat, mely azt mondta:

— Ha a férjnek joga van a felesége pénzből kitartani egy más nőt, akkor az asszonynak is joga van a maga pénzből megszerezni egy neki tetsző embert.

Hányszor látjuk, olykor a fatalizmusig beletörődünk az általános hit megvalósulásába. Lelketlen zsarolókat látunk, akik keresztyűgázolnak becsületes emberek ek-zisztenciáján a maguk telhetetlenségéért és elkövetkezik a közhangulat, amelyik azt

mondja: „Lehetetlen, hogy Istenverése ne érje őket” és egy-két hónap mulva halljuk, hogy ezek az irigylet kegyetlen zsarnokok milyen szomorú sorsban élnek, a duslakodástól megőrül az egyik, az élvezetekbe belevész a másik és amíg dusan tele van az asztala a világ legdrágább ételével és italával, éhen hal a harmadik.

A közhangulat ime megmondja, hogy mi-nek kell következnie.

III.

És elkövetkezett. Egyszer csak hire ment, hogy Tálczay de Tálczai József az ifjú kamarás ismét nagy pénzekben kártyázik. Hire ment, hogy a váltóit mind kifizette egy jólelkű tündér, aki abban különbözik a mesebeli és álomteli tündérektől, hogy olyan pénzei vannak, melyekre az osztrák-magyar bank funkcionáriusai irták rá a nevüket, mielőtt az állami prés megindult volna. És Tálczay, mihelyt formába jött, mihelyt győzte az iramot és a legesleg-nagyobb tételekben játszhatott, nyert, nyert folyton-folyvást és állandóan, ördögösen nyert.

Egyetlen egy kabalája, babonája, ördöge volt.

És ez az volt, hogy mindig hajnalban tért haza ugynevezett rideg agglégényi lakásába, amelyik éppen a Grieder Béla táncosnőjének a lakásával szemben lévő házban volt, de este kilenc óráig édes boldogan aludt és akkor egy gyönyörű asszony csókja keltette fel pontban akkor, amikor Grieder Béla a táncosnőtől bucsuzott és ez az asszony, aki az ifjú kamarást, első igazi szerelmét a csókjával felkeltette, a Grieder Béla felesége volt.

— Mint ahogy ezt a közhangulat követelte.

A hibás emésztés

ez oka a legtöbb betegségnek.

Ennélfogva idejekorán kell egy olyan szert használnunk, mely az emésztést szabályozza.

Egy kipróbált, kikeresett legjobb és leghatásosabb gyógyítvekből gondosan összeállított étvágyat elősegítő, emésztést előmozdító és enyhe levezető házsis, er, mely a mértékeltenség ismert következményeit hibás diéta, meg-hülés és elhanyagolás által előidézték székrekedést mint gyomorégést, felfúvást, a túlsok szananképzést és a győ-csüs szenvedéseket enyhíti és megszünteti ez a ROBA gyomorbalzsama a Fragner B. prágai gyógyszerárától.

FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvényileg bejegyzett védjegy van.

FŐRAKTÁR:

B FRAGNER cs. és k. udvari

szállító

a „Fekete sas” gyógyszerárta, Prág. Kleinseite 203.

Ecke der Nerudgasse.

Postaküldés naponta.

1 egész üveg 2 kor., 1 fél üveg 1 kor. Postán a K 1.50 előleges beklüldése mellett kis üveg, K 2.8 nagy üveg, K 4.70 két nagy üveg, K 8.— négy nagy üveg, K 22.— beklüldése mellett 14 nagy üveg ausztr.-magyarország minden államára bérmentve küldetik. Kapható Debreczenben Mihályovits Jenő gyógyszerárától.

Kitüntetve a Millenniumi kiállításon aranyéremmel.

Számos elismerő nyilatkozat.

A debreczeni Iparművészeti kiállításon állami ezüstéremmel.

Számos elismerő nyilatkozat.

BUTOROKBAN

teljes menyasszonyi kelengyék és lakberendezések minden stilusban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig

óriási választékban jutányosan kaphatók

KILLER EDE butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító Debreczen, Piacz-u. 68. sz. a. butornagyraktárában.

ELSŐRANGU GYÓGYFÜRDŐ
LIPIK SZLAVONIA
 ALKALIKUS, SÓS, JÓDOS VIZEK 64°C.
 Radióaktív források 64 források
BIZTOSAN GYÓGYIT
 rheumát, ischias, anyagcsere-szavarokat,
 cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek-
 kórokat, csonttöréseket és izomszűnőket.
Idény egész éven át! Kivánatra prospektus ingyen!

A család és a locsolás.

— Husvéti kép. —

Személyek: Férj, Feleség, Miki.

Miki (az ágyban reggel hat órakor nyugtalanul izeg-mozog, hűmmög, ezáltal óhajtván jelezni, hogy ő már felébredt, Szőszke kis fejében hihetetlen színes képek kavarnak és két kezét ökölre szorítva, a husvéti locsolásnak megfelelő előgyakorlatokat végez. Végre türelmetlensége a tetőpontra hág és félve megszólal): Anyukám . . .

Feleség (álmosan a párnák között): Aludj! Ne mozogj!

Miki: De anyukám én már nem tudok.

Férj (álmosan, bosszusan): Miki, ha nem fogsz aludni, megverlek.

Miki: De apuskám kérem, az este azt mondtad, hogy korán keljek föl, mert locsolni jössz velem.

Férj (erélyesen): Miki! Fogd be a szád és aludj, mert mindjárt meglocsollak! . . .

Feleség (a férjhez): Ugyan kérlek, ne idegeskedj, szegénykét te heccelted fel.

Miki: Igen, apuska, máma locsolkodni kell menni, Engem vár a Ducika meg az Ilike.

Férj: Hagyjatok aludni. (paplannal letakarja a fejét.)

Miki: (ezt észreveszi, óvatosan leszökik az ágyról és az éjjeli szekrényre készített, illatos vízzel töltött üveget elcsipve, megcsavarja a dugaszát és próbaképp leöntözi önmagát. A sikeren felbuzdulva az anyja ágyába megy és alaposan telehinti az arcát.) Éljen a mamuka! . . . Éljen a mamuka! . . . Én már meglocsoltam! . . .

Feleség (rémülten sikoltva): Mi . . . Mi . . . Miki! Te szemtelen kölyök! . . .

Férj (fölgrik): Mi az? . . . Miki?

Miki (vigyorog): Meglocsoltam a mamát! . . . A mamuskát. Én voltam első. Téged is meglocsollak.

Feleség: Csupa víz lett a hajam, a párnám.

Férj: (a szemével int Mikinek, Miki elérte és óvatosan átadja az üveget az apjának.) Miki, menj az ágyadba és ne szemtelenkedj, különben nem jössz velem locsolkodni.

Miki: De jössz, apuska, mert te szereted a konyakot meg a jó szivarokat. Tudom, tavaly is tele raktad a zsebeidet gyűrűs szivarokkal a néniknél. És egy kis spicced is volt.

Feleség: De Miki? Hogy mersz így beszélni apuskával.

Férj: (a kedvező pillanatot felhasználva kihuzza az üveg dugóját és teleöntözi a feleségét.) Éljen a mamuka! . . . Isten éltesen mamuka! . . .

Feleség (sikoltva ugrik le az ágyról.): Szemte-

lenek vagytok, apa is, Miki is! Várjatok csak, majd holnap visszafizetem.

Miki (örvendezve ugrál az ágyon): Éljen apuka! Éljen! Látod anya, így kell neked. Bánom, hogy nem öntöztelek meg és is jobban.

Feleség (törülközve): Most már nem kaptok tőlem senmit. Miki még reggelit sem kap.

Miki: Bánom is én: Majd kapunk, ugy-e apuskám mindenütt sonkát is, meg piros tojást is.

Férj: Persze, hogy kapunk.

Miki: Még snapszot is iszunk, ugy-e apuskám?

Feleség: Majd adok én neked, csak megtudjam, hogy snapszot ittál!

Miki: Nem muszáj megtudni, ugye apuskám? Ugy-e te nem mondd meg, ha megkóstolom?

Férj (tréfásan): Nem.

Miki (bizalmasan, félhangon): Ugy-e apuskám én sem mondtam meg tavaly, hogy az Ilonka nénit meg is pusztítad, mikor meglocsolta.

Férj (ijedten befogja a Miki száját): Pszt . . .

Feleség (ideges fellobbanással): Mit beszélés Miki? Mit mondtál?

Miki (megszepenne): É . . . én? Semmit.

Feleség: Mondod még egyszer? Rögtön hallani akarom!

Miki (félve néz az apjára): Én nem mondtam . . .

Férj (oltalmába veszi Mikit és magához öleli): De egéseni, csak nem fogja magát a gyerek előtt nevetéssé tenni?

Feleség, Nekem az, amit hallottam egy cseppet sem nevetséges! Hallottam mindent. Maga megcsókoltá Ilonát. A gyereket büntársául szegődtette. Betanította.

Férj: Miki fiam, menj ki az ebédlőbe öltözni, majd aztán elmegyünk locsolkodni.

Miki (örvendezve fut ki a szobából): Siess apa te is! . . .

Feleség (sirva): Látja, milyen nyomorult maga. Ezt éreztem én, csak nem voltam bizonyos. De várjon, majd jönnek én hozzám is a gavallérok . . . Én sem leszek többé az, aki voltam. Persze, most is készült, örvendezett, hogy megint mehet az Ilonához locsolkodni . . . Bár sohase értem voltam meg több husvétot.

Férj (fásultan, inkább önmagához beszél): Soha egy ünnep, amelynek nyomába ne járna valamely kelemetlenség. Egy csacska gyerek beszéde felrúgja a családi békét és nincs az az érv, az az igazság, amely azt képes lenne helyreállítani. Magának igaza van. Legyen igaza. Én most hazudni fogok, de azért Mikinek meg magának igaza lesz . . . Nos hát nem csókoltam meg Ilonát. Ezt én mondom, a maga férje, akinek a szava legalább is kell, hogy annyi sullyal birjon komoly esetben, mint egy gyereké! Ha nem, akkor megsziint minden.

Feleség: Most megint fehérre akarja mosni magát.

Férj: Nem. Nincs szükségem rá, mondtam, hogy most hazudni fogok.

Feleség: Nekem ne hazudjon!

Férj: Akkor megmondom az igazat.

Feleség: Mit akart hazudni?

Férj: Azt, hogy nem csókoltam meg Ilonát.

Feleség: Látja, le akarta hazudni.

Férj: Igen, mert magát megölné az őszinteségem ebben az esetben.

Feleség: Milyen gyöngéd tud maga lenni.

Férj: Husvét van és én szeretnék locsolkodni menni Ilonáékhoz.

Feleség: Szégyelje magát . . . Különben nem bánom menjen fűrösze meg az ideálját rózsavízbe, csókba . . .

Férj: Látja, ezt szeretem. Ez már nem féltékenysé. Most már megmondhatom magának, hogy igenis igaza volt Mikinek. Miért ne? Hisz egy kis spiccem volt. És ilyenkor tudja, hogy az ember nem egészen ura az akaratának. Az egész pedig oly véletlenül történt, hogy Ilona még arra sem ért rá, hogy pofon üssön.

Feleség: Gondolja, hogy pofon ütötte volna?

Férj: Ha józannak lát, okvetlen.

Feleség: Hát nem szereti?

Férj: Nem, csak tisztetem.

Feleség: De ugy-e azért nem mégy el édes apuskám Ilonát meglocsolni?

Férj: Ha kívánod nem.

Feleség (a férje nyakába ugrik): Látod milyen könnyelmű vagy te apuskám, egy husvétit locsolással képes lettél volna, tönkretenni a boldogságom.

Férj: Hát te el tudsz képzelni ilyet?

Miki: (benyit a szobába, gavallérosan kiöltözve, a kezében egy hatalmas szagos vizes üveggel.) Apa! Jössz, vagy nem jössz? Én már kész vagyok.

Feleség: Menj reggelizni előbb.

Férj: Megyek fiam én is. De Ilona néniékhez nem megyünk.

Miki (sirva): Pedig én tavaly is ott kaptam a legszébb piros tojást.

Feleség (erélyesen): Ne bögj! És meg ne tudjam, hogy oda mégy, mert letöröm a lábad! Értetted? (Magára hagyja a férjét és Mikit.)

Miki: Papuskám én nem bánom, inkább sehova sem megyek, ha Ilona néniékhez nem megyünk.

Férj: Hallgass, mert még veled számolni valóm van.

Miki (bizalmasan): Apuskám, bizonyisten nem mondom meg anyuskának, hogy Ilona néniéknél járunk. Inkább kimegyek, míg megcsókold.

Férj (pofon üti Mikit és földhözvágja a szagosvizes üveget): Majd én felmegyek Ilona nénihez, te meg itthon maradsz. Haszontalan kölyök! . . .

Ulisef.

SZULTÁN
 BÓRÉS DÚS
 LITHION
 FORRÁS
 KIVÁLÓ VEGYŐSSZETÉTELŰ

Kapható:

Mayer Jenő és Bóla czégnél.

Telefon 1-45.

Patkányok

és egerek elpusztításának kiváló eszköze. Alkalmazása esetén, melyet a párisi „Pasteur Intézetben” találtak fel. Más állatokra és az emberre ártalmatlan. 1 tubus K 2.50, 3 tubus K 6.75, 5 tubus K 10.— Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

MEGÉRKEZTEK

a tavaszi angol divatkelmék

Moskovits József

úri szabó divattermébe

DEBRECZEN, Piacz-utca. (Barak-épület.)

A végrendelet.

Irta: Ifj. Hegedüs Sándor.

Pár hét mult el azután, hogy én legszomorubb kötelességemnek eleget tettem és eltemettem Gassyt, a nagy lélekbuvárt. Ujra ott voltam lakásán, az ő árván hagyott műszerei között, amelyeket ezentul nem fog használni senki sem, de még ha akarná sem tudná, mert azt a titkot, hogy azok a rejtélyes műszerek minő célra és minő anyagból készültek, ezt a titkot magával vitte Gassy. Meghatva nézegettem a tárgyakat, aztán a hatóság emberével nekiálltunk és leltározni kezdtünk.

Voltak műszerek, tárgyak, amiket felismertünk, de voltak aztán nagy számmal olyan dolgok, amikről még csak sejtelmünk sem volt, hogy mi lehet és mire szolgálhat. Érdekes munka volt annak a nagy dolgozószobának leltározása, amely a maga nemében nem volt más, mint egy speciális muzeum, amelyben össze voltak gyűjtve mindazon tárgyak, amelyek egy lélekbuvárnak szükségesei, hogy méréseit, kutatásait végrehajthassa. Szomorú szemekkel néztem a tárgyakat és láttam, amint az egész most széjjelesik, elpusztul.

A legnagyobb energiák is ugyanazon törvény alatt állnának, mint a legkisebbek? Mindenik csak ideig-óráig való! Legjobban a mohamedánok szent könyve mondja ezt meg: „Minden megjön és minden elmúlik!” Gassyt is meghozta az idő és az ő nagy energiája is tovatűnt. Utána itt maradt egy csomó megoldott rejtély, meg egy csomó feldobott kérdés.

Éppen ezen gondolkoztam, mikor az egyik hatósági ember, aki a műszerek lajstromát végezte, odajött hozzám és így szólt:

— Uram, én befejeztem a műszerek följegyzését, de őszintén bevallva, minden egyes műszernél az az érzésem volt, mintha egy anyagban kifejezett kérdéssel állnék szembe, amelyre én megfelelni nem tudok! De sem én, sőt azt hiszem más sem lesz képes ezekre megfelelni.

— Lehet, — válaszoltam.

— De akkor ki oldja meg majd ezt a sok rejtélyt?

— Az idő! — feleltem.

Erre emberem elhallgatott és újra munkához látott.

Egyszerre csak lelkendezve állott elém:

— Most találtam uram valamit és azt is tudom, hogy ez mi.

Ezzel elém tartott egy iivegbe zárt fémdarabot.

— Majdnem egy milliót ér ez, ami a kezemen van most!

Megnéztem, tényleg emberemnek volt igaza, egy hatalmas darab rádium-fém volt, amit Gassy készített magának kísérleteihez. Jóformán ez volt az egyedüli dolog, amit azonnal felismertünk.

Ekkor egy kis szekrényre bukkantunk, amelynek csak kis vasajtaja látszott ki a falból és oda volt az bealazva vastestével.

Felnyitni a szekrény vasajtáját nem voltunk képesek, mert azon nem volt kulcslyuk, sem semmi fogantyú. Azonnal tisztában voltunk, hogy ez a rejtett szekrény csak valami rugóra, vagy valami titkos csavarra nyílik fel. Ezért elhatároztuk, hogy megfigyelünk minden tárgyat a teremben és aztán valahogy csak rájövünk, a rejtett szekrény nyitjára.

És íme a véletlen is kezünkre játszott. Egyik emberünk leejtette szemüvegét és hogy megtalálja, megfogta a függő csillárt és lefelé huzta, alig jött a csillár egy félméterrel lejjebb és egyszerre csak, mint egy varázsütésre, felpattant a rejtett nyílás ajtaja. Meglepetve néztük az érdekes fordulatot és mindnyájan a rejtett szekrényhez siettünk.

Egy mély nyílás volt az, amelynek acél oldalfalai voltak, a mélyedésben nem volt sem kincs, sem aranypénz, vagy drágakő, amint azt embereim képzeltek; csupán egy fakazetta, amely le volt pecsételve.

Csodálkozva néztük az érdekes tárgyat és felszólítottam a hatóság emberét, hogy törje fel a pecsétet és nézze meg, mit rejt magában a szekrényke. Ő engedelmességet és felnyitotta a kazettát. Egy levélboríték volt abban és a boríték felzetén e szó állott: „Végrendeletem!” Meghatva álltunk helyünkön és én kezembe vettem Gassy utolsó írását, felnyitottam a borítékot, aztán olvasni kezdem a lélekbuvár végrendeletét, amely így szólt:

— Nem egy emberhez szól ez a pár sor, de mindenkihez, aki a nagy, küzdő emberiséghez tartozik. Nem jóslatok azok, amiket itt mondok, de már megoldott kérdések, melyeket örökül hagyok a küzdő embereknek. De hogy e pár szó minél rövidebb legyen, azért kezdem a dolgot a legfontosabb észleletemnél:

— Nincs csoda és nincs lehetetlenség, minden csak energia kérdése. Az energia hatalma végtelen, csak a tudomány eszközei gyarlók.

Az ember alsóbbrendű lény, de energiája révén a leghatalmasabb tényezője lehet a mindenségnek. Az egész világ anyag és ebben az óriási anyagbirodalomban csak egy csoda él és ez a csoda az emberi lélek. Ez a világ legnagyobb, legszentebb csodája és legnagyobb hatalma. Az emberi lélek, mely egy önálló egész és részese a mindenségnek. Minden léleknek van sulya, alakja, kiterjedése és karaktere. Valójában egy lélek sem több, mint a másik, csak az energia által lesz mássá, többé, hatalmasabbá a másiknál. Egyszóval az energia a lélek mozgató ereje, amely nélkül nincsen semmiféle lelki élet. A test egy másodrendű tényező és csak a lélek szerény foglalatja, hogy az a tulvilágban elhelyezkedhessék.

A magikus tudomány minden része igazságon alapul, csak még ismeretlen az emberek előtt, ezért fantasztikus és mesészerű. A gnomok, sylphek és sátánok, csak ugy létező energiák, mint az ismert többi Erők. És ezeknek való értékét is meg fogja áll-

pitani az az Energia, mely az emberi lélekben lakik.

Azért mindenki, aki csak öntudatnál van, folyton és szakadatlanul arra törekedik, hogy energiájának felhasználásával igyekezzék kutatni, keresni az emberi lelket. De kezdje ezt el mindenki saját lelkénél, mert csak az önlelkének és saját képességeinek jól megismerése után foghat hozzá ahhoz, hogy idegen lelkeket megismerhessen vagy megérthessen. És minthogy nincs más csoda a földön, mint az emberi lélek, ezért minden csoda ebből fakad, ezért aki keresi és kutatja, helyes uton haladva az emberi lelket, az sorra fel fogja tárni a világ előtt az ő való értékükben azokat a dolgokat, melyeket a világ csodáknak nevez!

— Emberek, legyetek büszkék, hogy a fölöttetek élő nagy Erő benneteket lélekkel ajándékozott meg, mert ennél nagyobb-szerű dolog nem él sehol az egész világegyetemben. Ezért becsüljétek meg az emberi lelkeket és mindenkor és minden körülmények között, tiszteljétek és féltétek a „Nagy Erőt”, mely azt nektek adta!

Ennyiből állott Gassy végrendelete. Nem volt abban semmi intézkedés, az anyagi kérdésekre vonatkozólag az egésznek az ő elméletének áttekintése volt.

Meghatott lélekkel álltunk ott mindnyájan, én, aki őt oly hosszú időn át ismertem és a többiek, akik őt az életben sohasem látták. És csodálatosan, dacára ennek, most mind rá gondoltunk és ugyanaz az érzés szállott meg mindnyájunkat, amely betöltötte egész bensőnket és oly hatással volt ránk, mintha valaki közvetlen előttünk megjelenve, arra intett volna bennünket, hogy feláldozva mindent és eldobva mindent, ami földi, minden energiánkat arra fordítsuk, hogy valami szent, az emberiség érdekeit előmozdító dolgot csináljunk.

Hallgatagon álltunk elő egy darabig, de egyikünknek sem jutott eszébe, hogy a munkát folytassa. Egyszerre csak a legfensőbb hivatalnok, ez a száraz lelkű bürokrata így szólt hozzám:

— Uram, én azt hiszem, hogy mi nem jó nyomon járunk!

— Miért? — kérdeztem.

— Csak azért — felet ő — mert én azt hiszem, a legokosabb dolog lesz, amit mi tehetünk, ha mi itt nem nyulunk semmihez, mindent szépen visszateszünk a helyére, aztán én, mint a városnak egyik meglehetősen ismert emere, azt fogom tanácsolni, hogy a város vegye át a lélekbuvár házát és azt úgy, ahogy most van, tartsa fenn! Ki tudja, idővel, talán, majd akad ember, aki meg tudja oldani ezeket a rejtvényeket és különös műszereket és majd folytatni fogja a megkezdett munkát, addig pedig maradjon minden úgy, ahogy most van. Ez a munka úgy sincs időhöz kötve. Az emberiség nagy életében száz év is csak egy perc és ki tudja, mennyi időre lesz szükség, míg az elköltözött helyére egy új embert állít a Nagy Erő!

Mélyen meghatva ragadtam meg az ismeretlen ember kezét. Igen uram, ez az

KONGZ

fest és vegyileg tisztít

mindennemű ruhát, valamint csipke- és szövetfüggönyöket kifogástalanul.

DEBRECZEN.

Gyár és főüzlet: Arany János-u. 10.

Fióküzlet: Batthyány-u. 2. Telefon 701. sz.

egyetlen, amit tehetünk. Gassyék örökösei, vagy csak legtávolabbi rokonai maradtak és így ez az egész ház legyen a városé. A milliót érő rádiumot, amely ismert fém, azt eladjuk és abból fenntartsuk ezt az ő kis birodalmát, úgy ahogy ezt ő lakta, ahogy ő benne élt. Mert ha igaz a lélek el nem muló hatalma, akkor ő úgy is vissza fog térni idővel valami alakban ide, hogy félbehagyott munkáját folytassa!

A terv megvalósult és Gassy háza ma is áll; érintetlenül, tisztán, úgy a hogy ő hagyta, mert nem csak az egész város, az egész emberiség, de azt hiszem még a nagy lélekbuvár csodatevő lelke is örködik felte.

Számtalan komoly megbetegedés
kezdeté
A ig észrevehető könnyű köhögés. Azért tehát ilyenek felléptek azonnal az orvosilag újult, józai

Thymomel Scillae
szerhez folyamodjunk, hogy ezzel a fenyegető bajt elűzzük.

Készítés és írókárta:
Fragner B. gyógyszerháza
cs. és. kir. udv. szállító Prága III. No 203.
Kérdezze meg orvosát.
1 üveg K 2.20, postán bementve előleves fizetésnél K 2.90, 3 üveg előre fizetve K 7.—, 10 üveg előre fizetve K 20.—.

Vigyázat a szer nevére, a készítő nevére és a védjegyre.

Debreczenben Mihalovits J. gyógyszerháza.

Tűzre, vízre vigyázzatok.

Midőn nap-nap után olvashatjuk, hogy majd itt, majd ott esett áldozatul annyi emberélet a szórakozó helyeken hirtelen támadt tüzvésznek: lehetetlen, hogy eszünkbe ne jusson ez a rettenő katasztrófa, mely huszvetkor lesz egy éve, a tőlünk nem messze fekvő Ökörítő községet s vele egész Magyarországot sújtotta. A nyomában járó megrendülése lelkünknek oly elementáris volt, hogy jóformán ma sem tudunk tőle egészen szabadulni... mert az volt a borzasztó önvádunk s ma is az, hogy efféle, könnyelműségből, ázsiai hatóságai nemtörődömségből eredő s csakis ezzel magyarázható — ha ezer esztendőig mosakodnak is — csak ebből magyarázható szerencsétlenség egyedül nálunk a tejjel-mézrel folyó s zsirtól — néha emberzsirtól csöpögő magyar Kanaánban fordulhat elő.

De tanulunk-e, ha nem is a más, legalább a magunk kárán?

Nem hihető. Megrázkódunk, feljajdulunk a szerencsétlenségeken a szenvedések fényében — melyet szerencsétlen embertársaink halálos kínjai egy ideig nyújtanak, — meglátjuk sok hanyagságunk, nyomorúságunk, barbársággal határos könnyelműségünk a köznek szolgálatában. Fogadkozunk, kritizálunk, mérgeledünk, dühösködünk... ezután egy kacskaringósat káromkodunk a köz érdekében s marad minden a régieben.

Elég bölcs és mindenható s jószágos az isteni gondviselés — még a politikában is erre bizunk mindent — s elég körültekintés lakozik a véletlen ő nagy szent felségében is. Majd csak leszünk, eddig is megvoltunk; valahogyan még csak mindig vagyunk, mert szerencsére, nem lennünk abszurdum.

Debrecen városát, hála a gondviselésnek, újabb időkben nagyobb tűzkatasztrófa még nem érte. Valószínűleg része van benne annak a józan bölcseségnek is, hogy „Segíts magadon, az Isten is megsegít.” De a város nagy arányú fejlődése nem teszi-e vajon szükségessé ennek az okos s minden időkben bevált elvnek az intenzívebb keresztülvitélet, ha már tényleg uralkodik a dolgok intézésében? Nem akarom kritika tárgyává tenni az erre hivatott köröknek ez irányú tevékenységét — bizonyára megállnák a kritikát — de szeretném így husvét táján arra birni őket, hogy a saját lelkiismeretük békéje s összhangja érdekében egy kis önbírálatot tartanának magukról — úgy két szemközt, — hogy ha már sokat tettek a városi intézmények tűzbiztonsága tekintetében az építkezéseknél, s szorgosan gondoskodtak a szabályrendeletek pontos betartásáról és intézmények funkcionálásánál: nem mulasztottak-e el egy s más olyat, amit megtartani, ha nem is volt paragrafusokban s ususban megszabott kötelességük, a modern kultúra s városfejlődés s vezetés magasabb szempontjai nagyon is ajánlanak.

Nem akarunk a város semmiféle intézménye ellen a tűzbiztonság körébe vágó hiányos óvintézkedéseket emlegetni s ezzel mintegy az ördögöt a falra festeni; nem kívánunk képzelet-izgató képeket rajzolni egy esetleg bekövetkező katasztrófáról még az esetben is, ha a véletlen szerencsétlenségek eshetőségét a minimumra szállították is le; nem szándékunk anyagi s esetleg morális érdeket ijeszítgetéssel károsítani: de nem hihetjük a tapasztaltak s hallottak után, hogy a gondos rendőri vizsgálat ne találjon majd itt-ott semmi kifogásolni valót, ha mindent szemügyre vett, ami szemügyre veendő, a haladottabb kultúra követelése s megvilágítása mellett.

Az utóbbi orosz s portugál példa arra int, ha a magunk esztől nem is jönnénk rá, hogy „gouverner c'est prevoyer” — egy nagy város érdekeit vezetni mindig annyi volt, mint elővigyázónak is lenni.

Philippus.

Vannak fájdalmai?

I. A Feller-féle Elsáfluid saját tapasztalatunk szerint fájdalomcsillapító, gyógyító, gyengeséget megszüntető hatással bír, gyorsan és biztosan gyógyít csúzt, köszvényet, ideggyengeséget, oldalszurást, zsábat, bémulást, szemfájást, migránt, sok itt meg nem említett betegségtől megszabadítja az embert A Feller-féle Elsáfluidot, rekedtség, nátha, mell- és torokfájás és légvonat vagy hűléstől eredő bajok ellen is páratlan gyógyssikerrel használják. Valódi csak úgy, ha minden üveg „Feller” nevet viseli. 12 kis vagy 6 dupla vagy 2 speciális üveg bérmentve 5 korona.

II. Továbbá tudomására óhajtuk hozni, hogy az emberek ezrei gyomorhajok, görcs, étvágytalanság, veseégés, hányási inger, rosszullét, fejbőfőgés, puffadság, dugulás, aranyeres bántalmak és különböző emésztési zavarok ellen kitűnő és biztos sikerrel használják a Feller-féle hashajtó Rebarbara-Elsáfluidot 6 doboz bérmentve 4 korona. Üvagekjünk azonban utánzatoktól és címezünk minden rendelést pontosan.

Feller V. Jenő gyógyszerésznek, Stábia, Centrale 130. sz. (Zágrábmegye.)

Rózsák.

Duruzsló teaifőző és egy tiszteltemlélt kedves öreg asszony társaságában néha a gyerekkoromra emlékezem. Omló sötétség sátora alatt ülünk, mellettem valaki finom kis kezét az ölemben pihenteti és szemben a szelid néni a multról cseveg. Kedves muzsika a hangja, a mult kódén keresztül visszacsengő tiszta hárfazengés.

Az asztalon hatyunyaku üvegben egy piros rózsá illatozik. Furdetjük az arcunkat a szagos levegőben és rózsákról beszélgetünk.

— A legszebb rózsák Szabó néni kertjében voltak... odahaza, az Avas alatt a legszebb rózsák...

A Szabó néni rózsá-kertje emlékeztet valamire.

— Én ösmertem azokat a rózsákat — mondom — a legszebb rózsák voltak a világon. Emlékszem egy hajnalra is, akkor kezdődött a rózsakert pusztulása.

A néni sóhajtozik.

— Aha, a Szabó István...

Egy kísérllet elég ahhoz,

s Ön meggyőződik, hogy bizalommal

Szabó Miklós kész férfi-, fiu- és gyermekruha-nagyáruházában

DEBRECZEN, Piacz-u. 19. sz. vásárolhatunk (Alföldi Takarékkal szemben)

ahol az összes tavaszi férfi- és gyermekruha újdonságok már megérkeztek. — A legolcsóbb szabott árak minden darabon láthatók, tehát a tulkövetelés kizárva. — Külön mértékutáni uriszabóság, nagy szövetraktárral. — Öltönyök és felöltők méret után már 50 koronától 100 koronáig rendelhetők.

:-: Kívánatra szabásomat házhoz küldöm. — Helyi és megyei telefon: 10—64. :-:

— Igen, akkor, azon a hajnalon Szabó István ott függött a rózsák között. Egy karcu szegen függött és vékony drót szoritotta a nyakát. Még most is emlékszem arra a borzalmas sikoltásra, ami fölverte az utca csendjét. Szabó néni rohant a házak mentén, ordító sirással rohant, az István pedig elké-
kül arcával torzan nevetett a bölongató rózsák közé. A teafőző duruzsolva beszélget, hideg eső halkán kopogtatja az ablakot . . . Boldog, szomorú emlékezés.

Valamelyik északi vármegyében szolgált Szabó István.

Husvét után történt. Szokatlan időben, úgy délutáni négy óra felé, megjelent a főispán hajduja a sörházban és áthívta Szabó Istvánt a kegyelmes grófhöz.

— Ön Szabó István?

— Parancsára . . .

A gróf az ablak mellett állt. Meg se fordult, igen komoran az udvaron kertészkedő rabokat nézegette. Lassan mondta:

— Az ön kezén januártól áprilisig huszezer korona tünt el. Kissé sokat lopott a megye pénzből.

Fölemelte a hangját s az ablakra ütött a mutatójával:

— Kissé sokat . . . Vissza tudja ezt fizetni holnap reggel nyolc óráig?

Szabó Istvánnak kibuggyant a könyve szeméből.

— Nem loptam semmit, — mondta akadozva — nem loptam, én becsületes . . .

A kegyelmes gróf idegesen félbeszakította:

— Tökéletesen igaza van, maga becsületes ember. Négy összegben sikkasztott huszezeret. Olyan összegből, amiről nem szabad tudnia a világnak, tehát elég ügyes zsvány is ön, Szabó István ur . . . Holnap reggel nyolcig a pénzt vagy a lemondást kérem. A lemondást lehetőleg jó messziről. Elmehet.

Most megfordult, aztán már igen szeliden mondta:

— Ha egyiket sem tudta elküldeni, a temetéséről én gondoskodom . . .

— Szabó István azonban nem akart fölöslegesen költséget okozni a grófnak Este hét óráig mindent becsomagolt, aztán hazautazott az anyjához.

— Megjöttem, — mondta másnap reggel, amikor az anyja áradozva borult a nyakába — megjöttem s azt hiszem, egy kicsit itthon maradok.

— Édes gyermekem — szóló Szabó néni, azt se tudja, mit csináljon a fiával — csak-hogy végre látlak. Egészséges vagy-e? Mit akarsz enni? (Juliannám, lelkem, rakj gyorsan tüzet . . .) Avagy talán le akarsz feküdni?

István bágyadtan mondta, hogy ő csak pihenni akar.

Csakugyan pihenni akart és Szabó néni féltékenyen őrizte is a fia nyugalmát. Az utca mezitlábos kis csavargóit, akik minden délután uzsonnára jártak a nagy eperfájára, ki-parancsolta az udvarból. Általában lábuj-hegyre került mindenki és a beszéd sutto-gásra halkult a ház környékén. Maga Szabó néni még az utca tulsó végén is sutto-gva ujságolta a dologtól és gyerektől elnyűtt timáréknak: „Megjött a fiam, a miniszter, a jó, okos fiam, hozzám jött pihenni.“ Igenis, így: „fiam, a miniszter“, mert Szabó néni

határtalan, alázatos és büszke szeretete a legnagyobb közigazgatási hatalmasságnak látta a szürke hivatalnok-fiát.

És a „fiam, a miniszter“ ezalatt nehéz gyötrelmekkel küzködve, a szobáját lakta nap-nap után. Olykor meghuzta magát a díván sarkában és emlékezett.

— Hát, hogy is volt csak?

A beszéde szinte eszelős és számítgató lassúsággal önmaga kinzó volt.

— Igen, a főjegyző elvitt tizezer koronát, az elnök nyolcat s nekem jutott a szolgálatok fejében, kettő. Ez éppen husz. A kegyelmes grófnak igaza van. Huszból kivonva a tizennyolcat, marad kettő. Tizennyolc meg kettő, az husz. Megvan, egy fillérrel se kaptam többet. Az elnök férjhez adta a leányát, a főjegyző villát vásárolt. Nekem jutott kétezer korona — kettő meg tizennyolc az husz — és ezen felül minden szenny és minden gyalázat az én fejemre hullott. A restauráció a jegyzőt is, az elnököt is előreviszi, én pedig mehetek — ha megyek — negyven forintért körmölni egy ügyvédi irodába.

Az első hetekben mindig dühösen verte az asztalt, ha végzett a fájdalmakat szerző lelki biláncsal.

— Én rongyos kis hal voltam és a nagy harcsák, ime, fölfaltak. Tehát nem létezem, újra akarok születni, föl fogok támadni és újra vigan élek, de tiszta vízben . . .

Este kiment a házból és végigsétált Johann Lugyik krumpliföldjének a keskeny mesgyéjén. A szomszéd buzatáblából naiv pipacsok kacérkodtak vele és langyos szellő simogatta az arcát.

— De tiszta vízben . . . — folytatta a délutáni monológot és kegyelmesen vigasztaló, színes gondolatok áradtak feléje a közeledő éjszaka méhéből. Elringatták egy pillanatra, de aztán újra közéjük vágott az emlékezés, ami szennyes pofával mindig ott ólalkodott mögötte, mint valami elmaradhatatlan, örök árnyék. Ezerszinű káprázatok szétomló ködén át meredt feléje a mocsaras kis fórum, ahonnan elkergettek és ahol utraulól csak azt a vigasztalást kapta, hogy temetésének költségei a kegyelmes gróf zsebét terhelik.

Ha tudniillik eléggé siet a gavalléros cselekedettel.

Szabó Istvánt váratlan gyorsasággal érte utól a veszedelmes gazemberekké emelt pöttön kis zsványok sorsa. Ezen az éjszakan, a csillagos ég alatt, fölszabadult a ceremóniás alázatoskodások közé szorított lelke-ről lepattantak a hivatali etikett láncai. Éledni kezdett benne a lázadás tüze. Az első napok félnéksége után most merészen marta azokat, akiknek serkentésére egy-egy rubrikával odább tévedt a tolla. Keserű epéjét ráöntötte a két dzsentleménre, akik közül az egyiket egy agg leány, a másikat meg egy cifrázkodó buta feleség ostromolt mindig súlyos pénzekért. A becsület mániakusává lett apró zsványra ránehezedett az a sok panasza, ami az elhullott Szabó Istvánnak lelkéből áradt feléje az idők hézagain át. Maga tehetetlen lázadások régen ellobbant lángjai nőttek meg benne és vad lángolással az öökké kergetett elégtételt szomjazták általa.

Ahogy támolygott az alvó krumpliföldön át, forró láz emésztette, rága a homlokát. A sugárzó csillagok fényében víziók raj-

zottak előtte, egy-azon sorstól lebunkózott Szabó Istvánnal véres árnyai.

Hallucinált. Siralmas beszédek vájkáltak utat a fülében.

— . . . Testvér, minket már elintézt az uribb ügyesség. És te se kevélykedj, mert az akaratod erejével szemben áll a nagy gazemberek cimborasága . . . Gyáva, huj, gyáva, gyáva . . . te élhetetlen, te kiliátszott senki . . .

A kis kertajtó előtt leült a nedves földre. Hajnalban fölrázta a didergés. Ingatta a fejét és kevélyen mosolygott. Motyogva, halk beszéddel folytatott egy gondolatot.

— A lemondást választom . . . A kérvényt még ma megírom . . .

Amikor kinyitotta a kertajtót, már szövegezte az irást. Hetyke stílusban akarta öltöztetni a bucsuszót: „Én alulirott, váraljai K. Szabó István . . . “A kertben megcsapta a rózsaszag s ez kábitotta, megakasztotta kisé. Ment tovább a rózsák között, ám egy szó sem jött többé ki az agyából. A karját serkentő gesztussal emelte a levegőbe és kevély haraggal hangosan ismételte:

— „Én alulirott váraljai K. Szabó . . . “

Révedező szemmel állott meg a ház falánál. A fehér trónusból sötét konturokkal integetett feléje egy nagy kampós szög. Rozsdás, hasznavehetetlen dróttal volt tele. Leakasztotta a köteget s mintha rég elhatározta volna magát, kiválasztotta a legerősebbnek látszó és megerősítette a szögön. Leszakított egy rózsát és hosszú szárával a kabátja gomblyukába tűzte.

A drót csakugyan erős volt. Elbirta váraljai Szabót . . .

A kedves öreg néni teát öntött a csészembe.

— És a kegyelmes gróf? — kérdezte.

— Az állotta a szavát. Kifizette a temetésrendezőt. De kicsit elkésett, mert akkor Lugyik már megvette a kertet és krumplit vetett a rózsák földjébe.

A bécsi, londoni és párizsi kiállításokon arany
eremmel és oklevéllel tüntették ki

a Fáy-arczcrémet
Fáy-szappant
és Fáy-poudert

mint legjobb arczsépitő szert, melynek
használatától minden szepő és májfolt 3 nap
alatt eltűnik! Ára 1—1 korona. Kapható a
készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszertárában

Kossuth-utca 8. (a színház mellett).

Friss Sándor

fűszer-, kávé- és csemegekereskedés

Debreczen, Piacz-u. 83. szám.

Telefon 987.

Telefon 987.

—: Tanuló felvétetik. —:

Sirolin "Roche"

biztos, hatású tartós köhögésnél,
a légutak hurutainál, hörghurut és asthmánál.
Influenza és tüdőgyulladások után a jóízű
Sirolin "Roche"-al való hosszabb kúra megvéd az összes
ártalmas következményektől. SIROLIN „Roche“ oldólag és
fertőtlenítőleg hat; elősegíti az etvágyat és emésztést.
Sziveskejük a gyógyszertárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

ROYAL nagyszálloda, kávéház és étterem DEBRECZENBEN.

Alkalmi társasbédék, vacsorák és lakodalmak rendezését **jutányosan elvállalom.**

Reggeli vagy teljes abonnomát előnyösen nyujtok. :: **Kitünő konyha!**

Tisztán kezelt italok! Figyelmes kiszolgálás! Szakavatott vezetés! Szives pártfogást kér mély tisztelettel

Borgida Farkas szállodás.

DISZTEREM minden alkalomra rendelkezésre áll. !

Tavaszi ruháit

tisztíttassa ≡

Wacha Róbert

ruhafestő és vegyi-tisztító gyárában

Simonffy-utca 55.

ÖT FONTOS CZIKK.

Szén. ⊕ Mész. ⊕ Czement. ⊕ Gipsz. ⊕ Mütrágya.

Legjobb, legolesőbb, legbiztosabb beszerzési forrása

Klár Andor Részvénytársaság,

Debreczen, Piacz-utca 77. Telefon 445.

Raktárak: A „Margitfürdő-telepen“ Telefon 356.

Mészégetőtelep: Élesden.

Bankosztály: Törlesztéses kölcsönöket, valamennyi bankügyletet, kedvező feltételekkel közvetít. Ingatlan üzletek. Eladó telkek.

Műszaki osztály: Műszaki ügyleteket, teljes malomberendezéseket közvetít és finanszíroz.

Szeszosztály: „Bóni Gyártelep és Mezőgazdasági R. T.“ Szesz-, rum-, sósorszesz-, szappan, stb. gyártmányainak kizárólagos vezérképviselője.

Kérünk minél számosabb megbizást!

TELEFON-SZÁM:

10—38.

Modern műbutorok csakis

Girtsis József és Társai

ipartelepén szerezhetők be.

Tiszta anyagból készült szép és jó

 cserép, fali téglá

és legszebb nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

Müller H. és Fia

szállító hivatala

Debreczen, Piacz-u. 77.

Elvállal: költöztetéseket helyben és vidéken jótállás mellett. Aruk szállítását, butorok szállítását és becsomagolását.

Lukács Vilmos és Testvére

czementárugyár, csatornázási és tetőfedési vállalat.

TELEP: Ferencz József-ut,
az István-gőzmalom mellett.

DEBRECZEN.

Iroda: Hatvan-utca 5. szám.
— Telefonszám: 308. —

Elvállal: Mindennemű betonmunkát, cement- és granitto-burkolatok készítését, cement- és márvány-mozaiklapokkali burkolást, fayencelap burkolást, műkölépcsők és lábzetok készítését, csatornázásokat, saját gyártmányu betoncsövekkel, hidak és átereszek készítését.

== Tetőfedéseket szab. Aszbeszt-cementpalával. ==
Facementtetők készítését.

Állandó raktár: Legjobb minőségű beocsini portland és román cementből, stuccatur és alabástromgipszből, tetőfedőlemezekből, tűzálló (chamotte) téglából. Carbolineum

Saját gyártmányu

kútgyűrűk, betoncsövek és cementlapok

nagy raktára.

A legmodernebb ékszerek

művészi kivitelben készülnek

Vági István ékszerész műtermében

Miklós-utca 5.

Állandó raktár kész ékszerekből.

☞ Átalakítások és javítások legjobban. ☜

VILLAMOS FAVÁGÓ, PORSZIVÓ ÉS PARKETTFÉNYEZŐ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

Villamos favágó, porszivó és parkettfényező

gépeinket már üzembe helyeztük és rendeléseket **Deák Ferencz-utca 19. számú** irodánkban, telefon 967. veszünk fel további intézkedésig.

Nagyszámu előjegyzésekre való tekintettel, kérjük a rendelő közönséget, hogy b. megrendeléseit előjegyzésbe vétetni sziveskedjék.

Áraink 1 öl fának fűrészélése, aprítása és berakása a következő: 3 darabra vágva **5 korona**, 4 darabra vágva **6 korona** és 5 darabra vágva **7 korona**. Öt öln felül a fenti áraból 10% engedményt, csupán fűrészelésnél pedig 20% engedményt nyújtunk.

Egy métermázsas dorong- és hasábos fa fűrészélése, aprítása és berakása **32 fillér**, vargafa **36 fillér**. Gépeink házhoz mennek.

Minden felvilágosítással készséggel szolgál a

Villamos Favágó, Porszivó és Parkettfényező Részvénytársaság
igazgatósága.

Álföldi Takarékpénztár

DEBRECZENBEN

Piacz-utcza 16. szám, (saját ház).

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Alaptőke 2,400.000 kor. Tartalékok 1,440.000 korona.

Betétállomány 8 millió korona.

Foglalkozik :

Jelzálogkölcsonök adásával, Folyószámla-előlegek és Váltóhitelek nyújtásával, Értékpapírok adásvételével.

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekk-számlára, továbbá perselybetét mellett.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek mellett előleget nyújt.

Leszámítol tárczaváltókat

Hitelrészegylet keretében is és a kebelében alakult

Köztisztviselői hitelrészegylet

fizetési előleget nyújt 10, 15 és 20 év alatt esz-közlendő visszafizetésre.

Safe-deposit (Magán betét-rekeszek.)

Affiliált intézetei:

Kabai takarékpénztár rt., Nádudvari takarékpénztár rt. és Hajdunánási gazdasági Bank rt. Fiókintézet Vámospércsen.

Debreceni Faipar Részvénytársaság

Tűzifa-osztálya :

Telefon 544. sz.

raktáron tart állandóan és a legolcsóbb árban házhoz szállít **mindenféle**

tűzifát

feldarabolva mázsaszámra vagy **hasábokban** ölszámra.

Szobafűtésre kiválóan alkalmas

porosz szenet

a legmérsékeltőbb árban szállít.

A tűzifa-osztály telefon-száma I. évi április hó 20-tól: 156.

Butor-osztálya:

Interurban-Telefon 544. sz.

KÉSZIT:

tömörbutorokat

bükkfából, hálószobákat és ebédlőket, továbbá

bankberendezéseket

a legszebb és legizlésebb kivitelben.

Épületfa-osztálya :

Telefon 511. sz.

raktáron tartja az építkezésekhez szükséges

összes faanyagokat,

deszkákat, fényezett és fűrészelt fákat mindenféle méretben.

Asztalosoknak

bükk-, jávor-, szil-, cseresznye- és mahagoni fát a legolcsóbban árusít.

Lorilleux Ch. és Tsa

a világ legnagyobb és legrégebb nyomdafestékgyára és a „La Bengaline” zománcfesték, védőfesték és kencék gyártása.

1900. párisi világkiállításon, versenyen kívül, jurtag. — 1910. brüsseli világkiállításon 2 Grand-Prix

Iroda és raktár: Budapest, Ferencz József-rakpart 27. Telefon 37-58.

Gyár: Budafokon.

Fényes és fénytelen festékek! Különlegességek!

Festékek

vasuti kocsik, városi és vasuti vonatok festésére.
fürdőkádak és fűtőtestek (radiateur) festésére.
hajók festésére és vizalatti festésre.
fa- vagy fémtárgyak védésére.
Különféle szárító- és egyéb kencék.

„La Bengaline”

használatra teljesen kész festék, mely önmagától zománczozódik.

„La Bengaline”

ellentáll minden időjárásnak és bármely anyagra használható.

„La Bengaline”

1 kiló festék 10 négyzetméter fedésére elegendő, fedőképessége és egyszerű kezelése nagy megtakarítást jelent.

„La Bengaline”

egészségügyi szempontból is megfelelő, mert üvegszerű felülete megakadályozza a por leülepedését és gyakori mosást kiáll anélkül, hogy színéből vagy fényéből veszítene.

„La Bengaline”

77-féle színárnyalatban kapható.

Árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgálunk.

Debreczeni Első Takarékpénztár

ALAKULT 1846-BAN.

ALAKULT 1846-BAN.

Alaptőke: 9 millió korona.

Tartalékok: 6 millió korona.

Igazgatóság:

Kardos László,
alelnök.

Zádor Lajos,
elnök.

Komlóssy Dezső,
alelnök.

Csanak János
Erney Károly
Dr. Fabiny Ferenc
Gyórfy Aladár

Kernhoffer József
Kövy Lajos
Dr. Nagy Lajos
Serly Gusztáv

Simonffy Emil
Szabó Lajos
Szabó Miklós
Szent-Királyi Tivadar

Dr. Tüdős János,
jogtanácsos.

Felügyelők:

Bárdos Géza
Dr. Czeglédy Mihály
Fleischmann Mór
Grüner Tivadar

Lichtschein Dezső
May Andor
Szabó Sándor
Weszter István

Választmány:

Békéssy László
Bosznay István
Dr. Dóczy Emil
Félegyházy János
Dr. Fráter Imre
Dr. Galánffy János
Huttlesz Kázmér

Kovács József (polgármester)
Kovács Mihály
Kaszanyitzky Andor
Dr. Kőrösi Kálmán
Kövesdy Imre
Rickl Géza

Somossy László
Szögyény János
Dr. Tervej Tamás
Tóby József
Dr. Ujfalussy József
Dr. Varga Emil
Vecsey Zoltán

Vezetőség:

Gaszner Géza,
ügyvivő-igazgató.

Verzár Kálmán,
h. vezérigazgató.

Lovász János,
ügyvivő-igazgató.

Üzlethelyiség: Főtér 22/24. szám (Kossuth-utca 1.)

saját ház, földszint és első emelet.

Steiner Sándor

asztalos és kárpitos

butor-áruháza

Debreczen, Piacz-u. 70. (a Royal szomszédságában).

Menyasszonyi kelengyék és lak-berendezések óriási választékban a legolcsóbb árakban kaphatók.

A tavaszi idényre

legelegánsabb **szines öltönyök**,
valamint **átmeneti kabátok**,

tavaszi felöltő-különlegességek
és sikkes egyenruhák készülnek

Prelovszky András

polgári, katonai és vasuti egyenruha-szabó cégénél

Debreczen, Kossuth-u. 4.

Csatornázási és vízvezetési berendezéseket

a legolcsóbban és teljes felelőség mellett készít

Pollák Samu

vízvezetési és csatornázási vállalata, DEBRECZEN, Piacz-u. 43.

Telefon 656.

Telefon 656.

Új

Automatikus (önműködő villamos házi szivattyukat 3 évi jótállás mellett szállítok és felszerelék. -- Több általam készített berendezés üzemben megtekinthető!

Új

DEBRECENI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Piacz-utca 77. szám.

Foglalkozik a bank-, takarékpénztári váltó- és áru-üzlet minden ágazatával, nevezetesen:

Elfogad pénzbetéteket takarékpénztári könyvecskőkre és folyó számlára legelőnyösebb feltételek mellett.

Leszámitol és visszleszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket.

Kölcsönt nyújt nyílt követelésekre kereskedők, iparosok számláinak leszámitolásával.

Folyószámla-hitelt ad fedezet ellenében egyeseknek, cégeknek, vállalatoknak, testületeknek.

Előleget ad kereskedők, iparosok és termelők áruira, közraktári zálogjegyekre.

Törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyújt és közvetít ingatlanokra, továbbá már fennálló jelzálogkölcsönöket konvertál.

Hitelt nyújt építkezésekre és elvállalja bérházak kezelését.

Finanszíroz ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági és forgalmi vállalatokat.

Elfogad és legelőnyösebb feltételek mellett elintéző áru- és értéktőzsdéi megbízásokat.

Vesz és elad legelőnyösebb feltételek mellett mindennemű értékpapírokat, sorsjegyeket és idegen pénznemeket.

Kölcsönt nyújt (lombard) mindennemű értékekre, mint részvényekre, járadékokra, sorsjegyekre stb. kedvező feltételek mellett.

Beszerez katonai házassági óvadékokat.

Kölcsönöz óvadékokat és bánatpénzeket kölcsöndíj ellenében.

Bevált és leszámitol szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat.

Elfogad értékpapírokat és más értéktárgyakat megőrzés és kezelés czéljából.

Elvállalja váltók és utalványok beszedését az összes bel- és külföldi piacokra.

Az igazgatóság.

**„Hungária“ sodronykerítésfonat,
tüskéshuzal, peronospora-fecskendő, kénporfuvó, azonkívül
kerti-padok, jégszekrények raktára
Sesztina Lajos vaskereskedésében**

DEBRECZEN, Piacz-utca 23.

Debreczen szab. királyi város

Világítási vállalata

városi üzlet Piacz-utca 81. szám alatt.

Elvállalja

légszesz és villamos vezetékek és felszerelések berendezését
világítási és ipari czélokra.

Gázkonyháknál és főzőknél az elhasznált légszesz leg-
feljebb egyharmadrész áru, mint a fatüzelés költsége.
Légszeszkályhák és fürdőberendezések könnyű és ve-
szélytelen kezeléssel, füst, korom és szemét nélkül.

Szép és olcsó csillárok, lámpák és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszén (kokszt)

házhoz szállítva, olcsóbban mint bárhol és

Tiszta Porosz kőszén

megrendelhető

a légszeszgyárban vagy a városi üzletben,

valamint épületek és fagyarak megvédésére való

Fekete kőszén-kátrány

tetszés szerinti mennyiségben.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő

gépészmérnök.

Telefon: gyári 74. sz.

Telefon: Városi üzlet 90. sz.

A Közgazdasági Bank- és Váltóüzlet

Részvénytársaság Debreczen,

üzlethelyiségét

f. évi április hó 1-én Piac-utca 59. sz. alá, a Steinfeld-féle házba
(a volt Közgazdasági Bank helyiségébe)

helyezte át.

Művészek rajzai után készült

hálószobák, ebédlők, uriszobák, szalonok

minden társadalmi osztály részére. :: Különlegesség a butoriparban: **virágos gyökér Tuja**. Jellemző sajátosságai: **harmonikus összhatás, mély tűzű színek, idővel növekvő szinkialakulás.**

Előjegyzéseket csak a termelés arányában fogad el a

:: Debreczeni ::

Butorkészítő Asztalosok Árucsarnok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja

Hunyadi-utca 17/19. szám, Demetrovics-palota.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül. Központunk kezelése alatt lévő Tolnai-gyártmányú szőnyegek dus választékban kaphatók. — **Telefon 968.**

Fülöp Miklós

vizvezetési és csatornázási vállalata

Varga-utca 34. sz. alatt.

Elvállal. • Fürdőszobák, — angol kloettek, — Gazdasági vizvezetékeket, — udvari csatornázásokat •••

olcsón és pontos kivitelben.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza „a Kigyóhoz“ Debreczen.

Legjobb bajuszpedrő a híres
DEBRECZENI
„CZIVIS“ bajuszpedrő.

mely nem tép, de jól összetartja és
nőtől a bajuszt!
1 doboz ára 40 fillér.

A bőr ápolása kötelesség az egész-
ség érdekében s erre legalkalmasabb
szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arcz és kézbőr-
nek) üdőségét, hamvaságát, rózsaszín-
ben játszó fehérségét. Megszünteti a
kézvörösséget. Az eldurvult, kirepede-
zett és szélkifujta arcot vagy kezet, a
legrövidebb idő alatt fehérré és puhává
teszi! Poudert alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőr
ápoló szer páratlan!

Teljesen fémmentes
és ártalmatlan!

Egy üveg MOLLITERGIN ára
1 korona.

A bel- és külföldi
gyógyszerkülönlegességek
hasonszenvi gyógyszerek,
kötszerek,

szépitő-szerek,
gyógyszer-ujdonságok
legnagyobb raktára
Debreczen és vidékére.

A Dr. BORSOS-féle hajszesz

teljesen ártalmatlan növényi anya-
gokból készülő hajerősítő, mely ki-
váló eredménnyel használható úgy
a hajhullás vagy a hajvégek meg-
törése és széthasadozása, mint a
fejekorpásodása vagy a haj molye-
sodása ellen.

A haj növést előmozdítja! Legjobb
óvszer a hajbetegségek ellen. Sem
a fejbőrt, sem az ágyneműt nem
piszkolja Hatása biztos!
Egy üveg Dr. Borsos féle hajszesz
ára 1 korona.
Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Mihalovits Jenő

gyógyszerháza és gyógyszerészeti műlaboratoriuma

DEBRECZEN, Főpiacz 31., a városházzal szemben.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza
„a Kigyóhoz“ Debreczen.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza „a Kigyóhoz“ Debreczen.

Mihalovits Jenő gyógyszerháza „a Kigyóhoz“ Debreczen.

dagig kiven a helyére
felnyitni!

S

F

Kü

töké

silag

A

kerü

ügy

Piac

D

D

K

E

J

Ó

E

K

L

É

A nagymihályi
Sör- és Malátagyár részvénytársaság

képvisellete Debreczen és vidékére

Fischbein Jenőnél, Hatvan-utca 30.

Telefon 10-51. Telefon 10-51.

Különlegesség: Casinó-sör, világos és sötét,

tökéletesen kőbányai mintára, ugyszintén **Páter-sör**, dus malátatartalmánál fogva orvosilag ajánlva. **Korona-, bajor- és dupla márcziusi-sörökből** naponként állandóan friss töltés. — Szétküldés vidékre is.

Az Első Pilseni Részvényserfőzde

és a müncheni Spaten-sörgyár

kerületi képvisellete Hajdu-, Szabolcs-, Bihar-, Szatmár-, Borsod- és Szilágymegyékre. Állandó raktár ugy hordós mint friss üveges sörökben. E sörgyártmányok kimérve kaphatók Debreczenben, a Piacz- és Kossuth-utcák sarkán levő Pilseni sörház-pincze sörcsarnokában és éttermében. Érdeklődők forduljanak fenti céghez.

Debreczeni Hitelbank Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca, Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket adunk

váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamat mellett.

Elfogadunk takarékbetéteket

betétkönyvecskére és checkszámlára.

Jelzalog-kölcsönöket ad

földbirtokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüzetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

az Igazgatóság.

Általános Forgalmi Bank

részvénytársaság
DEBRECZEN, Piacz-utcza 68. szám alatt.

Alaptőke 4,000.000 korona.

Foglalkozunk a takarékpénztári és banküzlet körébe
vágó összes ügyletekkel, ugymint:

Elfogadunk takarékbetéteket
betétkönyvekre és checkszámlára.

Kölcsönöket adunk
váltókra és folyószámlára.

Törlesztéses kölcsönöket nyújtunk
földbirtokra és bérházakra igen előnyös feltételek mellett.

Óvadékkölcsönöket adunk
vállalkozóknak és bérlőknek.

Financirozunk
mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vállalatokat.

Hitelegyletünk
leszámitol tárczaváltókat.

Terményosztályunk
előleget ad a jövő évi termésre és vesz mindennemű
szemes terményt.

Áruosztályunk
elad waggonszámra tüzfát, faszenet és meszet és vesz
mindennemű vasuti talpfát.

Biztosítási osztályunk
tűz-, élet-, jég-, üveg- és baleseti biztosításokat köt a
legcoulansabb feltételekkel.

Felvilágosítást mindenkor készséggel ad

az igazgató.

delegáció a helyére
felügyelők!

Cséplés

Stern-fé

dobkosa

680 kilogramm tis
midőn egy 550 k
már egyszer csép
lécczel szal

Kérjen felvilá

Bárdos és Brachf

Budapest.

Csi

A kontinen
Radióaktivással
hajónál, ahol a j
alkalmazásba.

Füüdömög

Meleg jódo
berendezések, izza
fürdők. Modern a
torium, sztraktosá
elő- és utódénybe
pénztár, a kerület
Posta, távirta, te
fürdőorvosok: Dr

Csiziviz a J
pest. Kapható min

6094/1912.

Árver

Debrec

közhirre tes

genfeld-tér 6

képező házb

helyiségekn

bolthelyiség

évi május k

bérbeadásá

12-ikén déle

nagytanács

rés fog tart

Kikiáltá

Árverel

ár 10%-át a

reltető biz

bánatpénzü

Az ár

vevőségne

(városház l

szoba déle

lödők által

Kelt D

Tanácsának

tartott ülés

Az alkol

altobol

Mars

limon

észü

Csak akkor v

dev zac-kó,

Évenkénti fo

Első oshor

lédégyarak

azo

Képvise i:

VIII

Cséplésnél pénzt, időt, munkát Stern-féle szabadalmazott dobkosár betétléczczel

680 kilogramm tiszta buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egyszer csépelve volt, a szab. dobkosárbetétléczczel szakértő előtt utáncépeztettünk.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

Bárdos és Brachfeld műszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI., Gyár-utca 5. szám.

Csizfűrdő

A kontinens legerősebb Jód-Bróm forrása, nagy Radionaktivitással. Meglehető győgyeredmények mindazon bajoknál, ahol a jód és bróm mint specifikus gyógyszer jó alkalmazásba.

Fürdőmegtisztítás május hó 1-én.

Meleg jódos fürdők, hidegvizkurák, hydrophathai berendezések, izmászó, soványító, hízáló kurák, szénsavas fürdők. Modern újítások. Kényelmes olcsó lakások, sanatorium, szórakozások. Államhivatalnokok, katonatisztek az elő- és utófényben 50 százalék engedmény. Máv. külön bet. pénztár, a kerületi betegsegélyző pénztárak sanatoriuma. Posta, távirat, telefon, vasútállomás helyben. Hivatalos fürdőorvosok: Dr. Kallós Jenő, Dr. Pászár László.

Csizivíz a háznál történet ivókurához rendelhető a forrásnál és Édeskút L. főterületén Budapesten. Kapható minden gyógytár- és ásványvízkereskedésben.

6094/1912.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, miszerint a Gróf Degenfeld-tér 6-ik számú városi tulajdon képező házban (kisedővő) levő összes helyiségeknek — az utcára néző egy bolthelyiség kivételével — az 1912. évi május hó 1-től három évre leendő bérbeadására az 1912. évi április hó 12-ikén délelőtt 9 órakor a városháza nagytanácsstermében nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 3200 korona.

Árverelő tartoznak a kikiáltási ár 10%-át az árverés napján az árvereltető bizottság előtt készpénzben bánatpénzül letenni.

Az árverési feltételek a számvevőségél a hivatalos órák alatt (városház I. emelet, 10. és 11. számú szoba délelőtt 8—1 óráig) az érdeklődők által megtekinthetők.

Kelt Debreczen, sz. kir. város Tanácsának 1912. évi április hó 4-én tartott üléséből.

A városi Tanács.

Az alkohol elleni küzdelemben

az alkoholmentes pezsgő limonádék, melyek a

Marsner-féle pezsgőlimonádé-cukorkákból

észülnek, a leghatékonyabb szer.

Csak akkor valódi, ha ezen védjeggyel minden zacskó, valamint minden egyes pasztilla el van látva.

Évenkénti fogyasztás több, mint 60 millió darab. Egyedüli készítő:

Első csehországi orientális cukorárk és csokoládégyárak részvénytársaság Kgl. Weinberge

azelőtt Marsner A.

Képvisei: Schiffmann J. Henrik, Budapest, VIII., József-körút 63. szám.

A debreczeni orthodox izr. hitközség
pászkasütődéjében

:: Hatvan-utca 35. szám alatt ::

liszt és pászka

még kapható.

A legkiválóbb faj, nemesített
gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác Szeged,
ujszegedi faiskolájában.

Telefon szám 175.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Permetezéshez

még ezidőszerint az összes európai gyártmányok között, technikai bebizonyítás után legtekélyesebb a Veréb István által, Debreczen I. Szapannos-u. 10. sz. saját ház már 14 éve országsszerre kö. megelégedésre gyártott, saját találmányu „SUGAR” permetező.

Ára darabonként felelősség mellett 36 korona. Leírás ingyen és bérmentve. Óvakodjunk a manapság gembamódra nővő, silány vásári permetezőktől.

Tisztelettel Veréb István.

Dihen János

szobafestő, mázoló és tapettázó Debreczen.

Lakás: Kölcsey-u. 7.

Telefon szám 408.

Központi iroda, műhely és raktár Batthyány-u. 1.

Telefon szám 1078.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy lakásomat f. év május 1-én **Kölcsey-utca 7 sz. alatti** saját házamba helyezem át, s hogy a mélyen tisztelt megrendelőimmel az érintkezést megkönnyítsem, a város központjában, Batthyány-utca 1. sz. alatt

megrendeléseket felvevő irodát nyitottam,

ahol én személyesen, vagy távollétemben egy megbízottam áll az igen tisztelt festető közönség rendelkezésére.

Üzletem be van rendezve a legmodernebb mintakönyvekkel, mintákkal, a legjobb festék anyagokkal és villanyüzemű festéktörő gépekkel, úgy hogy a legkényesebb izléseket is képes vagyok teljes megelégedésre kielégíteni.

Midőn eddigi nagybecsű pártfogásukért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem hogy azzal új helyiségeimben is megtisztelni kegyeskedjenek s vagyok szolgálat készen

kiváló tisztelettel

Dihen János

szobafestő, mázoló és tapettázó mester.

A Gazdák Sütődéje Részvénytársaság

Debreczen, Böszörményi-ut 15. szám alatt. készíti a burgonyamentes, komlós, jóízű

házi kenyeret,

ugyszintén naponta többszöri sütésű

friss reggeli és uzsonna süteményeket

és ezeket házhoz is szállítja.

A gyár tisztaságáról és higiénikus berendezéséről bárki is meggyőződhetik.

Megrendeléseket 924. számú telefonon elfogad és a megbízást gyorsan és pontosan eszközli.

A Gazdák Sütődéje gyártmányai minden jobb fűszerüzletben kaphatók.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Hirdetmény.

A debreceni ref. kollegium tulajdonát tevő Széchenyi-u. 27. és 29. számú ház megvételére zárt ajánlatételre hivatnak fel a venni szándékozók.

Ajánlat tehető mind a két házra együttesen, vagy külön-külön is.

Ajánlattevők kötelesek mindenik házra a megajánlott árnak 5%-tólát készpénzben, vagy egyik debreceni takarékpénztár által kiállított betéti könyvben mellékelni.

A zárt borítékban benyújtandó ajánlatok beadásának végső határideje **1912 évi április 20-ik napjának d. u. 5 órája.**

Az ajánlatok a kollegium számvevői hivatalához nyújtandók be.

Az ajánlatok felett a kollegium gazdasági tanácsa az ajánlati határidő letelte után egy hónap alatt szabadon határoz, addig ajánlattevőkre az ajánlat kötelező.

Debrecen, 1912 április 4-én.

Kollegiumi ügyész.

Tátra-Gánócz

gyógyfürdő

természetes szénsavdus forrásával kitűnő gyógyhatású:

Szívbetegségek,
Rheumatismus,
Köszvény,
Gyomorbántalmak,
Vesebetegségek,
Női bajok,
Neurasthenia,
Angolkór esetekben.

Méltányos árak. — Penzió. — Olcsó száraz szobák. Kitűnő női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távírda, telefon, állandó csendőrszolgálat. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételes megállóhelye június 15-től. Állandó fürdőorvos Budapestről.

—: Központi Menetjegyiroda —:
(Budapest, IV. Viga-dó-tér 1. sz.) útján részletfizetési kedvezmények. Prospektus és minden egyéb felvilágosítást díjtalanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánóczfürdő.

Ügynökök

akik ügyesek és megbízhatók, a legmagasabb jutalék mellett felvétetnek jóhírű gyáramban **faredőnyök** és **gőrfüggönyök** (zsalu) eladására. **Ernst Geyer** Braunau, Böhmen.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR kevesebb a gond,
II-SZOR kevesebb a munka,
III-SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!
Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!
Bármily harmatnál permetezhet vele!
Semmi üledéke nincs! Szemtelen elme önyitkozat! Gyártják az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett **Rézkénport** és **bordói port** is. **Kérjen ingyen és bérmentes leírást a FORHIN-gyártól, Budapest, VI., Váci-út 93.**

Használjon

szaggyalás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. Borovszky-féle

most már kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbaüveg 50 fillér.

Mosakodásra, szépítő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Debreczenben kapható: **Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó** gyógyszerárában, **Központi drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla** kereskedőknél és **Nagy András** keztü- és sérvkötő-gyárában.

**Gallérokat,
kézelőket,
férfi- és
női ingeket**

FEUERSTEIN MÖR

gőzmosódája

legszebben mos és vasal

Piacz-utca 63. szám alatt.

Telefon 732.

Telefon 732.

Menyasszonyi

kelengyékét,

függönyöket

és mindennemű fehérneműket

Apró hirdetések.

Levelezés.

Férjhez menni óhajt 26 éves kath. árva 180,000 K vagyonnal, 38 éves francia k. a. 100,000 K vagyonnal, 22 éves csinos török hölgy 100,000 K vagyonnal, valamint még sok száz vagyonos özvegy és hajadon. Komoly ajánlkozónak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást ad Schlesinger, Berlin 18.

Házias, csinos, intelligens urileányt pár ezer forint hozománnyal feleségül venne komoly úri fiatal ember, kinek 15—16 ezer korona öröksége lesz. Levelek »Harmonia« jellegre főpostára küldendők.

Betöltendő.

Gépirásban teljesen jártas, jó írású kis-asszony közjegyzői irodában alkalmazást találhat. Piac utca 46. szám.

Egy házmester fizetéssel felvétetik Iskola-u. 8. szám.

Egy millió embert minden vidékről és minden foglalkozásukat 25—50 koronát fáradság nélküli hetikereset mellett állandóan alkalmazunk. Nem sorsjegy, nem biztoítás. Mindenki küldje be címét az alulírt cégnek: L. Schachter, Wien, XVI/2, Postamt 104.

Fiatal foghallgatót keresek azonnali belépésre. Dr. Kun Miklós Piac-u. 58.

Óvadékképes elarusítónők és pékinasok felvétetnek Böszörményi-ut 15. alatt.

Direkt gyermekruha-varrónő, ki a budapesti Tulipán-gyermekotthonban tanult, házakhoz ajánlkozik. Péterfia 74.

Munkás-leányok felvétetnek Honvéd-utca 16.

Adás-vétel.

Kétszersült eredeti karlsbadi nagy csomag 70 fillér. Kis csomag 35 fillér Deutsch Lajos fűszerüzletében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, női öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Egy szép ebédlő-berendezés és három függőlámpa eladó József kir. herceg-utca 21.

Dus gyökérszűtő, porhúsas szőlővessző különböző fajokban ezerszámra eladó Poroszlay László bocsakaykerti szőlőtelepéről. Cím: Poroszlay László, Debreczen, Alföldi Takarékpénztár.

Bármily könyv, zenemű, térkép stb. beszerzésénél is feltétlenül keresse fel a Harmathy antiquariumot Fűvészkert u. 14. Ujabbán megjelent művek is fél áron kaphatók!

Ha nincs, mert cipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletáruházában Csapó-utca 27.

Bocskai-kertben 9 hold szőlő kisebb részletekben is eladó. Értekezhetni Miklós-u. 22., utcai lakás.

Öt darab Erzsébet malmi részvény eladó azonnal. Értekezhetni 194. sz. telefonon.

Gázlusterék és csövek jó állapotban olcsón eladók. Simonffy-u. 29.

Ki szép és tartós cipőt óhajt venni vagy rendelni az bizalommal keresse fel Falusi Károly polgári és katonai cipész mestert, Csapó-u. 41.

„Kolibri“ szivarkahüvely különlegesség, feltétlenül izlelje meg, mindenkinek kapható Harmathy sziv. hüvelykülönlegességek főraktárában Fűvészkert-u. 14. 100 db nicotin mentes hüvely csak 20 fill.

Sírkövek csekély üzlet fenntartási költség folytán legolcsóbban kapható Debreczen, Hunyadi-utca 14.

Eladó egy spór és egy jókarban levő gyermekágy Piac-utca 47. szám alatt.

Eladók jutányosan helyszüke miatt remek galambok, beszélő papagájok. Veszek tengeri malaczkokat. Csapó-u. 13.

Egy még nem használt bogi kocsit eladó Hatvan-utca 16. szám.

Lakás.

Ügyvédi irodának kiválóan alkalmas két nagy szobából, előszobából álló helyiség május 1-re kiadó, Verböczi-u. 6. sz.

Üzlethelyiség modern, 18 mtr mély kiadó Hunyadi u. 17.

Modern úri lakás. Négy szoba fürdőszobával, mellék helyiségekkel, parkettel, villany-nyal kiadó május 1-étől. Értekezhetni Fisch Testvérek bazárban, Hungáriával szemben.

Raktárhelyiségi nagy pinczék kiadók május 1-re. József kir. herceg-utca 14.

Egy szobás modern lakás kiadó Hunyadi-u. 17.

Két udvari szoba előszobával és összes mellék helyiségekkel május 1-re kiadó. Villanyvilágítás. József kir. herceg-utca 14.

Bethlen-utca 12. sz. egy 4 szobás utcai lakás kettős előszobás mellék helyiségeivel — továbbá 2 külön bejárattal butorozott udvari szoba kertre nyíló ablakkal május 1-re kiadó. — Ugyan ott május 1-re egy magános házaspár házmesternek felvétetik.

Üzlethelyiség Piac-u. 85. alatt, hentes üzletnek, irodának vagy mézárészéknek igen alkalmas esetleg más célra is azonnal kiadó. Ugyanott egy nagy világos, betonozott pince is kiadó. Értekezhetni Wiener Adolf, ponyva- és zsáküzletében, Kosuth-u. 27. sz.

Május 1-re kétszobás nyaralót keresek. Gergey Csapó-utca 39.

Csinosan butorozott utcai szoba kiadó. Széchenyi-utca 25.

Különféle.

Megnyit Budapest első express gyors elintéző üzlet, adásvételi irodája, mely mindenféle szakmában dolgozik. Hivatalos órák naponta délelőtt 8—12. délután 3—6. Murány-utca 48.

Van szerencsém értesíteni, hogy Rákay ur cipőfelsőrész készítő műhelyét átvettem s azt a mai kornak megfelelően tovább vezetem. Teljes tisztelettel Zeke László cipőfelsőrész készítő Csapó-u. 13.

Welsz Ferencz gépüzemre berendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7. Telefon 10—90.

Telefon 945. Telefon 945.

Tüzifa, szén, mész, oserép, cement, téglák és mindennemű építkezési anyagok legolcsóbb beszerzési forrása

Szügyi Sándornál Bányfa-u. 6. „Hungária“-malom mellett.

HÜTŐHÁZAK MÓLY KÁR ELLEN

Téli kabátot, minden ruhaneműt, szőnyeget.

Mindent elvállalunk nyári megőrzésre! Műjég-gyár R. T., Erzsébet-ut 29.

Telefon 632. sz. Telefon 632. sz.

Halmágyi

divatháza

Debreczen, Piac-u., a főpostával szemben.

Costüm-osztály

Női és leány kostümök remek kivitel K 30-tól.

Pongyola-osztály

Creton és mosó delain divatos formák K 10-től.

Felöltő-osztály

Kék cheviot felöltők és Raglanok K 1 8-tól.

Alj-osztály

Divatos angol alj szürke és drapp K 10-től.

Blous-osztály

Delain- szövet- és Batiszt-blouzok K 8-tól. Selyem, Etamin, Tafft és Posztó felöltő különlegességek és

Eredeti Modellek.

Szolid olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás.

Külön mérték-osztály.

Nagyérdemű közönség!

Azon jóleső érzéssel tapasztalt és folyton fokozódó bizalom, mellyel a n. é. közönség társaságunk fennállása óta irántunk viseltetik, arra késztetett bennünket, hogy tevékenységeink mentől pontosabb és lelkiismeretesebb teljesíthetése végett a helybeli piacon szakmánkban oly előnyösen ismert

Vetéssy Mihály urat

üzletvezetőnkül alkalmaztuk.

Amidőn ezt a n. é. közönség szives tudomására adjuk, ígérjük, hogy vállalatunk további szolid fejlesztését mindenkor szemünk előtt fogjuk tartani.

Kiváló tisztelettel:

özy. Dankó Béláné és Társa Ekli József.

Hivatkozással a fenti sorokra, kedves kötelességemnek tartom, hogy a nagyérdemű közönségnek az előző állásomban a kizárólag személyem és tevékenységem iránt megnyilvánult pártfogását megköszönjem s egyben kérem, hogy új kondícióm-ban bizalmokkal megtisztelni a jövőben is kegyeskedjenek.

Mély tisztelettel, alázatos szolgálók:

VETÉSSY MIHÁLY.

Kohn S. Sándor

Hatvan-utca 41.

szobafestő, mázó és tapétázó.

Elvállal e szakmába vágó minden munkát a legmodernebb kivitelben és legazolódabb árák mellett. Vidékre mintákra is készséggel szolgálak

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

Építész, deszka és oszerépkereskedő, Wesselényi-tér 6. szám alatt (Bertagözmalom mellett.) — Kőlapít és szigetelő lemez kizárólagos egyed. árusítása. —

Kartelen kívül,

tehát olcsó árak. Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be. —

GYERTYÁNLIGET Máramaros-
megye :::: a legjobb, legolcsóbb klimatikus erdei ::
hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.Csodálatos szép magas fekvésű, por és szélmentes, ózondús, enyhe levegő, kitűnő láz és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Fekvőkúra fedett csarnokban. Legradikálisabb gyógyszer: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény május-október. Vasutállomás: Nagybecsköny, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és fésztelek ételmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közel vasutállomás és jó kocsit. Interurban telefon. **A fürdőigazgatóság.****Árverési hirdetés.**A debreceni ref. egyház kezelésében 5 kilométernyire levő Várad Szabó Miklósféle ujosztásu — mintegy 135 hold területű tanyabirtok, a rajtlevő gazdasági épületekkel együtt, a ref. egyház tanácstermében **i. évi április hó 18-án délelőtt 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen 1912. évi október hó 1-ső napjától, 1924. évi szeptember 30-ik napjáig terjedő 12 évre haszonbérbe kiadatik.

Az árverés alkalmával az árverésen résztvenni kívánók 3200 kor. kikiáltási ár 10%-tőljiát bánompénzül, az árvereltető kiüldöttség kezéhez letenni kötelesek.

Az árverési feltételek egyéb pontjai, valamint a haszonbéri szerződés pontozatai az árverés napjáig az egyház iktató hivatalában, naponként délelőtt 8 órától 12 óráig megtekinthetők.

Debrecen, 1912. márc. 31.

Pénzes Sándor,
gazd. bizotts. elnök.**GUTORI FÖLDES KELEMEN**
aradi gyógyszerész által készített**Margit-cróme**

legjobb arckenőcs, mely 2-3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Crème egyedül szer szepítő, májfoltok, pattanások, bőrtarka (Mitesser), ráncok, kitérés ellen.**Margit-Crème** páratlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kézörösződés, napbarnítás ellen.**Margit-Crème** bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőre kenve, ez rögtön felveszi és okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szepítővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz, teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.**A Földes-féle Margit-Crème** ára: nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 korona.**Margit-puder** fehér, rózsá vagy crème színben 1 kor. 20 fillér.**Margit-szappan** darabja 70 fillér.

Csakis akkor valódi, ha minden doboz gutori FÖLDES KELEMEN

gyógyszerész Arad, ft. liratlan és címerrel van ellátva. Utánzatoktól óvakodjunk!

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Gró z Nagy Ferencz, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Mauthner Alfréd, Jó a és Jóna. Hajdúszoboszlón: Barbócz Zigmund. — Hajdúszoboszlón: Ercsey Gábor gyógyszerárakban.

Telefon
12-83.**STILLER JÓZSEF**cs. és kir. kizárólagos
szabadalmazott:
jégszekrénygyáraAlapított
1873-ban.Csakis: Budapest, VII., Kazinczy-utca 6/B. sz.
(ezelőtt: Nagydíófa-utca 22. sz. és Wesselényi-utca sarok.)

Ajánlja kitűnő gyártmányait, mindennemű jégszekrényekben, sörkímérő készülékekben, fagyalt-reservoirekban, borkímérő-asztalokban, stb.

Jutányos gyári árak.

:: Árjegyzék ingyen és ::
bérmeatvo.**Ötezer korona**egy új lakóház 300 négyszögöl telekkel, kerítéssel és minden szükséges melléképülettel ellátva. Huszonhat épület van készen, melyből 8 darab már elkelt, van még 18, ezekből bármelyik azonnal átvehető. E házak a Geréby telepen a Katalin szállóteleppel szemben. Józsa ur szállója mellett vannak. A nagyállomáshoz a légszeszgyár, lópatkógyár és a koporsógyárhoz gyalog 20 percnire. — Bővebb felvilágosítást nyújt **Nyilas István** pénzügyi tisztviselő **Plac-utca 21.****Hajdudorog község előljáróságától.**

2569/1912. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A községi képviselőtestület a fenti szám alatt hozott jogerős határozatával a hajdudorogi gör. kath. lelkészlak újjáépítését határozta el.

Ezen munka vállalati uton való végrehajtásának biztosítására az 1912. évi április hó 29. (huszonkilenc) napjának délelőtt 10 (tiz) órájára az alábbi feltételekkel a hajdudorogi község házán tartandó zárt írásbeli ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik, melyen az ajánlattézők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek:

1. A verseny tárgyalásnál, vállalatba adásnál és a munka végrehajtásánál az 55600—1907. sz. keresk. m. kir. miniszteri rendelettel kiadott „Közszállítási szabályzat” határozmányai a mértékadóak és az ajánlattézőkre kötelezők.
2. Az épület az összes tartozékaival legkésőbbben a folyó év október hó 15. napjára kifogástalanul használható állapotban átadandó.

3. Az ajánlat csak az összes munkákra és csak az előljáróság által kibocsátott ajánlati és költségvetési űrlapokon tehető, melyekbe az ajánlott egységi árak, illetve az ajánlat végösszege számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

4. Az ajánlat 1 koronás, — az összes mellékletek ivenként 30 filléres helyeggel látandók el. Az ajánlat az űrlapokkal együtt zsinórral átfűzendő és az ajánlattéző pecsétjével ellátandó.

5. Az ajánlattézők kötelesek az ajánlati összeg 5 (öt) %-át készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban a hajdudorogi községi adópénztárnál előzetesen letenni és az azt igazoló letéti nyugtát, vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolatát az ajánlathoz csatolni. Készpénz, vagy értékpapir az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok öt pecséttel lezárt sértetlen borítékban adandók be, mely kívül a következő felirással látandó el: „Hajdudorog község előljáróságának. Ajánlat a 2569. sz. a. kiirt a dorogi gör. kath. lelkészlak újjáépítésénél végzendő munkákra.”

7. Az ajánlatok legkésőbbben az 1912. évi április hó 29-ik napjának délelőtt 10 órájáig Hajdudorog község előljáróságánál közvetlenül, vagy posta útján nyújtandók be, amikor is az ajánlatok felbontatnak.

8. Csak a fentiek szerint kiállított és benyújtott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni; az elkésve, vagy távirati uton érkezettek kizárásával.

9. Az ajánlatok fölött a döntés a benyújtástól számított 14 napon belül meghozatik. Addig az összes ajánlattézők kötelezettségben állanak.

10. A kiirt munkákra vonatkozó művelet április hó 9-ikétől kezdve Hajdudorog község házánál a hivatalos órák alatt megtekinthető, ahol és amikor a szükségű űrlapok ivenként 50 (ötven) filléért megszereshetők.

11. Az építető község részére kifejezetten kikötöttik azon jog, hogy a benyújtott ajánlati összegre tekintet nélkül belátása szerint szabadon választhasson, vagy hogy esetleg az összes ajánlatokat is visszautasithassa.

12. A községgel eddig még összekötötésben nem állott vállalkozók tartoznak a megbízhatóságukat igazoló, az illetékes kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítványt a felhívástól kelt 3 napon belül bemutatni.

Hajdudorog, 1912. évi március hó 26-án.

Az előljáróság:

FARKAS GYÓZÓ,

jegyző.

SZABÓ ELEMÉR,

bíró.

A kézi és sz
Kapható: A fü**Mellő**havi 300 kor
rása nélkül,
mellett.Felvilág
melléklése m
I, Postfach**Mint**a rózsák, úgy fo
az űstben, ha**P**

modern

Vakító fehé

Dör

I

„PERSI

kártykony anya

teljes s

Gyár: Voitt

::

Mind

H

A reform

van-u. és E

telkeken épü

raktárral és

tandó boltol

szinten, min

harmadik

mellékhelyis

lakosztályok

letére a bér

eddigis meg

és folytán

gáltat.

A tervra

talában Hód

építési irodá

Márton Imre

téve, ahol az

hivatalos órá

a boltok mé

a lakosztály

gekről, továb

összegekről.

10%-ának

nevezett ura

azokat hatá

építő bizotts

A lakos

ber 1-től ad

pedig 1912.

utóbbiak ug

az állványok

nek, ezek el

vember 1-ig

gedmény ad

A bérhá

évi január h

A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ.-nál Debreczenben.

Mellékjövedelem

havi 300 koronáig, hivatás megzavarása nélkül, napi 2 órai házimunka mellett.

Felvilágosítást nyújt válaszbélyeg melléklése mellett **E. Lehuert, Wien, I., Postfach 22**

Mint napsugárban

a rózsák, úgy fognak ragyogni a fehérneműk az üstben, ha félóráhosszat főzzük őket a

Persil

modern mosószerrel!

Vakító fehér ruhák!

Dörzsölés nélkül!

Kéfe használata nélkül!

„PERSIL” dacára meglepő hatásának, sem klórt, sem semmiféle kártékony anyagot nem tartalmaz, s erre nézve teljes szavatosság vállalatik.

Gyár: Voith Gottlieb, Wien, III/1.

:- Mindenütt kapható! :-

Hirdetmény.

A református egyháznak a Hatvan-u. és Egyháztér szegletén levő telkeken épülő bérházban a földszinten raktárral és pincehelyiségekkel ellátandó boltok, továbbá egy a földszinten, mint az első, második- és harmadik emeleten fürdőszobával, mellék helyiségekkel ellátott modern lakosztályok lesznek, melyeknek bérletére a bérház építő bizottság az eddig is megnyilatkozott nagy érdeklődés folytán már most alkalmat szolgáltat.

A tervrajzok az egyház hivatalában **Hódy Béla** levéltárnoknál, az építési irodában **Tóth Istvánnál** és **Márton Imre** ügyvédnél vannak letéve, ahol az érdeklődő közönség a hivatalos órák alatt tájékoztatást nyer a boltok méreteiről és tartozékairól, a lakosztályokról és mellék helyiségekről, továbbá az előírt bérösszegekről. Az ajánlatok a bérösszeg 10%-ának bánompénzül letételével nevezett urakhoz adhatók be, kik azokat határozás végett a bérház építő bizottságához terjesztik.

A lakosztályok 1912. évi november 1-től adatnak bérbe; a boltok pedig 1912. évi augusztus 1-től, ez utóbbiak úgy, hogyha augusztus 1-ig az állványok elbonthatók nem lennének, ezek elbontásáig legkésőbb november 1-ig a bérösszegeből 20% engedmény adatik.

A bérház építő bizottság 1912. évi január hó 10-én tartott üléséből.

Dicsőfi József.

lelkészelnök.

Keil-Lakk

„Keil-Lakk”-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmed csak arra legyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk” legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

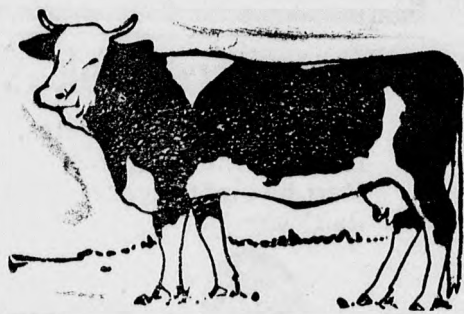
Ha „fehér Keil-Lakk”-ot veszünk
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabutor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk” azurkék,
Kertibutor fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil Lakk”-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil Lakk”!

Mindenkor kapható:

KONTSEK GÉZA czégnél, Debreczen.

Üszöket adunk

tenyésztés céljából kigazdálnak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka fajüzök és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után is fizetheti.

Neuschlosz Testvérek

Eötvös-utca 2. sz. Szatmár. (A régi Koronával szemben.)
Irodai telefon szám 16. — Gazdasági telefon szám 155.

Holland-Amerika Vonal, Rotterdam

Németalföld-Amerikai Gőzhajózási Részvénytársaság Magyarországon bejegyzett cég.

Hetenkénti hajójáratok

Rotterdam-Newyork-Kanada között.

Iroda: Budapesten, VII., Nefelejts-utca 47.

Csatornázási, Vizvezetési és Központi Fűtési osztályunkat

ajánljuk a nagyérdemű közönség b. figyelmébe.

Osztályunk vezetésével egy kiváló szakférfiut bízunk meg s úgy a legegyszerűbb, mint a legkényesebb igényeknek is megfelelő munkálatok végzését felelősség mellett vállaljuk.

Mérnöki terveket és költségvetéseket díjtalanul készítünk.

Nagy raktárunkban kapható minden e szakmába vágó anyag és felszerelés.

Betongyárunk készít: mindenféle drótbetétes ciszeller és cső-műszőlő csöveket, idomdarabokat, aknákat, kútgyűrűket, műköveket, lépcsőket stb. stb. Vállal minden e szakmába vágó munkálatokat.

Magyar Szabadalmazott Patkógyár R. T.

Iroda és üzlet: Hatvan-utca 53.

Telefon 811.

Gyártelep: Homokkert, Hid-utca 4.

Telefon 10-60.

Házhelyek

a Kaszás-telep Fancsovics-utcán, a vámospércsi-ut. közvetlen közelében igen előnyös feltételek mellett eladó. A föld vályogvetésre alkalmas. Föld a helyszínen ingyen áll a telekvevők rendelkezésére.

Vevők a **Jelzálog és Hitebbanknál** (Piac-u. 30., földszint) jelentkezhetnek, hol a telkekre és esetleg az építkezésre megfelelő kölcsönt is kaphatnak.

A mesterdálnok

Cipőm szép és tökéletes, Benne jární élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt' van

PALMA
kaucsuk sarok.

Merkur-Szálloda.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Hatvan-utca 61 sz. 3.** ujonnan épített s a legnagyobb kényelemmel és eleganciával berendezett

Merkur-Szállodámat

modern kávéházzal egybekötve f. évi április hó 6-án, szombaton, megnyitottam.

Mérsékelt árakat és figyelmes kiszolgálást biztosítva, ajánlom vállalatomat a n. é. közönség szíves pártfogásába.

Teljes tisztelettel
a Merkur-Szálloda
kezelősege.

Kavics-homokbánya az év minden szakában üzemben. Gőzüzemű berendezés. Mindenféle **vasbeton és betonmunka** hoz kiválóan alkalmas **Szamos-folyam kavics**. Vasúti állomás Szatmár-Udvari. Rendelvények bármikor és bármily menniségben a legrövidebb idő alatt elintéztetnek.

Megrendelés: **Bikfalvy Aibert** tulajdonoshoz címzendők: **Berend, pos a és tavió állomás Szatmár-Udvari.** Vagy: **Beer Sámuel, Szatmár-Németi** Bányai-ut 17. szám. Telefon-szám 264.

Csak a szép munka

révén lett országhírűvé a

Hrabéczy

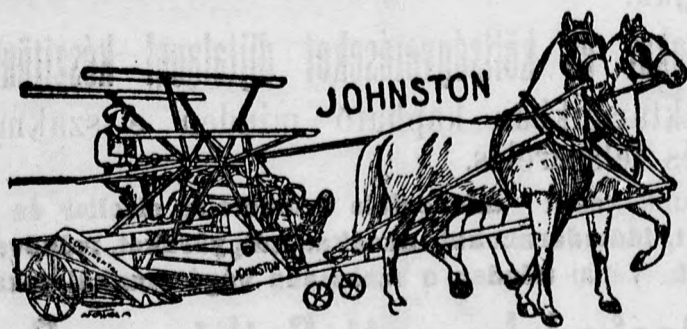
Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő R. T. Széchenyi-u. 42.
Alapítva 1880. Telefon 323.

Bächer, Melichár, Johnston gépgyárak

fióktelepe

kizárólag: Ráhmer Sándornál

DEBRECZEN, Piacz-u. 43. sz. (a Dréher mellett.)

Egyedül itt kaphatók: **A modern Avery Junior tengeri termelő eszközök.** — **Az eredeti Melichár UNICUM-DRILL vetőgépek,** legujabb szabadalmu kulcs nélküli beállító készülékkel és rögzített csoroszlyacsavarokkal. **Az eredeti amerikai Johnston kévekötő aratógépek,** a Bächer aczélekék és könnyű kettősekék, a hullámos

"Imperátor"
soros műtrágya vetőgép.

Óvakodjunk silány utánzatoktól.

chalyb része a helyére
fegyverezli!

lom fár
méltatá

Va
fogalma
lését m
szabad
állapito
az tula
kítás, a
gyon e
mor jog

Mi
gatas a
phiai al

A
nyos ve
rom so
tudok,
még ed
drága
(ahol t.

A

dok, cs
ratust
előttem
vele cs
sok mé
sejtem
fülni kö
gyezni.

mal is,
tek mo
magyar
bot heg
volt. S
volt szí
tudóst
zofiai a

Mi

munka
erőgye
pen har
moral-
targyal
igaz. E
dem se
nikává
selyem
legyen
világos
lométer
fejét, a
levéllel
osztoga

A f

juk —
lunkhoz
meghat
értékte
rugás,
colása
lős, az
számár
látjuk,
már rá

Ho

zofiai
báljuk
mazva
elindul
munkaj
rázatáh

Eg

lag tev
delután
méltósá
Egy jó
Honnar
Elmond
Hová?

És egy
hüs ber
temetke

Az

szu és
tozkod
utközbe
kérdésé

kából"

kaba".
szokták
becsülé
galman
csak az
is bírja